

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ Γ/Β = 24

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΙΣ

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ



002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
329

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1970

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

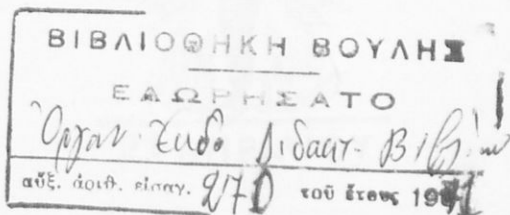
ΣΤ

89

ΣΧΒ

Αρριανός

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)



ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ
ΔΕΛΤΙΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ



ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΤΟΜΟΣ Β΄

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΣΤ' 89 22 ΣΧ13

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Αρριανός

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κρητικός, Βίωμα Δ.



ΕΛΛΑΣ



21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1970

002
ΚΗΣ
ΣΤ2Β
329

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ - ΑΝΑΒΑΣΣΙΣ
(ΕΚΤΟΛΗ)

Κεφαλή ανδριάντος του Μ. 'Αλεξάνδρου εκ Μαγνησίας
(Μουσεϊον Κωνσταντινουπόλεως)





ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. Τὰ γράμματα εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Τὰ διασωθέντα ἔργα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ποιητῶν μαρτυροῦν, ὅτι οἱ πρόγονοί μας ἐκαλλιέργησαν ὑπερόχως ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου. Τὰ δημιουργήματα αὐτῶν εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον εἶναι ἀθάνατα μνημεῖα, προκαλοῦντα τὸν θαυμασμόν ὅλων τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν ἐπικὴν ποίησιν λ.χ. δὲν ἔχει ἀναφανῆ μέχρι σήμερον ποιητὴς ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Ὅμηρον καὶ πολὺ ὀλίγοι ἤμποροῦν νὰ συναγωνισθοῦν τὸν ἰδικόν μας λυρικὸν ποιητὴν Πίνδαρον ἢ τοὺς δραματικούς μας ποιητάς, τὸν Αἰσχύλον, τὸν Σοφοκλέα, τὸν Εὐριπίδην.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον ἡ δημιουργία τῶν προγόνων μας εἶναι ἄφθαστος. Εἰς τὴν ἱστορίαν ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ξενοφῶν, εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, εἰς τὴν ῥητορικὴν ὁ Δημοσθένης, καὶ μαζί με αὐτοὺς τόσοι ἄλλοι, ἄφησαν ἔργα, τὰ ὁποῖα δεικνύουσι τὸν βαθμὸν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Β'. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἱστοριογραφίας.

Ὁ πεζὸς λόγος διεμορφώθη πολὺ βραδύτερον τῆς ποιήσεως. Τοῦτο ἐξηγεῖται, διότι ἡ ποίησις εἶναι κυρίως προῖον τῆς φαντασίας, τὴν ὁποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἐλληνικὸς λαός, ἐνῶ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ὀριμότητα σκέψεως καὶ ἀκριβολογίαν ἐκφράσεως. Εἰς τοῦτο ἄλλως τε συνετέλεσε καὶ ἡ σχετικῶς βραδεῖα διάδοσις τῆς γραφῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα (μόλις τὸν ἔβδομον αἰῶνα π.Χ.).

Ἐκ δὲ τῶν εἰδῶν τοῦ πεζοῦ λόγου τὸ πρῶτον χρονολογικῶς ἀναπτυχθὲν εἶναι ἡ ἱστοριογραφία. Τοῦτο, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εὐχαριστούμενον ἀπὸ παλαιωτάτους χρόνους ν' ἀσχολῆται ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐπικῆς ποιήσεως μετὰ τὴν ἔνδοξον πάντοτε ἱστορίαν του αὐ-

τὴν ἐκινήθη πρῶτον νὰ ἐκθέσῃ καὶ διὰ τοῦ πεζοῦ λόγου, ὅταν ἀνδρωθὲν ἤσθάνθη τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα.

Ὁ πρῶτος ἀξίος τοῦ ὀνόματος ἱστορικός, ὁ ὁποῖος καὶ πατὴρ τῆς ἱστορίας καλεῖται, εἶναι ὁ Ἡ ρ ὁ δ ο τ ο ς. Οὗτος γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἀλικαρνασσὸν τῆς Μ. Ἀσίας τὸ 489 καὶ ἀποθανὼν τὸ 410 εἰς Θουρίου τῆς Ἰταλίας, ἔγραψε τὴν ἱστορίαν τῶν Περσικῶν πολέμων.

Ὁ μέγας Ἀθηναῖος ἱστορικός Θ ο υ κ υ δ ῖ δ η ς (470 - 397) ἐτελειοποίησε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 - 404). Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὴν συμπληρώσῃ, διότι τὸ ἔργον του λήγει εἰς τὸ 21ον τοῦ πολέμου ἔτος. Ὁ Ἀθηναῖος ἱστορικός Ξ ε ν ο φ ῶ ν (434 - 355) συνέχισε τὴν ἱστορίαν τοῦ πολέμου τούτου καὶ ἐξέθεσε τὰ μετ' αὐτὸν γεγονότα εἰς τὰ «Ἑλληνικά» του. Οὗτος εἶναι ὁ συγγραφεὺς καὶ τῆς γνωστῆς μας «Κύρου Ἀναβάσεως», καθὼς καὶ ἄλλων ἱστορικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν ἔργων.

Μετὰ τοὺς τρεῖς τούτους ἱστορικοὺς καὶ ἄλλοι κατὰ καιροὺς ἀνεφάνησαν, ἐκ τῶν ὁποίων γνωστότεροι εἶναι οἱ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἀκμάσαντες Π λ ο ῦ τ α ρ χ ο ς ἐκ Χαιρωνείας (50 - 127 μ.Χ.) καὶ Ἀ ρ ρ ι α ν ὁ ς, περὶ τοῦ ὁποῦ ἤδη θ' ἀσχοληθῶμεν ἰδιαιτέρως, διότι μᾶς ἐνδιαφέρει ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Γ'. Ὁ βίος τοῦ Ἀρριανοῦ.

Ὁ Ἀρριανός, γεννηθεὶς τὸ 95 μ.Χ. εἰς τὴν Νικομήδειαν τῆς Μικρασιατικῆς Βιθυνίας, ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ Ἑλλάς εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν, ἡ ὁποία ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Βορείου θαλάσσης μέχρι τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ Ἀρριανὸς ἦτο σύγχρονος τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων Ἀδριανοῦ (117 - 138 μ.Χ.), Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς (138 - 162 μ.Χ.) καὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου (162 - 180 μ.Χ.). Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἔδειξε μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα. Νέος ὢν ἤλθεν εἰς τὴν Νικόπολιν τῆς Ἠπείρου, ὅπου εἶχεν ἰδρῦσει φιλοσοφικὴν σχολὴν ὁ ἐπιφανὴς στωικὸς φιλόσοφος Ἐπίκτητος (50 - 120 μ.Χ.). Ὁ Ἀρριανὸς ἔγινε προσφιλέστατος μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου τούτου καὶ διεκρίθη διὰ τὴν φιλομάθειάν του. Ἀργότερον μετέβη εἰς τὰς

Ἀθήνας καὶ συνεπλήρωσε τὴν μόρφωσίν του εἰς τὰς ἐκεῖ ἀνθούσας τότε ῥητορικὰς καὶ φιλοσοφικὰς σχολὰς. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐγνωρίσθη μὲ τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανὸν καὶ ἐξετιμῆθη πολὺ παρ' αὐτοῦ. Προσκληθεὶς εἰς Ῥώμην, ἀπέκτησε τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου καὶ προσέλαβε τὸ ὄνομα τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἐπωνομασθεὶς Φλάβιος. Κατὰ τὸ 130 μ.Χ. διωρίσθη τοπάρχης τῆς Καππαδοκίας. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο διετήρησεν ἐπὶ ἑπταετίαν. Διεκρίθη δὲ διὰ τὴν διοικητικὴν του ἱκανότητα καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν ἀποκρούσας τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Σκυθικοῦ λαοῦ τῶν Ἀλανῶν. Τὸ 147 ἐπανερχεται εἰς τὰς Ἀθήνας, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐπώνυμος ἀρχων αὐτοῦ. Τὸ 171 γίνεται καὶ πρύτανις τῆς Πανδιονίδος φυλῆς. Εἰς βαθὺ γῆρας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του Νικομήδειαν, ὅπου ἀπέθανε περὶ τὸ 180.

Δ' . Ἔργα τοῦ Ἀρριανοῦ .

Ὁ Ἀρριανὸς ὑπῆρξε πολυγραφώτατος συγγραφεὺς. Εἰς τὸν ὅλον βίον του καὶ εἰς τὴν συγγραφικὴν του δρᾶσιν εἶχε ὡς πρότυπον τὸν Ξενοφῶντα. Ὅπως ἐκεῖνος εἶχε πεφιλημένον διδάσκαλον τὸν Σωκράτην, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἀρριανὸς ἐτίμα καὶ ἠγάπα τὸν φιλόσοφον Ἐπίκτητον. Ἐπίσης ὅπως ὁ Ξενοφῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἀρριανὸς ἔγραψε ποικίλα συγγράμματα ἱστορικά, γεωγραφικά, φιλοσοφικά καὶ στρατιωτικά. Ἔργα του εἶναι :

α) Ἰστορικά : Ἡ « Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου », διηρημένη εἰς 7 βιβλία, κατὰ μίμησιν τῆς « Κύρου Ἀναβάσεως » τοῦ Ξενοφῶντος. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐξιστορεῖ ὄχι μόνον τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν βίον του.

Πηγαὶ τῆς ἱστορίας του, καθὼς ὁ ἴδιος ἀναφέρει εἰς τὸ προοίμιόν του, εἶναι τὰ παλαιότερα περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου συγγράμματα καὶ ἰδίως τὰ τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Ἀριστοβούλου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στρατηγοὶ παρακολούθησαντες τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν.

Ἄλλο ἱστορικὸν σύγγραμμα τοῦ Ἀρριανοῦ εἶναι τὸ ἐπιγραφόμενον « Ἰνδική », εἰς τὸ ὁποῖον περιγράφει τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν, τὰ ἔθνη, τὰ ἔθιμα, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ πολιτεύματα αὐτῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐγράφη εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, κατὰ μίμησιν τοῦ Ἡροδότου.

β) Γεωγραφικὰ ἔργα εἶχε γράψει ἀρκετά. Ἐκ τούτων περιε-

σώθη μόνον ὁ «Περίπλους Εὐξείνου Πόντου», εἰς τὸν ὁποῖον περιγράφονται τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι Βυζαντίου, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος εἶχεν ἐπισκεφθῆ, ὅταν ἦτο τοπάρχης τῆς Καππαδοκίας.

γ) Στρατιωτικὰ ἔργα εἶναι: 1) «Τέχνη τακτική», ὅπου πραγματεύεται περὶ τῆς στρατιωτικῆς τακτικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ Μακεδόνων καὶ περὶ τοῦ ἀναδιοργανωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἱππικοῦ τῶν Ῥωμαίων. 2) «Ἐκταξι τῶν Ἀλανῶν», ὅπου ἐκθέτει τὴν διάταξιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ εἰς τὴν κατὰ τῶν Ἀλανῶν ἐκστρατείαν.

δ) Φιλοσοφικὰ ἔργα εἶναι: 1) «Ἐπικτήτου διατριβαί», εἰς τὰς ὁποίας ἐκθέτει τὴν διδασκαλίαν τοῦ στωικοῦ φιλοσόφου. 2) «Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον», τὸ ὁποῖον εἶναι περίληψις τῶν «Διατριβῶν».

Πλὴν τῶν ἔργων τούτων ὁ Ἀρριανὸς ἔγραψε καὶ τὸν «Κυνηγετικόν», ὡς συμπλήρωμα τοῦ ὁμωνύμου ἔργου τοῦ Ξενοφῶντος.

Ε'. Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἀρριανοῦ.

Οἱ μέχρι τοῦδε γνωστοὶ μας συγγραφεῖς, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Λυσίας ὁ Ἰσοκράτης κ.ἄ., ἔγραψαν εἰς τὴν λεγομένην ἀττικὴν διάλεκτον, ἧτοι εἰς τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν χρήσει τότε εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ διάλεκτος αὕτη βραδύτερον ἐδέχθη τύπους καὶ λέξεις ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐν χρήσει ἑλληνικὰς διαλέκτους, ἧτοι τὴν ἰωνικὴν, τὴν δωρικὴν καὶ τὴν αἰολικὴν. Τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς συγχωανέσεως αὐτῶν διεμορφώθη ἡ λεγομένη κοινὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία διὰ τῶν κατακτήσεων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἔλαβεν εὐρυτάτην διάδοσιν. Ἡ κοινὴ αὕτη γλῶσσα ὠμιλεῖτο καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐγράφετο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀρριανοῦ. Πολλοὶ ὅμως συγγραφεῖς τῆς μεταγενεστέρας ταύτης ἐποχῆς ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μιμηθῶν τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον, ἔχοντες ὡς ὑπόδειγμα τὴν γλῶσσαν τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Θουκυδίδου. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ὀνομάζονται ἀττικισταί, ἧτοι μιμηταὶ τῆς ἀττικῆς. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Ἀρριανός, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν προσεπάθησε νὰ μιμηθῆ τὸν Ἀθηναῖον συγγραφέα τῆς «Κύρου Ἀναβάσεως». Ἡ μίμησίς του εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιτυχής, ἂν καὶ ἐνίοτε ἀστοχεῖ εἰς τινὰς τύπους καὶ συντακτικὰς χρήσεις. Πάντως τὸ ὕφος του, ἰδίως εἰς τὴν «Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασιν», ἔχει ζωηρότητα

και φυσικότητα, είναι δὲ πρόδηλος ἡ εὐσυνειδησία καὶ ἡ ἀμεροληψία τοῦ ἱστορικοῦ.

ΣΤ'. Ὁ στρατὸς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

1. Ὁ Μακεδονικὸς πεζικὸς στρατὸς ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν φάλαγγα, ἀπὸ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ ἀπὸ τοὺς ψιλοὺς.

α) Ἡ φάλαγγξ ἀπετέλει τὴν κυρίαν βάσιν τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀνήκοντες εἰς αὐτὴν ὀνομάζοντο πεζέταιροι. Ἡ φάλαγγξ διηρεῖτο εἰς ἕξ τάξεις, ἥτοι τάγματα· ἐκάστη τάξις εἶχε τρεῖς λόχους καὶ ἕκαστος λόχος 500 περίπου ἄνδρας.

Οἱ φαλαγγῖται ἢ πεζέταιροι ἔφερον πλήρη πανοπλίαν, ἥτοι περικεφαλαίαν, θώρακα, κνημίδας, κυκλοτερῆ ἀσπίδα καὶ τὴν μακεδονικὴν σάρισσαν (μακρὸν δόρυ). Ἐτάσσοντο συνήθως εἰς βάθος 16 ἀνδρῶν. Αἱ δὲ σάρισαι τῶν πέντε πρώτων σειρῶν προεξεῖχον τῆς ὅλης φάλαγγος καὶ ἐσχημάτιζον ἀδιαπέραστον τεῖχος ἀπὸ αἰχμᾶς.

β) Οἱ ὑπασπισταὶ ἦσαν ἐλαφρότερον ὀπλισμένοι. Ἐφερον ἐλαφρότεραν ἀσπίδα, λινοῦν θώρακα, μακρὸν ξίφος καὶ βραχὺ δόρυ. Ἐπομένως ἦσαν ἐπιτήδειοι διὰ ταχείας καὶ τολμηρὰς κινήσεις εἰς μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φάλαγγξ δὲν ἠδύνατο νὰ κινηθῆ. Οὗτοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὀλιγάριθμοι καὶ ἀπετέλουν τὴν προσωπικὴν φρουρὰν τοῦ βασιλέως, διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάσθησαν «ὑπασπισταί». Βραδύτερον ὁμως ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἀπέτελεσαν ἴδιον σῶμα εὐκινήτου πεζικοῦ, τὸ ὁποῖον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ σῶμα τῶν Ἀθηναίων πελταστῶν.

γ) Οἱ ψιλοὶ ἦσαν πολὺ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι, ἥτοι ἔφερον ἐν εἶδος ὅπλου, ἀναλόγως τοῦ ὁποῖου ὀνομάζοντο πελτασταί, τοξόται, ἀκοντισταὶ ἢ σφενδονῆται.

2. Τὸ ἱππικὸν διεκρίνετο : 1) Εἰς τὸ βαρὺ ἱππικὸν καὶ 2) εἰς τὸ ἐλαφρόν.

α) Τὸ βαρὺ ἱππικὸν συνέκειτο ἐξ εὐγενῶν Μακεδόνων, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζοντο ἑταῖροι. Οὗτοι ἔφερον περικεφαλαίαν, θώρακα, ξίφος καὶ ξυστόν, ἥτοι βραχεῖαν λόγχην. Οἱ ἑταῖροι ἐσχημάτιζον 8 ἕλας· ἐκάστη δὲ ἕλας εἶχε 150 - 300 ἱππεῖς. Ἡ ἀρίστη τῶν ἕλων τούτων ἀπετέλει τὴν βασιλικὴν ἕλην, ἡ ὁποία ἐλέγετο καὶ ἄγγη ματῶν ἑταίρων, ἥτοι δὲ ἑφιππος σωματοφυλακὴ τοῦ βασιλέως. Μετὰ

Επισημαίνεται ότι η παρούσα μελέτη αποτελεί μια πρώτη προσπάθεια να διερευνηθεί ο ρόλος της τεχνολογίας στην εκπαίδευση, με στόχο να προσφέρει πληροφορίες για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εργαλείων. Η μελέτη βασίζεται σε μια ανάλυση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και σε μια σειρά από συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικούς. Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι η τεχνολογία μπορεί να προσφέρει σημαντικές δυνατότητες για την βελτίωση της εκπαίδευσης, αλλά η αποτελεσματικότητά της εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, η υποδομή και η υποστήριξη της διοίκησης. Η μελέτη υποδηλώνει ότι η τεχνολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την βελτίωση της εκπαίδευσης, αλλά η αποτελεσματικότητά της εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, η υποδομή και η υποστήριξη της διοίκησης.

2. Η Τεχνολογία στην Εκπαίδευση

Η τεχνολογία στην εκπαίδευση αναφέρεται στην εφαρμογή των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση. Η ΤΠΕ περιλαμβάνει τον υπολογιστή, το διαδίκτυο, τα ψηφιακά εργαλεία και τα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης. Η ΤΠΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παροχή εκπαιδευτικών πόρων, την υποστήριξη της διδασκαλίας και της μάθησης, την αξιολόγηση της μάθησης και την επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. Η ΤΠΕ μπορεί να προσφέρει σημαντικές δυνατότητες για την βελτίωση της εκπαίδευσης, αλλά η αποτελεσματικότητά της εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, η υποδομή και η υποστήριξη της διοίκησης. Η ΤΠΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για την βελτίωση της εκπαίδευσης, αλλά η αποτελεσματικότητά της εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, η υποδομή και η υποστήριξη της διοίκησης.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ



ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Προοίμιον τοῦ συγγραφέως

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ὅσα μὲν 1
ταῦτά ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ
ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω, ὅσα δ' οὐ ταῦτά, τούτων τὰ πιστότερα
ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιαφηγητότερα ἐπιλεξάμενος. Ἄλλοι μὲν δὴ 2
ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἔστιν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ
ἀξυμφωνότεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστόβου-
λος πιστότεροι ἔδοξαν ἐς τὴν ἀφήγησιν, ὁ μὲν, ὅτι ξυνεστράτευσε βα-
σιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος· Πτολεμαῖός δὲ πρὸς τῷ ξυστρατεῦ-
σαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχροτέρον ἢ τῷ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν·
ἄμφω δέ, ὅτι τετελευτηκότος ἤδη Ἀλεξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς
ἢ τε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθός τοῦ ἄλλως τι ἢ ὡς ξυνηνέχθη ξυγγράψαι
ἀπῆν. Ἔστι δὲ ἅ καὶ πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξια- 3
φήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ οὐ πάντη ἄπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ
Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψα. Ὅστις δὲ θαυμάσεται ἀνθ' ὅτου ἐπὶ τοσοῦτοις
ξυγγραφεῦσι καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἤλθεν ἡδε ἡ ξυγγραφή, τὰ τε ἐκείνων
πάντα τις ἀναλεξάμενος καὶ τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις ἐντυχῶν, οὕτω θαυ-
μαζέτω.

**Ὁ Ἀλέξανδρος ἐν Πελοποννήσῳ ἀναγνωρίζεται
ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων (336 π. Χ.)**

(Κεφ. 1)

Ι. Λέγεται δὴ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ἐπ' ἄρχοντος
Πυθοδήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλέ-
ξανδρον, παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννησον παρελθεῖν·
εἶναι δὲ τότε ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη Ἀλέξανδρον. Ἐνταῦθα 2
ξυναγαγόντα τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν,

XII. Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς Ἴλιον Μενοϊτίος τε ὁ κυβερνήτης χρυσῶ στεφάνῳ ἐστεφάνωσε καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἐλθὼν καὶ τινες καὶ ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνες, οἱ δὲ ἐπιχώριοι· ὁ δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσε. Ἡφαιστίωνα δὲ λέγουσιν ὅτι τοῦ Πατρόκλου τὸν τάφον ἐστεφάνωσε· καὶ εὐδαιμόνισεν ἄρα, ὡς λόγος, Ἀλέξανδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὀμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχεν...

6 Ἐξ Ἰλίου δ' ἐς Ἀρίσβην ἦκεν, οὗ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶ διαβεβηκυῖα τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπεδεύκει, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην· τῇ δ' ἄλλη Λάμψακαν παραμείψας πρὸς τῷ Πρακτίῳ ποταμῶ ἐστρατοπεδεύσεν, ὃς ῥέων ἐκ τῶν ὄρων τῶν Ἰδαίων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλησπόντου τε καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Ἐνθεν δ' ἐς Ἐρμῶν ἀφίκετο, Κολωνὰς πόλιν παραμείψας. Σκοποὶ δ' αὐτῶ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων ἡγεμῶν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου, ἔχων τῶν τε ἐταίρων τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἧς ἱλάρχης ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων καλουμένων ἴλας τέσσαρας. Κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρίαπον πόλιν ἐνδοθεῖσαν πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληψομένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγόρῳ τῷ Λυκαγόρου, ἐνὶ τῶν ἐταίρων.

8 Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Πετίνης καὶ Νιφάτης καὶ ζὺν τούτοις Σπιθριδάτης, ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης, καὶ Ἀρσίτης, ὁ τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας ὑπαρχος. Οὗτοι δὲ πρὸς Ζελεῖα πόλει κατεστρατοπεδευκότες ἦσαν ζὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἑλλησι τοῖς μισθοφόροις.

Βουλευομένοις δ' αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαβεβηκῶς ἠγγέλλετο, Μέμων ὁ Ῥόδιος παρήνει μὴ διὰ κινδύνου ἰέναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας τῶ τε πε-

ζῶ πολὺ περιόντας σφῶν καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δ' ἀπόντος Δαρείου· προΐοντας δὲ τὸν τε χιλὸν ἀφανίζειν καταπατοῦντας τῇ ἵππῳ καὶ τὸν ἐν τῇ γῆ καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν φειδομένους. Οὐ γὰρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπορία τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρ- 10 σίτην δὲ λέγεται εἰπεῖν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν, ὅτι οὐκ ἂν περιίδοι μίαν οἰκίαν ἐμπρησθεῖσαν τῶν ὑφ' οἷ τεταγμένων ἀνθρώπων· καὶ τοὺς Πέρσας Ἀρσίτη προσθέσθαι, ὅτι καὶ ὑποπτὸν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμνονα τριβάς ἐμποιεῖν ἐκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς οὐνεκα.

Ἡ πρώτη μάχη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν (334 π. Χ.)
(Κεφ. 13-16)

α') Ἡ προετοιμασία διὰ τὴν μάχην.
(Κεφ. 13-14)

XIII. Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος προὔχωρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν ζυνητεταγμένῳ τῷ στρατῷ διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν τάξας, τοὺς δ' ἱππέας κατὰ τὰ κέρατα ἀγαγών, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας ἔπεσθαι· τοὺς δὲ προκατασκεψομένους τὰ τῶν πολεμίων ἤγεν αὐτῷ Ἡγέλοχος, ἱππέας μὲν ἔχων τοὺς σαρισσοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρός τ' οὐ πολὺ ἀπέιχε τοῦ πο- 2 ταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῆ ἐλαύνοντες ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐφεστάναι τεταγμένους ὡς ἐς μάχην. Ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιάν πᾶσαν ζυνέταπτεν ὡς μαχομένους.

Παρμενίων δὲ προσελθὼν λέγει Ἀλεξάνδρῳ τάδε· «Ἐ- 3 μοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρατοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ ὡς ἔχομεν. Τοὺς γὰρ πολεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῷ πεζῷ λειπομένους πλησίον ἡμῶν ἀυλισθῆναι, καὶ ταύτῃ παρέξειν ἔωθεν εὐπετῶς τῷ

XV. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἧ πρώτοι οἱ ἀμφὶ Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτῃ καὶ αὐτοὶ ἄνωθεν ἔβαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες, οἱ δὲ κατὰ τὰ χθαμαλώτερα αὐτῆς
 2 ἔστ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ καταβαίνοντες. Καὶ ἦν τῶν τε ἰππέων ὠθισμός, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἶργειν τὴν ἐκβασιν, καὶ παλτῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄφεςις, οἱ Μακεδόνες δὲ ζῦν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. Ἀλλὰ τῷ τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι οἱ Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ καὶ αὐτοὶ ἐξ οὐ βεβαίου τε καὶ ἅμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι, οἱ δὲ Πέρσαι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης ἄλλως τε καὶ τὸ κράτιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπετέτακτο, οἱ τε Μέμνονος παῖδες καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευε.

3 Καὶ οἱ μὲν πρώτοι τῶν Μακεδόνων ζυμμείζαντες τοῖς Πέρσαις κατεκόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅσοι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἅμα οἱ ἄγων τὸ κέραιον, καὶ ἐμβάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος, ἵνα τὸ πᾶν στίφος τῆς ἵππου καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν
 4 τεταγμένοι ἦσαν· καὶ περὶ αὐτὸν ζυνειστήκει μάχη καρτερά· καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. Καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχία δὲ μᾶλλον τι ἐφκει· ζυνεχόμενοι γὰρ ἵπποι τε ἵπποις καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν ἡγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῶσαι ἐς ἅπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ εἰρξάει τε αὐτῶν τὴν ἐκβασιν,
 5 οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὔθις ἀπώσασθαι. Καὶ ἐκ

τούτου ἐπλεονέκτου ἤδη οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τ' ἄλλῃ ῥώ-
μη καὶ ἐμπειρία καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανεῖνοις πρὸς παλτά
ἐμάχοντο.

Ἔνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυντριβεται τὸ δόρυ ἐν τῇ 6
μάχῃ· ὁ δ' Ἀρέτην ἤτει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα τῶν βασι-
λικῶν· τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ ξυντετριμμένον τὸ δόρυ
ἦν, ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένου τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς
ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δείξας Ἀλεξάνδρῳ ἄλλον αἰτεῖν ἐκέ-
λευσεν· Δημάρατος δέ, ἀνὴρ Κορίνθιος, τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐταί-
ρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ.

Καὶ ὃς ἀναλαβὼν καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην, τὸν Δαρείου 7
γαμβρόν, πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προῖππεύοντα καὶ ἐπάγοντα
ἅμα οἷ ὥσπερ ἐμβολὸν τῶν ἰππέων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς πρὸ
τῶν ἄλλων, καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι καταβάλ-
λει τὸν Μιθριδάτην. Ἐν δὲ τούτῳ Ῥοισάκης μὲν ἐπελαύνει 8
τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κο-
πίδι· καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δ' ἔσχε
τὸ κράνος. Καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλέξανδρος παίσας
τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ στέρνον. Σπιθριδάτης
δ' ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλέξανδρον ὀπισθεν τὴν κοπίδα,
ὑποφθάσας δ' αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ
ῶμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ῶμον τοῦ Σπιθριδάτου ξὺν τῇ κο-
πίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες αἰεὶ τῶν ἰππέων ὅσοις
προῦχώρει κατὰ τὸν ποταμὸν προσεγίγοντο τοῖς ἀμφ' Ἀ-
λέξανδρον.

γ') Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης.

Αἱ ἀπώλειαι Περσῶν καὶ Μακεδόνων. Τὰ μετὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 16)

XVI. Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοί τε πανταχόθεν ἤδη ἐς
τὰ πρόσωπα αὐτοὶ τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς καὶ πρὸς τῶν

ἰππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμειγμένων τοῖς ἰππεῦσι βλαπτόμενοι ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον, ἧ Ἄλέξανδρος προεκινδύνευεν. Ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἐκάτερα τῆς ἵππου, καὶ ἦν δὴ φυγὴ καρτερά. Τῶν μὲν δὴ ἰππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον ἐς χιλίους. Οὐ γὰρ πολλὴ ἡ δίωξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη Ἄλέξανδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στίφος, ἧ τὸ πρῶτον ἐτάχθη, ἐκπλήξει μᾶλλον τι τοῦ παραλόγου ἢ λογισμῶ βεβαίῳ ἔμενε· καὶ τούτοις τὴν τε φάλαγγα ἐπαγαγὼν καὶ τοὺς ἰππέας πάντη προσπεσεῖν κελεύσας, ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς, ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς, ἐζωγράθησαν δ' ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἔπεσον δὲ καὶ ἡγεμόνες τινὲς τῶν Περσῶν Νιφάτης τε καὶ Πετίνης καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας σατράπης, καὶ ὁ τῶν Καππαδοκῶν ὑπαρχος Μιθροβουζάνης καὶ Μιθριδάτης ὁ Δαρείου γαμβρὸς καὶ Ἀρβουπάλης, ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς, καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικός, καὶ ὁ τῶν ξένων ἡγεμῶν Ὀμάρης. Ἀρσίτης δ' ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύγει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δ' ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, ὡς λόγος, ὅτι αἴτιος ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πταίσματος.

4 Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἐταίρων ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι καὶ πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ εἰκόνες ἐν Δίῳ ἐστᾶσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἄλεξανδρον μόνος προκριθεὶς ἐποίει. Τῶν δὲ ἄλλων ἰππέων ὑπὲρ τοὺς ἐξήκοντα, πεζοὶ δ' ἐς τοὺς 5 τριάκοντα. Καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλέξανδρος ζῶν τοῖς ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δ' αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἔδωκε καὶ ὅσαι ἄλλαι ἢ τῷ σώματι λειτουργίαι ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφο-

ραί. Καὶ τῶν τετρωμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελ-
θὼν τ' αὐτὸς ἐκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν καὶ ὅπως τις
ἐτρώθη ἐρόμενος καὶ ὅτι πράττων εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύ-
σασθαί οἱ παρασχών.

Ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψε· ἔθαψε δὲ ⁶
καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἑλληνας, οἳ ζῦν τοῖς πολεμίοις στρα-
τεύοντες ἀπέθανον· ὅσους δ' αὐτῶν αἰχμαλώτους ἔλαβε,
τούτους δῆσας ἐν πέδαις ἐς Μακεδονίαν ἀπέπεμψεν ἐργά-
ζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἑλλησιν Ἑλληνας ⁷
ὄντες ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. Ἀ-
ποπέμπει δὲ καὶ ἐς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς
ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηνᾶ ἐν πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγρα-
φῆναι ἐκέλευσε τόδε· «Ἀλέξανδρος Φιλίππου
καὶ οἱ Ἑλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων
ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κα-
τοικοῦντων».

[Ἡ πρώτη μεγάλη νίκη παρὰ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν κατέστησε
τὸν Ἀλέξανδρον κύριον ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ Δασκύλειον, ἡ
καθέδρα τοῦ σατραπῆος τῆς Φρυγίας, αἱ Σάρδεις, ἡ μεγάλη πρωτεύου-
σα τῆς Λυδίας, ἡ Ἐφεσος, ἡ Μαγνησία, αἱ Τράλλεις καὶ ἄλλαι πό-
λεις τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Αἰολίδος παρεδόθησαν προθύμως εἰς αὐτόν.
Ἀφοῦ κατέλυσε τὰ ὀλιγαρχικὰ πολιτεύματα, τὰ ὅποια βιαίως εἶχον
ἐγκαθιδρυθῆ, καὶ ἀποκατέστησε τὰς δημοκρατίας εἰς τὰς πόλεις αὐ-
τάς, συνεχίζει τὴν πορείαν του. Κυριεῦει κατόπιν πολιορκίας τὴν Μί-
λητον καὶ τὴν Ἀλικαρνασσόν, αἱ ὅποιαί μόναι εἶχον ἀντισταθῆ εἰς
αὐτόν, καὶ προχωρεῖ. Διασχίζων δὲ τὴν Λυκίαν, τὴν Παμφυλίαν, τὴν
Πισιδίαν εἰσέρχεται εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ φθάνει εἰς τὸ Γόρδιον].

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ Γόρδιον
λύει διὰ τοῦ ξίφους τὸν δεσμόν.

(Κεφ. 3)

III. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐτὸν ἀνελθόντα ἐς τὴν ἄκραν, ἵνα καὶ τὰ βασιλεία ἦν τὰ Γορδίου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου, τὴν ἄμαξαν
2 ἰδεῖν τὴν Γορδίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν.

Λόγος δὲ περὶ τῆς ἀμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώ-
ροις πολὺς κατεῖχε Γόρδιον εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα
πένητα, καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ζεύγη
βοῶν δύο· καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾶν, τῷ δὲ ἀμαξεύειν τὸν Γόρ-
3 διον. Καί ποτε ἀροῦντος αὐτοῦ ἐπιστῆναι ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἀετὸν
καὶ ἐπιμεῖναι ἔστε ἐπὶ βουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ ἐκπλα-
γέντα τῇ ὄψει ἰέναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θεοῦ παρὰ τοὺς
Τελμισσέας τοὺς μάντεις· εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς
τὰ θεῖα ἐξηγεῖσθαι καὶ σφισιν ἀπὸ γένους δεδόσθαι αὐτοῖς
4 καὶ γυναῖξί καὶ παισὶ τὴν μαντείαν. Προσάγοντα δὲ κώμη
τινὶ τῶν Τελμισσέων ἐντυχεῖν παρθένῳ ὑδρευομένη καὶ πρὸς
ταύτην εἰπεῖν, ὅπως οἱ τὸ τοῦ ἀετοῦ ἔσχε· τὴν δέ, εἶναι γὰρ
καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικοῦ γένους, θύειν κελεῦσαι τῷ Διὶ τῷ
βασιλεῖ ἐπανελθόντα ἐς τὸν αὐτὸν τόπον. Καί, δεηθῆναι γὰρ
αὐτῆς Γόρδιον τὴν θυσίαν ξυνεπισπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγή-
σασθαι, θῦσαι τε, ὅπως ἐκείνη ὑπετίθετο, τὸν Γόρδιον καὶ
ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδί καὶ γενέσθαι αὐτοῖν παῖδα
5 Μίδαν ὄνομα. Ἦδη τ' ἄνδρα εἶναι τὸν Μίδαν καλὸν καὶ
γενναῖον, καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν σφίσι τοὺς Φρύ-
γας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμόν, ὅτι ἄμαξα ἄξει αὐτοῖς βα-

σιλέα, καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν στάσιν. Ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις ἔλθειν τὸν Μίδαυ ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἐπιστῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῇ ἀμάξῃ. Τοὺς δὲ ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον τοῦτον ἐκεῖνον 6 γυνῶναι ὄντα, ὄντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔφραζεν, ὅτι ἄξει ἡ ἀμαξία καὶ καταστῆσαι μὲν αὐτοὺς βασιλέα τὸν Μίδαυ, Μίδαυ δ' αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαῦσαι, καὶ τὴν ἀμαξίαν τοῦ πατρὸς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθεῖναι χαριστήριον τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ ἀετοῦ τῇ πομπῇ. Πρὸς δὲ δὴ τούτοις καὶ τότε περὶ τῆς ἀμάξῃς ἐμυθεύετο, ὅστις λύσειε τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξῃς τὸν δεσμόν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. Ἦν δὲ ὁ δεσμὸς ἐκ φλοιοῦ κρανεΐας, καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτ' ἀρχὴ ἐφαίνετο.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπόρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ 7 δεσμοῦ, ἄλυτον δὲ περιδεῖν οὐκ ἤθελε, μὴ τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσῃται, οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμόν καὶ λελύσθαι ἔφη. Ἀριστόβουλος δὲ λέγει ἐξελόντα τὸν ἔστορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διαμπάζ, ξυνέχων τὸν δεσμόν, ἐξελκύσαι ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. Ὅπως μὲν δὴ 8 ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ, οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι. Ἀπηλλάγη δ' οὖν ἀπὸ τῆς ἀμάξῃς αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. Καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταὶ τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπεσήμηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθυε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

[Ἐκ τοῦ Γορδίου τῆς Φρυγίας ὁ Ἀλέξανδρος προελαίνει καὶ καταλαμβάνει τὴν Ἄγκυραν, ἢ ὅποια ἦτο κέντρον μεγάλων ἐμπορικῶν ὁδῶν. Τρέπεται ἔπειτα πρὸς νότον. Προχωρεῖ ὁρητικῶς πρὸς τὴν Καππαδοκίαν, διέρχεται τὸν Ἄλυν ποταμὸν καὶ ὑποτάσσει τὴν χώραν ἄνευ ἀντιστάσεως. Ἐπειτα διαβαίνει τὰ στενὰ τῆς Κιλικίας

καὶ φθάνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Ταρσόν, τὴν ὁποίαν διαρρέει ὁ Κύδνος ποταμός].

ἽΟ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ ἰατρός του.

(Κεφ. 4)

- 7 IV... Ἀλέξανδρος δέ, ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται, ὑπὸ καμάτου ἐνόσησεν· οἱ δὲ ἐς τὸν Κύδνον ποταμὸν λέγουσι ῥίψαντα νήξασθαι, ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὕδατος, ἰδροῦντα καὶ καύματι ἐχόμενον. Ὁ δὲ Κύδνος ῥεῖ διὰ μέσου τῆς πόλεως· οἷα δὲ ἐκ Ταύρου ὄρους τῶν πηγῶν οἱ ἀνισχουσῶν καὶ διὰ χώρου καθαροῦ ῥέων, ψυχρὸς τέ ἐστι καὶ τὸ ὕδωρ καθαρὸς·
- 8 σπασμῶ τε οὖν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ οἶεσθαι εἶναι βιώσιμον. Φίλιππον δὲ Ἀκαρναῖνα, ἰατρόν, ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὰ τε ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον καὶ τὰ ἄλλα οὐκ ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι ἐθέλειν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ· καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι.
- 9 Τὸν μὲν δὴ παρασκευάζειν τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν παρὰ Παρμενίωνος φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ διεφθάρθαι ὑπὸ Δαρείου χρήμασιν, ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι Ἀλέξανδρον. Τὸν δέ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχοντα, αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα, ἐν ἧ ἦν τὸ φάρμακον· τὴν ἐπιστολὴν
- 10 δὲ τῷ Φίλιππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. Καὶ ὁμοῦ τὸν τε Ἀλέξανδρον πίνειν καὶ τὸν Φίλιππον ἀναγιγνώσκειν τὰ παρὰ τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ εὐθύς ἐνδηλον γενέσθαι, ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκπλαγῆναι πρὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ τοσόνδε μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον καὶ ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι, ὅσα ἐπαγγέλλοιτο· σωθῆσεσθαι γὰρ
- 11 πειθόμενον. Καὶ τὸν μὲν καθαρθῆναι τε καὶ ῥάτῃσαι αὐτῷ

τὸ νόσημα· Φιλίππῳ δὲ ἐπιδειῖξαι, ὅτι πιστὸς ἔστιν αὐτῷ φίλος, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος ἔς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὦν καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἔρρωμένος.

[Μετὰ τὴν ἴασίν του ὁ Ἀλέξανδρος τρέπεται νοτιώτερον ἀκόμη. Καταλαμβάνει τὴν πόλιν Ἀγχίαλον καὶ ὑποτάσσει τὰς ὄρεινὰς φυλάς τῆς Κιλικίας, ἵνα ἔχη τὰ νῶτά του πλήρως ἐξησφαλισμένα. Μετὰ τοῦτο ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ταρσὸν καὶ ἐκεῖθεν τὸ μὲν ἵππικόν του ἀποστέλλει ὑπὸ τὸν Φιλώταν εἰς τὸν ποταμὸν Πύραμον, αὐτὸς δὲ ἔρχεται μὲ τὸν ὑπόλοιπον στρατόν του εἰς τὴν πόλιν τῆς Κιλικίας Μαλλόν. Ἐκεῖ πληροφορεῖται, ὅτι ὁ Δαρεῖος μὲ πολυάριθμον στρατεύμα ἔχει στρατοπεδεύσει εἰς Σώχους. Οὗτοι ἦσαν πόλις τῆς Ἀσσυρίας, ἀπέχουσα δύο ἡμερῶν δρόμον ἀπὸ τὰ στενὰ τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους καὶ κειμένη εἰς πολὺ ἀναπεπταμένον πεδῖον κατάλληλον διὰ νὰ κινῆται ἔλευθέρως ὁ πολυάριθμος περσικὸς στρατός.

Ὁ Ἀλέξανδρος διαβαίνει τὰ στενὰ καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν Ἰσσοῦν. Ἀφήνει ἐκεῖ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ διὰ τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν τῆς Συρίας Μυριάδρον, ὁπόθεν ἐσκόπευε νὰ εἰσβάλῃ τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ σφοδρὰ καταιγὶς καὶ ὀρηκτικὴ θύελλα τὸν ἠνάγκασαν νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Δαρεῖος, παρεξηγῆσας τὴν βραδύτητα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνόμισεν ὅτι οὗτος ἐφοβεῖτο νὰ τὸν ἀντιμετώπισῃ. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἐνίσχυσαν καὶ διάφοροι κόλακες, οἱ ὁποῖοι περιεστοίχιζον τὸν μέγαν βασιλέα. Δι' αὐτὸ οὗτος ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ τοὺς Σώχους καὶ διὰ τῶν πυλῶν τοῦ Ἀμανικοῦ ὄρους νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν Ἰσσοῦν].

Ἡ μεγάλη μάχη τῆς Ἰσοῦ (333 π.Χ.)
Ἀλέξανδρος καὶ Δαρεῖος ἀντιμέτωποι.

(Κεφ. 7-12)

α') Ἡ προετοιμασία διὰ τὴν μάχην.

(Κεφ. 7-9)

- VII. Ὑπερβαλὼν δὴ τὸ ὄρος Δαρεῖος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς Ἀμανικὰς καλουμένας ὡς ἐπὶ Ἰσοῦν προῆγε· καὶ ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθῶν. Τὴν δ' Ἰσοῦν κατασχών, ὅσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους χαλεπῶς αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν·
- 2 ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προῦχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. Καὶ Ἀλέξανδρος, ὡς ἤκουσεν ἐν τῷ ὀπίσθην αὐτοῦ ὄντα Δαρεῖον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας ἐς τριακόντορον τῶν ἐταίρων τινὰς ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἰσοῦν, κατασκευομένους, εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται. Οἱ δ' ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ ὅτι κολπώδης ἦν ἢ ταύτη θάλασσα, μᾶλλον τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν εἶναι Δαρεῖον.
- 3 Ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἱλάρχας καὶ τῶν ξυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας παρεκάλει θαρρεῖν μὲν ἐκ τῶν ἡδη σφίσι καλῶς κεκινδυνευμένων καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν νενικηκόσιν αὐτοῖς ἔσται καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον, ἐπὶ νοῦν Δαρεῖω ἀγαγῶν καθειρῆσαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα, ἵνα σφίσι μὲν ξύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δ' ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίους. Μακεδόνας τε γὰρ Πέρσας καὶ Μήδους,
- 4 ἐκ πάνυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολε-

μικοῖς πάλαι ἤδη μετὰ κινδύνων ἀσκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλοις ἀνθρώποις ἐλευθέρους ἐς χειῖρας ἤξειν· ὅσοι τε Ἑλληγνες Ἑλλησιν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ζῆν Δαρείῳ ἐπὶ μισθῷ καὶ οὐδὲ τούτῳ πολλῷ κινδυνεύοντας, τοὺς δὲ ζῆν σφίσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐκόντας ἀμυνομένους· βαρβάρων τ' αὖ Θρακῆς καὶ Παίονας καὶ Ἰλλυ-⁵ ριοὺς καὶ Ἀγριαῖνας τοὺς εὐρωστοτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιτάξασθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ.

Ταῦτα μὲν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπεξῆει, τὰ δ' ἄ⁶ ἄθλα, ὅτι μεγάλη ἐστὶ σφίσι τοῦ κινδύνου, ἐπεδείκνυεν. Οὐ γὰρ τοὺς σατράπας τοῦ Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσειν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῷ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμουρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅτι περ ὄφελος καὶ Μήδων καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκοα ἐποίκει τὴν Ἀσίαν, καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφισιν ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ξυμπάσης καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθεῖναι. Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τ' ἐς τὸ κιν-⁷ νὸν ζῆν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμίνησκε καὶ εἰ δὴ τῷ ἰδίῳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολημμένον, ὀνομαστὶ ἕκαστον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν. Καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπεξῆει.

Λέγεται δὲ καὶ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄμα Ξενοφῶντι⁸ μυρίων ἐς μνήμην ἔλθεῖν, ὡς οὐδὲν τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεικότες, οὐδὲ ἵππέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρακῶν, οὐδὲ ὅση ἄλλη σφίσιν ἵππος ζυντέτακται, οὐδὲ τοξοτῶν ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν ἢ Ῥοδίων ὀλίγων, καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ

9 Ξενοφώντας αὐτοσχεδιασθέντων, οἱ δὲ βασιλέα τε ζὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο καὶ ἔθνη, ὅσα κατιόντων ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον καθ' ὁδὸν σφισιν ἐπεγέ- νετο, νικῶντες ἐπῆλθον· ὅσα τ' ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγε- μόνος παραινέσθαι εἰκός. Οἱ δ' ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοί τε τὸν βασιλέα καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες ἄγειν ἤδη ἐκέλευον.

VIII. Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει· προπέμπει δὲ ὡς ἐπὶ τὰς πύλας τῶν τε ἰππέων ὀλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκευομένους τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὰς πύλας· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιάν πᾶσαν 2 ἦει, ὡς κατασχεῖν αὐθις τὰς πύλας. Ὡς δ' ἀμφὶ μέσας νύ- κτας ἐκράτησεν αὐθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιάν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν, προφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος. Ὑπὸ δὲ τὴν ἔω κατῆει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἕως μὲν πάντῃ στενόπορα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἦγεν, ὡς δὲ διεχώρει ἐς πλάτος, ἀνέπτυσ- σεν αἰεὶ τὸ κέρασ ἐς φάλαγγα, ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὀπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ὡς 3 ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἰππεῖς αὐτῷ τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν· ὡς δ' ἐς τὴν εὐρυχωρίαν προῆσαν, ζυνέτασσεν ἤδη τὴν στρατιάν ὡς ἐς μάχην, πρῶτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν πεζῶν τὸ τ' ἄγλημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ὧν ἡγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος, ἐχο- μένην δὲ τούτων τὴν Κοίνου τάξιν, ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν Περ- δίκχου. Οὗτοι μὲν ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν ὀπλιτῶν ἀπὸ τοῦ 4 δεξιοῦ ἀρξαμένῳ τεταγμένοι ἦσαν. Ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου πρῶτη μὲν ἡ Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτολεμαίου, ἐχο- μένη δὲ ταύτης ἡ Μελεάγρου. Τοῦ δ' εὐωνύμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κράτερος ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ζύμπαντος εὐωνύ- μου Παρμενίων ἡγεῖτο· καὶ παρήγγελο αὐτῷ μὴ ἀπολεί-

πειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν βαρβάρων, ὅτι πάντη ὑπερφλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἤμελλον.

Δαρεῖος δέ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη 5 Ἄλεξάνδρος ὡς ἐς μάχην, τῶν μὲν ἱππέων διαβιβάζει πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθμὸν καὶ μετὰ τούτων τῶν ψιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύναμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξειε. Καὶ πρώτους 6 μὲν τοῦ ὀπλιτικοῦ τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν ἐς τρισμυρίους κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ τούτοις τῶν Καρδάκων καλουμένων ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐς ἑξακισμυρίους· ὀπλῖται δ' ἦσαν καὶ οὗτοι. Τοσοῦτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἀπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον, ἵνα ἐτάσσοντο. Ἐπέταξε 7 δὲ καὶ τῷ ὄρει τῷ ἐν ἀριστερᾷ σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἱ κατὰ νότου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. Τὸ γὰρ ὄρος, ἵνα ἐπετάχθησαν, πῆ μὲν διεχώρει ἐς βάθος καὶ κολπῶδές τι αὐτοῦ ὥσπερ ἐν θαλάσῃ ἐγίγνετο, ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προῖον τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπωρείαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει. Τὸ δ' ἄλλο πλῆθος αὐτοῦ 8 ψιλῶν τε καὶ ὀπλιτῶν, κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὅπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. Ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσα ξὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἑξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἶναι.

Ἄλεξάνδρος δέ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διεῖχεν 9 ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἱππέας, τοὺς τε ἐταίρους καλουμένους καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας. Καὶ τούτους μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα ἄμα οἱ ἔταξε, τοὺς δ' ἐκ Πελοποννήσου καὶ τὸ ἄλλο τὸ ξυμμαχικὸν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς Παρμενίωνα.

Δαρεῖος δέ, ὡς συντεταγμένη ἤδη ἦν αὐτῷ ἡ φάλαγγξ, 10

τοὺς ἰππέας οὐστίνας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προετατάχει, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἢ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνθήματος. Καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτῃ μᾶλλον τι ἰππάσιμα ἦν, μέρος δέ τι αὐτῶν
 11 καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγεν. Ὡς δ' ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας σφῶν ἐκέλευσεν. Αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον πάσης τάξεως ἐπεῖχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραφεν.

IX. Ἐν τούτῳ δ' Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τοῦ ἑαυτοῦ ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ζυμμάχων ἰππέας ταύτῃ τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἰππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον, κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος
 2 ἀφανῶς διελθεῖν. Προέταξε δὲ τῶν μὲν ἰππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους, ὧν ἠγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἠγεῖτο Ἀρίστων· τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἦρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δ' Ἀγριᾶνας, ὧν ἦρχεν Ἄτταλος, καὶ τῶν ἰππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νότου ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσιν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας Πέρσας, τὸ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νότου σφῶν τεταγμένους. Τοῦ δὲ εὐωνύμου προετάχθησαν τῶν μὲν πεζῶν οἱ τε Κρηῖτες τοξόται καὶ οἱ Θραῖκες, ὧν ἠγεῖτο Σιτάλ-

κης, πρὸ τούτων δὲ ἢ ἵππος ἢ κατὰ τὸ εὐώνυμον. Οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν.

Ἐπεὶ δ' οὔτε πυκνὴ αὐτῶ ἢ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ 3
 ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολὺ τε ταύτῃ ὑπερφалаγγήσειν οἱ Πέρ-
 σαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευσε δύο Ἴλας τῶν ἐταίρων,
 τὴν τε Ἀθουμουσίαν, ἧς ἰλάρχης ἦν Περοΐδας ὁ Μενεσθέως,
 καὶ τὴν Λευγαίαν καλουμένην, ἧς ἡγεῖτο Παντόρδανος ὁ
 Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν. Καὶ τοὺς το- 4
 ζότας δὲ καὶ μέρος τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθο-
 φόρων ἔστιν οὖς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ ἐπὶ μετώπου πα-
 ραγαγῶν ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περσῶν κέρασ τὴν φά-
 λαγγα. Ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμένοι οὔτε κατήε-
 σαν, ἐκδρομῆς τ' ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξο-
 τῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομένης ἀδίως ἀ-
 πό τῆς ὑπωρείας ἀνασταλέντες ἐς τὸ ἄκρον ἀνέφυγον, ἔγνω
 καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὄν χρήσασθαι ἐς
 ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος· ἐκείνοις δὲ ἰππέας τριακοσίους
 ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

β') Ἡ διεξαγωγή τῆς μάχης.

Ἦττα καὶ ἐπαίσχυντος φυγὴ τοῦ Δαρείου.

(Κεφ. 10-11)

X. Οὕτω δὴ τεταγμένους χρόνον μὲν τινα προῆγεν
 ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία γενέσθαι αὐτῶ ἢ
 πρόσδοδος· τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθη-
 σαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρεῖος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς
 ὄχθαις πολλαχῆ μὲν ἀποκρήμνις οὖσαις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ
 χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα ἐφαίνετο, οὕτως
 ἔμμενε· καὶ ταύτῃ εὐθύς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον
 τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη ἦν τὰ στρατό- 2
 πεδα, ἐνταῦθα παριππεύων πάντῃ Ἀλέξανδρος παρεκάλει

ἄνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλάρχας καὶ λοχαγοὺς ὀνομαστί καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ὅσοι κατ' ἀξίωσιν ἢ τινα ἀρετὴν γνωριμώτεροι ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοή ἐγίγνετο μὴ διατρίβειν, ἀλλ' ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους.

- 3 Ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι, τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἤδη ἔχων τὴν Δαρειοῦ δύναμιν, βάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναι τι ἐν τῇ ξυνομοωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος· ὡς δ' ἐντὸς βέλους ἐγίγνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ κατὰ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τεταγμένος δρόμῳ ἐς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλον, ὡς τῇ τε ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλήξαι τοὺς Πέρσας καὶ τοῦ θᾶσσον ἐς χεῖρας ἐλθόντας πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι.
- 4 Καὶ ξυνέβη, ὅπως εἶκασεν Ἀλέξανδρος. Εὐθύς γὰρ ὡς ἐν χερσὶν ἢ μάχῃ ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρα ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτῃ μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν. Οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι οἱ ξὺν Δαρείῳ, ἧ διέσχε τῶν Μακεδόνων ἢ φάλαγγ' ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας παραρραγεῖσα, ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῇ ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐξώθει ἤδη τοὺς ταύτῃ τεταγμένους τῶν Περσῶν, οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων οὔτε τῇ ἴσῃ σπουδῇ ἤψαντο τοῦ ἔργου καὶ πολλαχῇ κρημνῶδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι — ταύτῃ ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν, ἧ μάλιστα διεσπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατεῖδον.
- 6 Καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερόν ἦν, τῶν μὲν ἐς τὸν ποταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν νίκην τοῖς ἤδη φεύγουσι σφῶν ἀνασώσασθαι, τῶν Μακεδόνων δὲ τῆς τ'

Ἄλεξάνδρου ἤδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειφθῆναι καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ ἐς τό τότε διαβεβημένης, μὴ ἀφανίσαι. Καὶ τι καὶ τοῖς γένεσι τῷ τε Ἑλ- 7 ληνικῷ καὶ τῷ Μακεδονικῷ φιλοτιμίας ἐνέπεσεν ἐς ἀλλήλους. Καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν τῶν οὐκ ἡμελημένων Μακεδόνων.

XI. Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τάξεις τετραμμένοις ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὄρωντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου καὶ τὸ πονούμενον σφῶν ἐπικάμψαντες ἀπὸ τε τοῦ ποταμοῦ ἀπέωσαντο αὐτούς, καὶ κατὰ τὸ παρερρωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβεβληκότες ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους.

Καὶ οἱ ἵππεῖς δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς 2 τεταγμένοι οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλον ἐς τὰς ἴλας τῶν Θεσσαλῶν. Καὶ ταύτῃ ξυνέστη ἵππομαχία καρτερά· οὐδὲ πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι, πρὶν Δαρεῖόν τε πεφευγόντα ἦσθοντο καὶ πρὶν ἀπορραγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους ξυγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος. Τότε δ' ἤδη λαμπρά τε 3 καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγίγνετο· καὶ οἱ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἑκακοπάθου βαρέως ὀπλισμένους τοὺς ἀμβάτας σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵππεῖς κατὰ στενάς ὁδοὺς πλήθει τε πολλοὶ καὶ πεφοβημένως ξὺν ἀταξία ἀποχωροῦντες οὐ μείον ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐβλάπτοντο. Καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο, ὥστε οὐ μείον ἢ τῶν πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππέων ἐγίγνετο.

Δαρεῖος δέ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἄλεξάνδρου ἐφοβήθη τὸ κέρως τὸ εὐώνυμον καὶ ταύτῃ ἀπορρηγνόμενον κα-

τεῖδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθύς, ὡς εἶχεν, ἐπὶ τοῦ ἄρ-
 5 ματος ζῦν τοῖς πρώτοις ἔφευγε. Καὶ ἔστε μὲν ὀμαλοῖς χω-
 ρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἐνετύγχανεν, ἐπὶ τοῦ ἄρματος διεσφύζετο·
 ὡς δὲ φάραγγί τε καὶ ἄλλαις δυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν
 ἄρμα ἀπολείπει αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κἀνδυν ἐκδύς·
 ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἄρματος· αὐτὸς δὲ ἵππου
 ἐπιβάς ἔφυγε.

6 Καὶ ἡ νύξ οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγενομένη ἀφείλετο αὐτὸν
 τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἁλῶναι. Ἀλέξανδρος γάρ, ἔστε μὲν
 φάος ἦν, ἀνά κράτος ἐδίωκεν· ὡς δὲ ζυνεσκόταξέ τ' ἤδη καὶ
 τὰ πρὸ ποδῶν ἀφανῆ ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέπετο ὡς ἐπὶ
 τὸ στρατόπεδον· τὸ μέντοι ἄρμα τοῦ Δαρείου ἔλαβε καὶ τὴν
 7 ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κἀνδυν καὶ τὸ τόξον. Καὶ γὰρ καὶ
 ἡ δίωξις βραδυτέρα αὐτῷ ἐγεγόνει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραρ-
 ρῆξει τῆς φάλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ
 διώκειν ἐτρέπετο, πρὶν τοὺς τε μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ τὸ
 τῶν Περσῶν ἵππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεῖδε.

8 Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον Ἀρσάμης μὲν καὶ Ῥεομί-
 θρης καὶ Ἀτιζύης τῶν ἐπὶ Γρανικῷ ἠγησαμένων τοῦ ἵππι-
 κοῦ· ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης, ὁ Αἰγύπτου σατράπης,
 καὶ Βουβάκης τῶν ἐντίμων Περσῶν· τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἐς
 δέκα μάλιστα μυριάδας καὶ ἐν τούτοις ἵππεῖς ὑπὲρ τοῦ μυ-
 ρίου, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ζυνεπισπόμενος
 τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς
 ἐπὶ φάραγγί τι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ τῶν νεκρῶν δια-
 9 βῆναι τὴν φάραγγα. Τό τε στρατόπεδον τοῦ Δαρείου εὐθύς
 ἐξ ἐφόδου ἐάλω καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ υἱὸς Δαρείου
 νήπιος· καὶ θυγατέρας δύο ἐάλωσαν καὶ ἄλλαι ἀμφ' αὐτάς
 Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. Οἱ γὰρ ἄλλοι
 Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ζῦν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δα-
 10 μασκὸν ἔτυχον ἑσταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρη-

μάτων τὰ πολλὰ καὶ ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελεῖ
 δίαιταν καὶ στρατευομένῳ ὅμως συνέπεται, ἐπετόμφει ἐς
 Δαμασκόν, ὥστε ἐν τῷ στρατεύματι οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια
 τάλαντα ἐάλω. Ἄλλὰ καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον
 ὕστερον ἐάλω ὑπὸ Παρμενίωνος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο σταλέντος.
 Τοῦτο τὸ τέλος τῆ μάχῃ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθη-
 ναίοις Νικοκράτους μηνὸς Μαίμακτηριῶνος.

γ') Τὰ μετὰ τὴν μάχην. Μεγαλοφυχία τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 12)

XII. Τῆ δὲ ὕστεραία, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν
 Ἀλέξανδρος, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπῆλθε, καὶ τοὺς νεκροὺς
 ζυναγαγὼν ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς ζὺν τῆ δυνάμει πάσῃ ἐκτε-
 ταγμένη λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον καὶ λόγῳ τ' ἐπεκόσμη-
 σεν ὅσοις τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῆ μάχῃ ἢ αὐτὸς ζυνέγνω
 εἴργασμένον ἢ ἀκοῆ ζυμφωνούμενον ἔμαθε, καὶ χρημάτων
 ἐπιδόσει ὡς ἐκάστους ζὺν τῆ ἀξία ἐτίμησε. Καὶ Κιλικίας²
 μὲν ἀποδεικνύει σατράπην Βάλακρον τὸν Νικάνορος, ἓνα τῶν
 σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σω-
 ματοφύλακας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτο-
 λεμαίου τοῦ Σελεύκου τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῆ μάχῃ Πολυ-
 σπέρχοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως.
 Καὶ τοῖς Σολεῦσι τὰ τε πεντήκοντα τάλαντα, ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν
 ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων, ἀνῆκε καὶ τοὺς ὀμή-
 ρους ἀπέδωκεν.

Ὁ δ' οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς³
 ἢ τῶν παιδῶν ἠμέλησεν. Ἄλλὰ, λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλε-
 ξάνδρου γραψάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς, ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως
 τῆς Δαρείου ἐπανῆκεν, ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν
 Δαρείου, ἣτις αὐτῷ ἐξηρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμω-
 γὴν καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς· πυ-⁴

θέσθαι οὖν, αἵτινες γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως ἐγγὺς παρ-
 ρασκηνοῦσι· καὶ τινα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι « ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ
 τε καὶ ἡ γυνὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλη αὐταῖς,
 ὅτι τὸ τόξον τε τοῦ Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κἀνδυν τὸν βασι-
 λικόν, καὶ ἡ ἀσπίς ὅτι κεχόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου, ὡς ἐπὶ
 τεθνεῶτι Δαρείῳ ἀνοιμώζουσι». Ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέ-
 ξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτὰς Λεοννάτον, ἓνα τῶν ἐταίρων,
 ἐντειλάμενον φράσαι, ὅτι ζῆ Δαρεῖος, τὰ δὲ ὄπλα καὶ τὸν
 κἀνδυν ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἄρματι καὶ ταῦτα ὅτι
 μόνα ἔχει Ἀλέξανδρος. Καὶ Λεοννάτον παρελθόντα ἐς τὴν
 σκηπὴν τά τε Δαρείου εἰπεῖν καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐταῖς
 ξυγχαρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον
 καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας, ἐπεὶ οὐδὲ κατ' ἐχθραν οἱ γενέ-
 σθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς
 Ἀσίας διαπεπολεμηῖσθαι ἐνόμως. Ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος
 καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι.

- 6 Λόγος δ' ἔχει καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστερίᾳ ἐλθεῖν
 εἶσω ζῆν Ἡφαιστίωνι μόνῳ τῶν ἐταίρων· καὶ τὴν μητέρα
 τὴν Δαρείου ἀμφιγνοήσασαν, ὅστις ὁ βασιλεὺς εἶη αὐτοῖν,
 ἐστάλθαι γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἡφαιστίωνι
 προσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μεῖζον αὐτῇ ἐφάνη ἐκεῖ-
 7 νος. Ὡς δὲ ὁ Ἡφαιστίων τ' ὀπίσω ὑπεχώρησε καὶ τις τῶν
 ἀμφ' αὐτήν, τὸν Ἀλέξανδρον δείξας, ἐκεῖνον ἔφη εἶναι Ἀλέ-
 ξανδρον, τὴν μὲν καταιδεσθεῖσαν τῇ διαμαρτία ὑποχωρεῖν,
 Ἀλέξανδρον δ' οὐ φάναι αὐτήν ἀμαρτεῖν· καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ-
 νον εἶναι Ἀλέξανδρον. Καὶ ταῦτα ἐγὼ οὐθ' ὡς ἀληθῆ οὐθ'
 ὡς πάντῃ ἄπιστα ἀνέγραψα. Ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη,
 ἐπαινώ Ἀλέξανδρον τῆς τ' ἐς τὰς γυναῖκας κατοικτίσεως
 καὶ τῆς ἐς τὸν ἐταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ
 τοῖς συγγράψασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἀν πράξας καὶ
 εἰπὼν, καὶ ἐπὶ τῷδε ἐπαινώ Ἀλέξανδρον.

[Μετὰ τὴν τραγικὴν συμφορὰν τοῦ ὁ Δαρεῖος φεύγει διὰ νυκτὸς μαζὶ μὲ τὴν ὀλιγάριθμον ἀκολουθίαν του. Τὴν ἐπομένην συγκεντρῶντων καθ' ὁδὸν τὰ διεσκορπισμένα λείψανα τοῦ στρατοῦ του προχωρεῖ εἰς τὴν Θάψακον καὶ τὸν Εὐφράτην. Ἐξ ἄλλου ὁ Ἀλέξανδρος προελαύνει πρὸς τὴν Φοινίκην καὶ πλησιάζει εἰς τὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν πόλιν Μάραθον. Καθ' ὁδὸν ὁ υἱὸς τοῦ ἡγεμόνος τῆς χώρας τὸν ὑποδέχεται μὲ τιμὰς. Στεφανώνει μὲ χρυσοῦν στέφανον τὴν κεφαλὴν τοῦ νικητοῦ καὶ παραδίδει εἰς αὐτὸν τὴν πόλιν].

Ἐπιστολαὶ Δαρείου καὶ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 14)

XIV. Ἐτι δ' ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολὴν τε κομιζόντες Δαρείου καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρεῖω τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας. Ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολή, 2 ὅτι Φιλίππῳ τε πρὸς Ἀρταξέρξην φιλία καὶ ξυμμαχία ἐγένετο καί, ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἤρξεν οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθῶν. Ἐξ οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὔσης φιλίας τε καὶ ξυμμαχίας, διαβῆναί τε ξὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πολλὰ κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. Τούτου ἕνεκα καταβῆναι αὐτὸς τῇ χώρᾳ ἀμυνῶν καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῴαν ἀνασώσων. Τὴν μὲν δὴ μάχην, ὡς θεῶν τῶ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς παρὰ βασιλέως γυναῖκά τε τὴν αὐτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἀλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ξύμμαχος εἶναι τῷ Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἡξίου Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμα, τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐκ Περσῶν ἤκουσι, τοὺς τὰ πιστὰ ληψομένους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δώσοντας.

- 4 Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἀλέξανδρος καὶ ζυμπέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθούσι Θέρσιππον, παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἢ Ἀλεξάνδρου ἔχει ὧδε· «Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐλθόντες ἐς Μακεδονίαν καὶ ἐς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς οὐδὲν προηδικημένοι· ἐγὼ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμῶν κατασταθεὶς καὶ τιμωρήσασθαι βουλόμενος Πέρσας διέβην ἐς τὴν Ἀσίαν ὑπαρξάντων ὑμῶν.
- 5 Καὶ γὰρ Περινήθιοις ἐβοηθήσατε, οἳ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν, καὶ ἐς Θράκην, ἧς ἡμεῖς ἤρχομεν, δύναμιν ἐπεμψεν Ὀχος. Τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑμεῖς συνετάξατε, ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς ἅπαντας ἐκομπάσατε, καὶ Ἀρσην ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγῶου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ δικαίως οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλὰ ἀδικοῦντος Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἑλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια διαπέμ-
- 6 ποντος, ὅπως πρὸς με πολεμῶσι, καὶ χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ ἄλλους τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμιᾶς δεχομένης, Λακεδαιμονίων δὲ λαβόντων, καὶ τῶν παρὰ σοῦ πεμφθέντων τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων καὶ τὴν εἰρήνην, ἣν τοῖς Ἑλλησι κατεσκεύασα, διαλύειν ἐπιχειρούντων, ἐστράτευσα ἐπὶ σὲ ὑπάρξαντος σοῦ τῆς ἔχθρας.
- 7 Ἐπεὶ δὲ μάχῃ νενίκηκα πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγούς καὶ σατράπας, νῦν δὲ σὲ καὶ τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν, καὶ τὴν χώραν ἔχων τῶν θεῶν μοι δόντων, ὅσοι τῶν μετὰ σοῦ παραταξαμένων μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ' ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέλομαι καὶ οὐκ ἄκοντες παρ' ἐμοὶ
- 8 εἰσιν, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐκόντες ζυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. Ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἀπάσης κυρίου ὄντος ἦκε πρὸς ἐμέ. Εἰ δὲ φοβῆ, μὴ ἐλθὼν πάθῃς τι ἐξ ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν

φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους. Ἐλθὼν δὲ πρὸς με τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας καὶ εἰ ἄλλο τι θέλεις αἴτει καὶ λάμβανε. Ὅτι γὰρ ἂν πείθῃς ἐμέ, ἔσται σοι. Καὶ τοῦ λοιποῦ, ὅταν πέμπῃς παρ' ἐμέ, ὡς πρὸς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε, μηδὲ ἐξ ἴσου ἐπίστελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν φράζε, εἴ του δέῃ· εἰ δὲ μή, ἐγὼ βουλευσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικοῦντος. Εἰ δ' ἀντιλέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγώνισαι περὶ αὐτῆς καὶ μὴ φεῦγε, ὡς ἐγὼ ἐπὶ σὲ πορεύσομαι, οὗ ἂν ᾗς ».

[Ὁλόκληρος ἡ Φοινίκη ὑποτάσσεται χωρὶς ἀντίστασιν εἰς τὸν προελαύνοντα Ἀλέξανδρον. Μόνον ἡ Τύρος ἀρνεῖται ὑποταγὴν καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μὴ τὴν προσβάλλῃ, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν νὰ τηρήσῃ στάσιν οὐδετέραν ἀπέναντι τῶν δύο ἐμπολέμων. Ὁ Ἀλέξανδρος δέχεται τοῦτο, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ νὰ θυσιάσῃ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὸν ὑπάρχοντα ἐκεῖ παλαιότατον ναὸν τοῦ ἀρχαίου ἤρωος. Οἱ Τύριοι ὁμῶς δὲν θέλουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος ἀγανακτήσας ἀποφασίζει νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν βιαίως. Εἰς συγκέντρωσιν τῶν στρατηγῶν του ἐξηγεῖ, ὅτι ἡ κατάληψις τῆς Τύρου εἶναι ἀπαραίτητος, διότι μὲ τὴν ἀμφίβολον στάσιν ταύτης δὲν θὰ ἦσαν ἀσφαλεῖς εἰς τὴν περαιτέρω πορείαν των, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ Πέρσαι, κατέχοντες τὴν Κύπρον καὶ τὴν Αἴγυπτον, θὰ ἦσαν θαλασσοκράτορες καὶ θὰ ἠδύναντο νὰ προσλάβουν μὲ τὸ μέρος των τὰς ὑπόπτους ἑλληνικὰς πόλεις καὶ νήσους καὶ νὰ μεταφέρουν τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σκέπτεται ὅτι μὲ τὴν κατάληψιν τῆς Τύρου θὰ διηκολύνετο ἡ κατάληψις τῆς Κύπρου καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ θὰ ἐξησφαλίζετο ἡ θαλασσοκρατία τῶν Μακεδόνων. Αἱ σκέψεις αὗται ἐπεδοκιμάσθησαν ἀπὸ τοὺς στρατηγούς του καὶ ἤρχισεν ἡ πολιορκία τῆς Τύρου. Ἡ πόλις ἦτο ὄχυρὰ καὶ ἡ ἀντίστασις πεισματώδης, διαρκέσασα ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας. Ἀλλ' ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν ἐνίκησε. Τὰ τέως ἀκλόνητα ὄχυρὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ θεωρούμενα ἀπόρθητα τεῖχη της ἔπεσαν πρὸ τῆς ὀρμητικῆς καὶ πείσμονος δυνάμεως τοῦ Ἀλεξάνδρου. Οἱ Μακεδόνες εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν θριαμβευταί (Ἀῤῥοστος 332)].

Ὁ Δαρείος ζητεῖ εἰρήνην. Ἀπάντησις τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Κεφ. 25)

XXV. Ἐπι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνεχομένου Ἀλεξάνδρου ἀφίκοντο παρὰ Δαρείου πρέσβεις ὡς αὐτὸν ἀπαγγέλλοντες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρὸς τε καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρείον· τὴν δὲ χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἔστε ἐπὶ θάλασσαν τὴν Ἑλληνικὴν Ἀλεξάνδρου εἶναι ἀγαγόμενον δὲ γυναῖκα τὴν Δαρείου παῖδα Ἀλέξανδρον φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ξύμμαχον.

2 Καὶ τούτων ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν ἐταίρων ἀπαγγελθέντων Παρμενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέξανδρος ὢν ἐπὶ τούτοις ἠγάπησε καταλύσας τὸν πόλεμον μηκέτι τὸ πρόσω κινδυνεύειν· Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἔπραξεν, ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρινεῖσθαι
3 Δαρείῳ, ἅπερ δὴ καὶ ἀπεκρίνατο. Ἐφη γὰρ οὔτε χρημάτων δεῖσθαι παρὰ Δαρείου οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν ἀντὶ τῆς πάσης τὸ μέρος· εἶναι γὰρ τὰ τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν ἀγαγέσθαι τε γυναῖκα εἰ ἐθέλοι τὴν Δαρείου παῖδα, ἀγαγέσθαι ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου· ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἤκειν, εἴ τι εὔρεσθαι ἐθέλοι φιλόανθρωπον παρ' αὐτοῦ.

Ταῦτα ὡς ἤκουσε Δαρεῖος, τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀπέγνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου αὐθις ἦν.

[Μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν κατάληψιν τῆς Τύρου ὁ Ἀλέξανδρος στρέφεται πρὸς Ν. μετὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ καταλάβῃ τὴν Αἴγυπτον. Πρὸ τούτου βαδίζει κατὰ τῆς Γάζης, μεγάλης πόλεως τῆς Παλαιστίνης, μετὰ δίμηνον δὲ πολιορκίαν τὴν κεραιεῖ καὶ τὴν χρησιμοποιεῖ ὡς ὀρηκτήριον (Νοέμβριος 332). Ἀπὸ τῆς Γάζης προχωρεῖ τώρα ἀνεμ-πόδιος πρὸς τὴν Αἴγυπτον].

BIBLION TRITON

‘Ο Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἡ κτίσις τῆς Ἀλεξανδρείας.

(Κεφ. 1)

I. Ἀλέξανδρος δ' ἐπ' Αἴγυπτου, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὠρμήθη, ἐστέλλετο, καὶ ἐβδόμη ἡμέρα ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύ-
νων ἦκεν ἐς Πηλοῦσιον τῆς Αἴγυπτου. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρα-
τὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ κα-
ταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν Πηλουσίῳ ὀρμούσας. Μαζάκης δὲ ²
ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἴγυπτου ἐκ Δαρείου καθεστη-
κώς, τὴν τ' ἐν Ἰσσοῦ μάχην ὅπως ξυνέβη πεπυσμένος καὶ
Δαρεῖον ὅτι αἰσχυρᾶ φυγῆ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συ-
ρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐχόμενα,
αὐτῷ τ' οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς, ἐδέχετο ταῖς τε
πόλεσι φιλίως καὶ τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον.

Ὁ δ' ἐς μὲν Πηλοῦσιον φυλακὴν ἐσήγαγε, τοὺς δ' ἐπὶ ³
τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας ἔστ' ἐπὶ
Μέμφιν πόλιν αὐτὸς ἐφ' Ἡλιουπόλεως ἦει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν
ποταμὸν τὸν Νεῖλον καὶ ὅσα καθ' ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων
τῶν ἐνοικούντων κατασχών, διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς
Ἡλιούπολιν. Ἐκεῖθεν δὲ διαβάς τὸν πόρον ἦκεν ἐς Μέμφιν· ⁴
καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ Ἄπιδι καὶ ἀγῶνα
ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν· ἦκον δ' αὐτῷ οἱ ἀμφὶ
ταῦτα τεχνῖται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. Ἐκ δὲ
Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν τοὺς τε
ὑπασπιστάς ἐπὶ τῶν νεῶν λαβὼν καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς
Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἰππέων τὴν βασιλικὴν ἵλην τὴν τῶν ἐταίρων.

Ἐλθὼν δ' ἐς Κάνωβον καὶ κατὰ τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν ⁵
περιπλεύσας ἀποβαίνει, ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις ᾤκι-

σται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος. Καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χῶρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. Πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τ' ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δειμασθαι ἔδει καὶ ἱερὰ ὅσα καὶ θεῶν ὠντινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἰσιδος δ' Αἰγυπτίας, καὶ τὸ τεῖχος ἢ περιβεβληῖσθαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἐφαίνετο.

[Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀλέξανδρος κατελήφθη ἀπὸ τὸν πόθον νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ θεοῦ τῶν Αἰγυπτίων Ἀμμωνος, τὸ ὅποῖον εὐρίσκετο εἰς μίαν ὄασιν τῆς λιβυκῆς ἐρήμου. Πράγματι μετέβη ἐκεῖ καὶ ἔλαβεν εὐχάριστον χρησμόν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μέμφιν, ὅπου ἐδέχθη ἐπικουρίας ἀποσταλείσας ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης. Ἀφοῦ δὲ ἐτακτοποίησε μὲ συνέσειν τὰ τῆς διοικήσεως τῆς χώρας, τὴν ἀνοιξιν τοῦ 331 ἐπανῆλθεν εἰς Φοινίκην καὶ ἐκεῖθεν ὀλίγον ἀργότερον κατηνύνηται εἰς Θάψακον].

**Ἐπιστροφή εἰς Φοινίκην. Διάβασις τοῦ Εὐφράτου
καὶ τοῦ Τίγρητος.**

(Κεφ. 7)

VII. Καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Ἀριστοφάνους· καὶ καταλαμβάνει δυοῖν γεφύραιν ἐζευγμένον τὸν πόρον. Καὶ γὰρ Μαζαῖος, ὄψω ἢ φυλακῇ τοῦ ποταμοῦ ἐκ Δαρείου ἐπετέτραπτο, ἰππέας μὲν ἔχων περὶ τρισχιλίους, πεζοὺς δ' ἑξακισχιλίους καὶ τούτων Ἕλληνας μισθοφόρους δισχιλίους, τέως 2 μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἐφύλασσαν, καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ζυνεχῆς ἢ γέφυρα ἐζευγμένη ἦν ἔστ' ἐπὶ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην τοῖς Μακεδόσι, δειμαίνουσι, μὴ ἐπίθωιντο οἱ ἀμφὶ Μαζαῖον τῇ γεφύρᾳ ἵνα ἐπαύετο· Μαζαῖος δέ, ὡς ἤκουσεν ἤδη προσάγοντα Ἀλέξανδρον, ἤχετο φεύγων ζὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ. Καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπεβλήθησαν αἱ γέφυραι τῇ

ἔχθη τῇ πέραν καὶ διέβη ἐπ' αὐτῶν ζὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος.

Ἐνθεν δ' ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν Εὐφράτην³ ποταμὸν καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. Οὐκ εὐθεῖαν δ' ἐπὶ Βαβυλῶνος ἤγεν ἀπὸ Εὐφράτου ὀρμηθεὶς, ὅτι τὴν ἐτέραν ἰόντι εὐπορώτερα τὰ ζύμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν καὶ τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως ἐπιφλέγον. Ἀλόντες δέ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ τοῦ⁴ Δαρείου στρατεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκεδασμένων ἐξήγγειλαν, ὅτι Δαρεῖος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κάθηται ἐγνωκῶς εἶργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαίνοι· καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιὰν πολὺ μείζονα ἢ ζὺν ἢ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἤει σπουδῆ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα.⁵ Ὡς δ' ἀφίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει οὔτε τὴν φυλακὴν, ἣντινα ἀπελελοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ὀξύτητα τοῦ βροῦ, οὐδενὸς δ' εἶργοντος.

Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατόν· καὶ τῆς σελήνης τὸ⁶ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο· καὶ Ἀλέξανδρος ἔθουε τῇ τε σελήνῃ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ γῆ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. Καὶ ἐδόκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι ἢ μάχη, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ. Ἄρας δ' ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ἤει διὰ τῆς Ἀσσυρίας⁷ χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Γορδυηνῶν ὄρη, ἐν δεξιᾷ δ' αὐτὸν τὸν Τίγρητα. Τετάρτη δὲ ἡμέρα ἀπὸ τῆς διαβάσεως οἱ πρόδρομοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν, ὅτι ἵππεῖς πολέμιοι ἀνὰ τὸ πεδίον φαίνονται, ὅσοι δέ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. Ξυντάξας οὖν τὴν στρατιὰν προῦχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες ἔφασκον δοκεῖ εἶναι σφισιν οὐ πλείους ἢ χιλίους τοὺς ἵππέας.

[Ὁ Ἀλέξανδρος τότε παραλαβὼν τὴν βασιλικὴν ἕλην καὶ μίαν τῶν εταίρων, καθὼς καὶ ἀρκετοὺς ἀνιχνευτάς, ἔτρεχεν ἐσπευσμένως, ἐνῶ τὸν ἄλλον στρατὸν του διέταξε ν' ἀκολουθῆ μὲ κανονικὸν βῆμα. Οἱ ἰππεῖς τῶν Περσῶν, ὅταν εἶδαν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἤρχετο ὀρμητικῶς ἐναντίον των, ἐστράφησαν εἰς φυγὴν. Ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς καταδιώκει ἀκάθεκτος, τοὺς διασκορπίζει καὶ φονεύει ἀρκετοὺς ἐξ αὐτῶν. Μερικοὶ συλλαμβάνονται αἰχμάλωτοι καὶ δίδουν τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Δαρεῖος ἦτο πλησίον μὲ πολυάριθμον στρατεύμα. Πράγματι ὁ Δαρεῖος εἶχε συγκεντρώσει τεραστίαις δυνάμεις ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ἀπεράντου κράτους του καὶ ἤρχετο μὲ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποπλῆνη τὴν ἤτταν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποστῆ εἰς Ἰσσόν. Ἐλέγετο ὅτι τὸ στρατεύμα τοῦ Δαρείου ἀνῆρχετο εἰς 1.000.000 πεζοὺς, 40.000 ἰππεῖς καὶ 200 δρεπανηφόρα ἄρματα. Εἶχε μαζί του καὶ μερικοὺς ἐλέφαντας, τοὺς ὁποίους ἔφερον οἱ Ἰνδοὶ οἱ κατοικοῦντες ἐντεῦθεν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

Μὲ αὐτὴν τὴν δύναμιν ἦτο στρατοπεδευμένος ὁ Δαρεῖος εἰς τὰ Γανγάμηλα πλησίον τοῦ Βουμήλου ποταμοῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 600 περὶπου σταδίων ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Ἀρβήλων, εἰς τόπον τελείως ὀμαλόν. Ἐναντι τῆς δυνάμεως αὐτῆς ὁ Ἀλέξανδρος διέθετε 40.000 πεζοὺς καὶ 7.000 ἰππεῖς. Δὲν ἔχασεν ὅμως τὸ θάρρος του καὶ μὲ τὴν μεγαλοφυΐαν του συνέλαβε τὸ σχέδιον τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ἐν πρώτοις παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, διὰ νὰ ἀναπαυθῆ ὁ καταπεποιημένος στρατὸς του. Περιέφραξε τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ χαράκωμα καὶ ἀφήκεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ μεταγωγικὰ καὶ τοὺς ἀνικάνους πρὸς μάχην. Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ παρέλαβε τὴν μάχιμον δύναμίν του, ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐκινήθη μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Περσῶν κατὰ τὰ ἐξημερώματα. Ἐξ ἄλλου ὁ Δαρεῖος ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἤρχετο ἐναντίον του καὶ παρέταξε τὸν στρατὸν του πρὸς μάχην.

Οἱ δὺο στρατοὶ ἀπέιχον μόνον τριάκοντα στάδια (περίπου 6 χιλιόμετρα). Ὁ Ἀλέξανδρος κατέβαινε μὲ τὸν στρατὸν του κάτω ἀπὸ τοὺς λόφους πρὸς τὴν ἀνοικτὴν πεδιάδα. Ἐκεῖ, ὅταν εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἐσταμάτησε τὴν φάλαγγά του. Παραλαβὼν δὲ τοὺς ἐλαφρὰ ὀπλισμένους στρατιώτας καὶ τοὺς εταίρους ἐκ τῶν ἰπέων, περιήρχετο ἐξετάζων ὄλον τὸν τόπον, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συνάψῃ τὴν μάχην. Ὅταν ἐπέστρεψε, συνεκάλεσεν ὄλους τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατεύματος καὶ τοὺς προέτρεψε νὰ ἐμψυχώσουν τοὺς στρατιώτας διὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα. « Κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν — ἔλεγε — δὲν θ' ἀγωνισθῶμεν περὶ

τῆς Κοίλης Συρίας ἢ τῆς Φοινίκης, οὐδὲ χάριν τῆς Αἰγύπτου, ὅπως προηγουμένως, ἀλλ' ἀπὸ αὐτὴν θὰ κριθῆ τελικῶς ἡ τύχη ὅλης τῆς Ἀσίας καὶ θὰ ἀποφασισθῆ ποῖοι θὰ λάβουν τὴν ἐξουσίαν αὐτῆς». Ἀφοῦ ἀπῆλυθε τὰς προτροπὰς αὐτὰς εἰς τοὺς ἀρχηγούς, διέταξε νὰ δειπνήσῃ ὁ στρατὸς καὶ ν' ἀναπαυθῆ. Λέγουν ὅτι ὁ Παρμενίων τὸν προέτρεψε νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Περσῶν ἐν καιρῷ νυκτός, ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἦτο καλὸν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ κλέψῃ τὴν νίκην, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ νικήσῃ φανερὰ καὶ χωρὶς πανουργίας.

Οἱ δύο στρατοὶ λοιπὸν παρατεταγμένοι μὲ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν μάχην προετοιμασίας μέχρι τῆς τελευταίας λεπτομερείας, ἀνεμνον ἕως τὰ ἐξημερώματα, ὅτε ἤρχισαν κινούμενοι]

Ἡ κρίσιμος μάχη εἰς τὰ Γαυγάμηλα (331 π. Χ.)

Νέα φυγὴ τοῦ Δαρείου.

(Κεφ. 13-15)

XIII. Ὡς δὲ ὁμοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐγίγνετο, ὤφθη Δαρεῖός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν, οἳ τε μηλοφόροι Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται, κατ' αὐτόν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἴλην τὴν βασιλικήν. Ἦγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος μᾶλλον, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρῆγγον, ὑπερφαλαγγοῦντες πολὺ ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ. Ἦδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἰππεῖς 2 περιπεύοντες ἤπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως, καὶ Ἀλέξανδρος ἔτι ὅμως ἤγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγὺς ἦν τοῦ ἐξαλλάσσειν τὸν ὠδοποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν χῶρον. Ἐνθα δὲ δείσας Δαρεῖος, μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὀμαλὰ τῶν Μακεδόνων ἀχρεῖά σφισι γένηται τὰ ἄρματα, κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου περιπεύειν τὸ κέρασ τὸ δεξιὸν, ἢ Ἀλέξανδρος ἤγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν τὸ κέρασ.

Τούτου δὲ γενομένου Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν κελεύει ἐς 3 αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἰππέας, ὧν Μενίδασ ἤγεῖτο. Ἄν-

τεκδραμόντες δ' ἐπ' αὐτοὺς οἱ τε Σκύθαι ἵππεῖς καὶ τῶν Βακτρίων οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις τρέπουσιν ὀλίγους ὄντας πολλῷ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρίστωνά τε, τοὺς Παίονας, καὶ τοὺς ξένους ἐμβαλεῖν τοῖς Σκύθαις ἐκέλευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίοσι τε καὶ ξένοις τοὺς τε σφῶν φεύγοντας ἤδη ἀνέστρεψαν ἐς τὴν μάχην καὶ τὴν ἵππομαχίαν ξυστῆναι ἐποίησαν. Καὶ ἐπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλεξάνδρου, τῷ τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι καὶ ὅτι αὐτοὶ τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς ἀλκὴν πεφραγμένοι ἦσαν. Ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσβολὰς αὐτῶν ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες καὶ βία κατ' ἴλας προσπίπτοντες ἐξεώθουν ἐκ τῆς τάξεως.

5 Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράζοντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα. Καὶ ταύτῃ μάλιστα ἐψεύσθησαν. Τὰ μὲν γὰρ εὐθύς, ὡς προσεφέρετο, κατηκόντισαν οἱ τ' Ἀγριᾶνες καὶ οἱ ξὺν Βαλάκρῳ ἀκοντισταὶ οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἐταίρων· τὰ δὲ τῶν ρυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι τοὺς τ' ἀναβάτας κατέσπων καὶ τοὺς ἵππους περιστάμενοι ἔκοπτον. Ἔστι δ' ἂ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον γάρ, ὡσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἄρματα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ξυνέβη αὐτὰ τε σῶα καὶ οἷς ἐπηλάθῃ ἀβλαβῶς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ τε ἵπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.

XIV. Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περιππεύουσι τὸ κέρασ σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τέως μὲν ἐπὶ κέρως τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἤγεν, τῶν δ' ἐκβοηθησάντων ἱπέων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρασ τὸ

δεξιὸν παραρρηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον καὶ ὡσπερ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἑταιρικής καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτης τεταγμένης ἤγε δρόμῳ τε καὶ ἀλαλαγμῶ ὡς ἐπ' αὐτὸν Δαρρεῖον. Καὶ χρόνον μὲν τινα ὀλίγον ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο· 3 ὡς δὲ οἱ τε ἵππεῖς οἱ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο ὠθισμοῖς τε χρώμενοι καὶ τοῖς ξυστοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἢ τε φάλαγξ ἢ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίσσαις πεφρικυῖα ἐμβεβλήκει ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη φοβερῶ ὄντι Δαρρεῖῳ ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφρευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιππεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρως ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν ἀμφ' Ἀρέτην.

Ταύτη μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν, καὶ οἱ 4 Μακεδόνες ἐρεπόμενοι ἐφόνευόν τοὺς φεύγοντας. Οἱ δ' ἀμφὶ Σιμίαν καὶ ἡ τούτου τάξις οὐκέτι ξυνεξορμηῆσαι Ἀλέξανδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίωξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες τὴν φάλαγγα αὐτοῦ ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πονεῖσθαι ἠγγέλλετο. Καὶ ταύτη παραρραγείσης 5 αὐτοῖς τῆς τάξεως κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσι τῶν τ' Ἰνδῶν τινες καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερόν ἐγίγνετο. Οἱ τε γὰρ Πέρσαι θρασέως προσέκειντο ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς καὶ οὐ προσδοκῆσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινὰς διακόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι ἐμβαλόντων τῶν Περσῶν ξυνεπέθεντο καὶ αὐτοὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ ἔργῳ. Τῶν δ' ἐπιτεταγμένων τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ 6 ἡγεμόνες ὀξέως μαθόντες τὸ γιγνόμενον μεταβαλόντες, ἤπερ παρήγγελο αὐτοῖς, τὴν τάξιν ἐπιγίγνονταὶ κατὰ νότου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις ξυνεχομένους ἀπέκτειναν, οἱ δ' αὐτῶν ἐγκλίναντες

ἔφευγον. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν οὐπω τῆς φυγῆς τῆς Δαρείου ἠσθημένοι περιππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐνέβαλλον.

XV. Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γενομένων τῶν Μακεδόνων πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλέξανδρον σπουδῆ ἀγγελοῦντα, ὅτι ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται τὸ κατὰ σφᾶς καὶ βοηθεῖν δεῖ. Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλθη Ἀλεξάνδρῳ τοῦ μὲν διώκειν ἔτι ἀπετράπετο, ἐπιστρέψας δὲ ξὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἐταίρων ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἤγε δρόμῳ. Καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἵππεῦσιν, τοῖς τε Παρθυαίοις καὶ τῶν Ἰνδῶν ἔστιν οἷς καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ 2 κρατίστοις ἐμβάλλει. Καὶ ἵππομαχία αὕτη καρτερωτάτη τοῦ παντὸς ἔργου ξυνέστη. Ἐς βάθος τε γάρ, οἷα δὴ ἰληδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ βάρβαροι καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἀμφ' Ἀλεξάνδρον ζυμπεσόντες οὐτ' ἀκοντισμῶ ἔτι οὐτ' ἐξελιγμοῖς τῶν ἵππων, ἥπερ ἵππομαχίας δίκη, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαῖσαι πᾶς τις τὸ καθ' αὐτόν, ὡς μόνην ταύτην σωτηρίαν σφίσιν οὔσαν, ἐπειγόμενοι ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδῶς, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ νίκης ἀλλοτρίας ἔτι, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι. Καὶ ἐνταῦθα πίπτουσι μὲν ἀμφὶ ἐξήκοντα τῶν ἐταίρων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τιτρώσκεται Ἡφαιστίων τ' αὐτὸς καὶ Κοῖνος καὶ Μενίδας· ἀλλὰ ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος.

3 Καὶ τούτων μὲν, ὅσοι διεξέπεσον διὰ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον, ἔφευγον ἀνά κράτος· Ἀλέξανδρος δ' ἐγγὺς ἦν προσμεῖξαι ἤδη τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ ἵππεῖς λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπελείποντο Ἀλεξάνδρῳ τοῦ ἔργου· ἔφευγον γὰρ ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν βαρβάρων, ὅπότε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς ξυνέμειξεν, ὥστε ἀποτραπόμενος Ἀλέξανδρος ἐς τὸ διώκειν αὐθις 4 Δαρεῖον ἐξώρμησεν. Καὶ ἐδίωξεν, ἔστε φάος ἦν· καὶ οἱ ἀμφὶ

Παρμενίωνα τὸ καθ' αὐτοὺς διώκοντες εἶποντο. Ἄλλ' Ἀλέξανδρος μὲν διαβάς τὸν ποταμὸν τὸν Λύκον κατεστρατοπέδευσεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαῦσαι ὀλίγον τοὺς τ' ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους· Παρμενίων δὲ τό τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἶλε καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμήλους.

Ἄλέξανδρος δ' ἀναπαύσας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἱππέας ἔστ' 5 ἐπὶ μέσας νύκτας προὔχωρει αὐθις κατὰ σπουδὴν ἐπ' Ἀρβηλα, ὡς Δαρεῖόν τε αἰρήσων ἐκεῖ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Καὶ ἀφίκετο ἐς Ἀρβηλα τῇ ὑστερίᾳ διώξας τοὺς πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίου μάλιστα ἐς ἑξακοσίους. Καὶ Δαρεῖον μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν Ἀρβήλοις, ἀλλ' ἔφευγεν οὐδέ τι ἐλινύσας Δαρεῖος· τὰ χρήματα δ' ἐγκατελήφθη καὶ ἡ κατασκευὴ πᾶσα, καὶ τὸ ἄρμα τὸ Δαρείου αὐθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἄσπις αὐθις καὶ τὰ τόξα ἑάλω.

Ἀπέθανον δὲ τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἄνδρες μὲν ἐς ἑκα- 6 τὸν μάλιστα, ἵπποι δ' ἐκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας τῆς ἐν τῇ διώξει ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἐταιρικῆς ἵππου σχεδόν τι οἱ ἡμίσεες. Τῶν βαρβάρων δὲ νεκροὶ μὲν ἐλέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας, ἑάλωσαν δὲ πολὺ πλείονες τῶν ἀποθανόντων καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ τῶν ἄρμάτων ὅσα μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ.

Τοῦτο τὸ τέλος τῆς μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος 7 Ἀθηναίους Ἀριστοφάνους μηνὸς Πυανεψιῶνος· καὶ Ἀριστάνδρω ξυνέβη ἡ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ μηνί, ἐν ᾧ τῷ ἡ σελήνη ἐκλιπῆς ἐφάνη, τὴν τε μάχην Ἀλεξάνδρω καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ εἰς τὰ Σοῦσα.

(Κεφ. 16)

XVI. Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθύς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ζῦν αὐτῷ οἱ τε Βά-

- κτριοι ἰππεῖς, ὡς τότε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφευγον καὶ Περσῶν οἱ τε συγγενεῖς οἱ βασιλέως καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. Προσεγένοντο δ' αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς δισχιλίους, οὓς Πάτρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἤγον. Ταύτῃ δ' αὐτῷ ἡ φυγὴ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο, ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἥξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης, ὅτι οἰκουμένη τ' ἐκείνη πᾶσα ἦν καὶ ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἄθλον ἡ Βαβυλῶν καὶ τὰ Σοῦσα ἐφαίνετο· ἡ δ' ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὐπορος.
- 3 Καὶ οὐκ ἐψεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων ὄρμηθεις τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς προὔχωρει. Ἦδη τ' οὐ πόρρω Βαβυλῶνος ἦν καὶ τὴν δύναμιν ξυνεταγμένην ὡς ἐς μάχην ἤγε, καὶ οἱ Βαβυλώνιοι πανδημεὶ ἀπῆντων αὐτῷ ξὺν ἱερεῦσί τε καὶ ἄρχουσι, δῶρά τε ὡς ἕκαστοι φέροντες καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες καὶ τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα.
- 4 Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν ἐς τὴν Βαβυλῶνα τὰ ἱερά, ἃ Εἰρένης καθεῖλεν, ἀνοικοδομεῖν προσέταξε Βαβυλωνίοις, τὰ τ' ἄλλα καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶσι Βαβυλώνιοι. . . Ἔνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχε, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμφὶ τὰ ἱερά τὰ ἐν Βαβυλῶνι ἔπραξε, τὰ τ' ἄλλα καὶ τῷ Βήλῳ, καθ' ἃ ἐκεῖνοι ἐξηγοῦντο, ἔθυσεν.
- 6 Αὐτὸς δ' ἐπὶ Σούσων ἐστάλλετο· καὶ ἐντυγχάνει αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν ὅ τε παῖς τοῦ Σουσιῶν σατράπου καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλόξενον γὰρ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούσων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. Τῇ δ' ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τὴν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώκασι καὶ τὰ χρήματα πάντα σῶά ἐστιν Ἀλεξάνδρῳ.
- 7 Ἀφίκετο δὲ ἐς Σοῦσα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴκοσι· καὶ παρελθὼν ἐς τὴν πόλιν τὰ τε χρήματα παρέλαβεν, ὄντα ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ τὴν

ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη αὐτοῦ, ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθε, τὰ τ' ἄλλα καὶ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος χαλκαῖ εἰκόνες. Καὶ ταύτας Ἀθηναίους ὀπίσω πέμπει Ἀλέξανδρος, 8 καὶ νῦν κεῖνται Ἀθήνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ἧ ἄνιμεν ἐς πόλιν, καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρώου.

[Συνεχίζων ἀδιακόπως τὴν πορείαν του ὁ Ἄλ. διέρχεται διὰ τῆς ὄρεινης χώρας τῶν Οὐξίων (Β.Α. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τίγρητος), διαβαίνει τὰ στενὰ τῆς Περσίδος καὶ φθάνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς Περσέπολιν. Ἐκεῖθεν προχωρεῖ πρὸς Μηδίαν, διότι εἶχε πληροφορηθῆσι ὁ Δαρεῖος εὐρίσκετο ἐκεῖ. Ἄλλ' ὁ Δαρεῖος εἶχε προλάβει νὰ φύγῃ. Ὁ Ἄλ. προχωρεῖ εἰς τὰ Ἐκβάτανα καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τοῦ φεύγοντος Δαρείου διαβαίνει τὰς Κασπίας πύλας. Ἐκεῖ μαθαίνει ὅτι ὁ σατραπὴς τῆς Βακτριανῆς Βῆσσοσ κρατεῖ αἰχμάλωτον τὸν Δαρεῖον. Σπεύδει τότε ὁ Ἄλ. εἰς καταδίωξιν τοῦ Βῆσσοσ. Ἄλλ' οὗτος φεύγων πληγῶναι καθ' ὁδὸν θανασίμως τὸν Δαρεῖον, τὸ ὅποιον ἐθεώρει πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν του. Ὁ Ἄλ. εὐρίσκει τὸν Δαρεῖον νεκρόν. Κατόπιν προχωρεῖ. Ὑποτάσσει τοὺς Μάρδους, Ὑρκανίους καὶ Παρθυαίους, εἰσελαύνει εἰς τὴν Ἀρξίαν (τὸ σημερινὸν Ἀφγανιστάν), διέρχεται τὴν Ἀραχωσίαν καὶ τὸν Ἰνδικὸν Κανκάσον καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Βακτριανήν, τὴν ὁποίαν κυριεύει ἄνευ ἀντιστάσεως. Διαβαίνει ἔπειτα τὸν Ὠξον ποταμὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς Σογδιανήν. Ἐκεῖ συλλαμβάνει τὸν Βῆσσοσ, τὸν ὁποῖον τιμωρεῖ σκληρῶς δι' ἀκρωτηριασμοῦ. Πορεύεται κατόπιν πρὸς τὸν Ἰαξάρτην ποταμὸν, τὸν ὁποῖον οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον καὶ Τανάϊν, καὶ ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Ἐκεῖ κτίζει πόλιν, ἣ ὁποία ὠνομάσθη Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ε ι α ἡ ἔ σ χ ἄ τ η (ἡ Ἀλεξάνδρεια ἢ παρὰ τῷ Τανάϊδι). Ἀπ' ἐκεῖ ἐπιστρέφει εἰς Σογδιανήν, ὑποτάσσει τὴν χώραν τῶν Παραϊτακηνῶν, διαβαίνει τὸ ὄρος Παραπάμισον καὶ κατέρχεται διὰ Νικαίας εἰς τὸν Κωφῆνα ποταμὸν. Φθάνει τέλος εἰς τὴν πόλιν Τάξιλα, μεταξὺ Ἰνδοῦ καὶ Ὑδάσπου. Ὑποτάσσει αὐτὴν καὶ ἐπέρχεται κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ βασιλέως Πῶρον. Τὸ βασίλειον τούτου ἔκειτο πέραν τοῦ Ὑδάσπου καὶ ἐξτείνετο μέχρι τοῦ Ὑδραῶτου. Ὁ Πῶρος προβάλλει σθεναρὰν ἀντίστασιν καὶ μάχεται γενναίως μὲ 30 χιλ. Ἰνδοὺς πεζοὺς, 4 χιλ. ἵππεις, 30 ἄρματα καὶ 200 πυργοφόρους ἐλέφαντας. Ἡ ἀντίστασις του δμως συνετρίβη].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ἀλέξανδρος καὶ Πῶρος.

(Κεφ. 18 - 19)

XVIII. Καὶ ἐν αὐτῷ Κράτερός τε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι τῆς στρατιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ὑδάσπου ὑπολελειμμένοι ἡγεμόνες ἦσαν, ὡς νικῶντα λαμπρῶς κατεῖδον Ἀλέξανδρον, ἐπέρων καὶ αὐτοὶ τὸν ποταμόν. Καὶ οὗτοι οὐ μείονα τὸν φόνον ἐν τῇ ἀποχωρήσει τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν, ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκότων τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον ἐπιγενόμενοι τῇ διώξει.

2 Ἀπέθανον δὲ τῶν Ἰνδῶν πεζοὶ μὲν ὀλίγον ἀποδέοντες τῶν δισμυρίων, ἵππεῖς δὲ ἐς τρισχιλίους, τὰ δὲ ἄρματα ξύμπαντα κατεκόπη· καὶ Πώρου δύο παῖδες ἀπέθανον καὶ Σπιτάκης ὁ νομάρχης τῶν ταύτη Ἰνδῶν καὶ τῶν ἐλεφάντων καὶ ἀρμάτων οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ ἱπάρχαι καὶ οἱ στρατηγοὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Πώρου ξύμπαντες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ οἱ ἐλεφάντες, ὅσοι γε αὐτῶν μὴ αὐτοῦ ἀπέθανον.

3 Τῶν δ' ἀμφ' Ἀλέξανδρον πεζοὶ μὲν ἀπὸ ἐξακισχιλίων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ γενομένων ἐς ὀγδοήκοντα μάλιστα ἀπέθανον· ἵππεῖς δὲ τῶν μὲν ἵπποτοξοτῶν, οἳ δὴ καὶ πρῶτοι τοῦ ἔργου ἤψαντο, δέκα· τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου ἀμφὶ τοὺς εἴκοσι· τῶν δὲ ἄλλων ἵππέων ὡς διακόσιοι.

4 Πῶρος δὲ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ μάχῃ ἀποδειξάμενος μὴ ὅτι στρατηγοῦ, ἀλλὰ καὶ στρατιώτου γενναίου, ὡς τῶν τε ἵππέων τὸν φόνον κατεῖδε καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς μὲν αὐτοῦ πεπτωκότας, τοὺς δὲ ἐρήμους τῶν ἡγεμόνων λυπρούς πεπλανημένους, τῶν δὲ πεζῶν αὐτῷ οἳ πλείους ἀπολώλεσαν, οὐχ ἤπερ Δαρεῖος ὁ μέγας βασιλεὺς ἐξάρχων τῆς ἀμφ'

αὐτὸν τῆς φυγῆς ἀπεχώρει, ἀλλὰ ἔστε γὰρ ὑπέμενέ τι τῶν 5
 Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ξυνεστηκός, ἐς τοσόνδε ἀγωνισάμενος, τετρωμένος δὲ τὸν δεξιὸν ὤμον, ὃν δὴ γυμνὸν μόνον ἔχων ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο (ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος ἤρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ, περιττός ὢν κατὰ τε τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἀρμονίαν, ὡς ὕστερον καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν), τότε δὴ καὶ αὐτὸς ἀπεχώρει ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα. Καὶ 6
 Ἀλέξανδρος μέγαν τε αὐτὸν καὶ γενναῖον ἄνδρα ἰδὼν ἐν τῇ μάχῃ σῶσαι ἐπεθύμησε. Πέμπει δὴ παρ' αὐτὸν πρῶτα μὲν Ταξίλην τὸν Ἰνδόν· καὶ Ταξίλης προσιππεύσας, ἐφ' ὅσον οἱ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο, τῷ ἐλέφαντι, ὃς ἔφερε τὸν Πῶρον, ἐπιστῆσαι τε ἡξίου τὸ θηρίον, οὐ γὰρ εἶναι οἱ ἔτι φεύγειν, καὶ ἀκοῦσαι τῶν παρ' Ἀλεξάνδρου λόγων. Ὁ δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐχθρὸν ἐκ παλαιοῦ τὸν Ταξίλην ἐπιστρέψας ἀνήγετο ὡς ἀκοντίσων· καὶ ἂν καὶ κατέκανε τυχόν, εἰ μὴ ὑποφθάσας ἐκεῖνος ἀπήλασεν ἀπὸ τοῦ Πῶρου πρόσω τὸν ἵππον. Ἀλέξανδρος δὲ οὐδὲ ἐπὶ τῷδε τῷ Πῶρῳ χαλεπὸς ἐγένετο, ἀλλ' ἄλλους τε ἐν μέρει ἔπεμπε καὶ δὴ καὶ Μερόην ἄνδρα Ἰνδόν, ὅτι φίλον εἶναι ἐκ παλαιοῦ τῷ Πῶρῳ τὸν Μερόην ἔμαθε. Πῶρος δὲ ὡς τὰ παρὰ τοῦ Μερόου ἤκουσε καὶ ἐκ τοῦ δί- 8
 ψους ἅμα ἐκρατεῖτο, ἐπέστησέ τε τὸν ἐλέφαντα καὶ κατέβη ἀπ' αὐτοῦ· ὡς δὲ ἐπιέ τε καὶ ἀνέψυξεν, ἄγειν αὐτὸν σπουδῇ ἐκέλευσε παρ' Ἀλέξανδρον.

XIX. Καὶ ὁ μὲν ἦγετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προσάγοντα ἐπύθετο, προσιππεύσας πρὸ τῆς τάξεως ξὺν ὀλίγοις τῶν ἐταίρων ἀπαντᾷ τῷ Πῶρῳ· καὶ ἐπιστήσας τὸν ἵππον τό τε μέγεθος ἐθαύμαζεν, ὑπὲρ πέντε πήχεις μάλιστα ζυμβαῖνον, καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πῶρου καὶ ὅτι οὐ δεδουλωμένος τῇ γνώμῃ ἐφαίνετο, ἀλλ' ὥσπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι ὑπὲρ βασιλείας τῆς αὐτοῦ βασιλέα ἄλλον καλῶς ἠγωνισμένος. Ἐνθα δὴ Ἀλέξανδρος πρῶτος προσει- 2

πὼν αὐτὸν λέγειν ἐκέλευσεν ὅτι οἱ γενέσθαι ἐθέλοι. Πῶρον δὲ ἀποκρίνασθαι λόγος, ὅτι « βασιλικῶς μοι χρῆσαι, ὦ Ἀλέξανδρε ». Καὶ Ἀλέξανδρος ἤσθεις τῷ λόγῳ « τοῦτο μὲν ἔσται σοι, ὦ Πῶρε », ἔφη, « ἐμοῦ ἕνεκα· σὺ δὲ σαυτοῦ ἕνεκα ὅτι σοὶ φίλον ἀξίου ». Ὁ δὲ πάντα ἔφη ἐν τούτῳ ἐνεῖναι.

3 Καὶ Ἀλέξανδρος τούτῳ ἔτι μᾶλλον τῷ λόγῳ ἤσθεις τήν τε ἀρχὴν τῷ Πῶρῳ τῶν τε αὐτοῦ Ἰνδῶν ἔδωκε καὶ ἄλλην ἔτι χώραν πρὸς τῇ πάλαι οὔσῃ πλείονα τῆς πρόσθεν προσέθηκε· καὶ οὕτως αὐτὸς τε βασιλικῶς κεχρημένος ἦν ἀνδρὶ ἀγαθῷ καὶ ἐκείνῳ ἐκ τούτου ἐς ἅπαντα πιστῷ ἐχρήσατο. Τοῦτο τὸ τέλος τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Πῶρόν τε καὶ τοὺς ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ὑδάσπου ποταμοῦ Ἰνδοῦς Ἀλεξάνδρῳ ἐγένετο.

[Ἀπὸ τὸν Ὑδάσπην ὁ Ἀλέξανδρος πορεύεται πρὸς Α. καὶ διαβάς τοὺς ποταμοὺς Ἀκεσίην καὶ Ὑδραώτην φθάνει ἕως τὸν Ὑφασιν ποταμόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στρατιῶταί του ἀρνοῦνται νὰ βαδίσουν περαιτέρω, ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀφοῦ ἀνήγειρεν ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ Ὑφάσιος ποταμοῦ δώδεκα πυργοειδεῖς βωμοὺς πρὸς τιμὴν τῶν δώδεκα Ὀλυμπίων θεῶν καὶ ὡς τὸ ἔσχατον ὄριον τῶν κατακτησέων του πρὸς ἀνατολὰς, ἐπιστρέφει εἰς Νίκαιαν. Ἐκεῖ ἐπιβιβάζεται μὲ τὸν στρατὸν του εἰς δύο χιλιάδας πλοῖα, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξὺ ἐναυπηγήθησαν. Δι' αὐτῶν καταπλέει τὸν Ἰνδόν ποταμόν, ὑπὸ τῆς ἐπιβίβασεως τῶν παραποταμίους λαοὺς καὶ κτίζει νέας πόλεις. Μεταξὺ τῶν κατακτηθέντων λαῶν εἶναι καὶ οἱ Μαλλοί, πολεμικώτατον ἔθνος τῆς Ἰνδικῆς. Ἐξακολουθεῖ τὸν πλοῦν καὶ φθάνει εἰς τὴν πόλιν Πάταλα, ἐκεῖ ὅπου ὁ Ἰνδὸς σχίζεται εἰς δύο βραχίονας καὶ σχηματίζει τὸ Δέλτα. Ἀπ' ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος τὸν μὲν Νέαρχον, τὸν ὅποιον δῶρυσεν ἀρχηγὸν τοῦ στόλου, διέταξε νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στόλον διὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, αὐτὸς δὲ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ διὰ τῆς ἀμμώδους καὶ ἀνύδρου Γαδρωσίας. Πράγματι, κατ' Αὐγουστον τοῦ 325 ἀναχωρεῖ ἐκ Πατάλων καὶ φθάνει εἰς τὴν χώραν τῶν Ὁρειτῶν. Ἐκεῖ κτίζει τὴν ἐν Ὁρειταῖς Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ὅποιαν καθιστᾷ πρωτεύουσαν τῆς χώρας ἐκείνης].

BIBAIION EKTON

Πορεία διὰ τῆς Γαδρωσίας ἐρήμου.

(Κεφ. 23 - 26)

XXIII. Ἐνθεν δὲ διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας ἦει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ ἄπορον τῶν ἐπιτηδείων, τῶν τ' ἄλλων καὶ ὕδωρ πολλαχού τῇ στρατιᾷ οὐκ ἦν· ἀλλὰ νύκτωρ ἠναγκάζοντο τὴν πολλὴν πορεύεσθαι καὶ προσωτέρω ἀπὸ θαλάσσης, ἐπεὶ αὐτῷ γ' ἐν σπουδῇ ἦν ἐλθεῖν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας καὶ λιμένας τ' ἰδεῖν τοὺς ὄντας καί, ὅσα γ' ἐν παρόδῳ δυνατὰ γένοιτο, τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι, ἢ φρέατα ὀρύξαντας ἢ ἀγορᾶς που ἢ ὄρμου ἐπιμεληθέντας. Ἄλλ' ἦν γὰρ ἔρημα παντάπασιν τὰ πρὸς τῇ θαλάσῃ τῆς Γαδρωσῶν γῆς, ὁ δὲ 2
Θόαντα τὸν Μανδροδώρου καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν ζὺν ὀλίγοις ἰππεῦσι, κατασκευόμενον, εἴ πού τις ὄρμος ὢν τυγχάνει ταύτῃ ἢ ὕδωρ οὐ πόρρω ἀπὸ θαλάσσης ἢ τι ἄλλο τῶν ἐπιτηδείων. Καὶ οὗτος ἐπανελθὼν ἀπήγγειλεν ἀλιέας 3
τινάς καταλαβεῖν ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς· πεποιῆσθαι δὲ τὰς καλύβας ζυθέντας τὰς κόγχας· στέγην δ' εἶναι αὐταῖς τὰς ἀκάνθας τῶν ἰχθύων· καὶ τούτους τοὺς ἀλιέας ὕδατι ὀλίγῳ διαχρῆσθαι χαλεπῶς διαμωμένους τὸν κάχληκα, καὶ οὐδὲ πάντῃ γλυκεῖ τῷ ὕδατι.

Ὡς δ' ἀφίκετο Ἀλέξανδρος ἐς χῶρόν τινα τῆς Γαδρω- 4
σίας, ἵνα ἀφθονώτερος ἦν σῖτος, διανέμει ἐς τὰ ὑποζύγια τὸν καταληφθέντα καὶ τοῦτον σημηνάμενος τῇ ἑαυτοῦ σφραγίδι κατακομίζεσθαι κελεύει ὡς ἐπὶ θάλασσαν. Ἐν ᾧ δ' ἦει ὡς ἐπὶ τὸν σταθμόν, ἐνθενπερ ἐγγυτάτω ἦν ἡ θάλασσα, ἐν τούτῳ ὀλίγα φροντίσαντες οἱ στρατιῶται τῆς σφραγίδος

αὐτοὶ τε οἱ φύλακες τῷ σίτῳ ἐχρήσαντο, καὶ ὅσοι μάλιστα
 5 λιμῷ ἐπιέζοντο, καὶ τούτοις μετέδωκαν. Ἐς τοσόνδε γὰρ
 πρὸς τοῦ κακοῦ ἐνικῶντο, ὡς τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα
 ἤδη ἄλεθρον τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω ἔτι ὄντος ἐκ τοῦ
 βασιλέως κινδύνου ζῆν λογισμῷ ἔδοξέ σφισιν ἔμπροσθεν
 ποιήσασθαι. Καὶ Ἀλέξανδρος καταμαθὼν τὴν ἀνάγκην ξυ-
 νέγνω τοῖς πράξασιν. Αὐτὸς δέ, ὅσα ἐκ τῆς χώρας ἐπι-
 δραμῶν ξυναγαγεῖν ἠδυνήθη ἐς ἐπισιτισμὸν τῆ στρατιᾶ τῆ
 περιπλεύουσα ζῆν τῷ στόλῳ, ταῦτα κομίσοντα πέμπει Κρη-
 6 θέα τὸν Καλλατιανόν. Καὶ τοῖς ἐγχωρίοις προσετάχθη ἐκ
 τῶν ἄνω τόπων σῖτόν τε, ὅσον δυνατοὶ ἦσαν, κατακομίσει
 ἀλέσαντες καὶ τὰς βάλανους τὰς τῶν φοινίκων καὶ πρό-
 βρατα ἐς ἀγορὰν τῷ στρατῷ. Καὶ ἐς ἄλλον αὖ τόπον Τή-
 λεφον κατέπεμψε τῶν ἐταίρων ζῆν σίτῳ οὐ πολλῷ ἀλληλε-
 σμένῳ.

XXIV. Αὐτὸς δὲ προὔχωρει ὡς ἐς τὰ βασίλεια τῶν Γα-
 δρωσῶν, ὁ δὲ χῶρος Ποῦρα ὀνομάζεται, ἕναπερ ἀφίκετο ἐξ
 Ὀρων ὀρμηθεὶς ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις ἐξήκοντα. Καὶ λέγου-
 σιν οἱ πολλοὶ τῶν ξυγγραψάντων τὰ ἀμφ' Ἀλέξανδρον οὐδὲ
 τὰ ζύμπαντα, ὅσα ἐταλαιπώρησεν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἢ
 στρατιᾶ, ξυμβληθῆναι ἄξια εἶναι τοῖς τῆδε πονηθεῖσι πόνοις.
 2 Οὐ μὴν ἀγνοήσαντα Ἀλέξανδρον τῆς ὁδοῦ τὴν χαλεπότητα
 ταύτη ἐλθεῖν, ἀλλὰ ἀκούσαντα, ὅτι οὐπω τις πρόσθεν διελθὼν
 ταύτη ζῆν στρατιᾶ ἀπεσώθη, ὅτι μὴ Σεμίραμις, ὅτε ἐξ Ἰνδῶν
 ἔφυγε. Καὶ ταύτην δ' ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι ζῆν εἴκοσι μόνους
 τῆς στρατιᾶς ἀποσωθῆναι, Κῦρον δὲ τὸν Καμβύσου ζῆν ἑπτὰ
 3 μόνους καὶ τοῦτον. Ἐλθεῖν γὰρ δὴ καὶ Κῦρον ἐς τοὺς χώρους
 τούτους ὡς ἐτραλοῦντα ἐς τὴν Ἰνδῶν γῆν, φθάσαι δὲ ὑπὸ τῆς
 ἐρημίας τε καὶ ἀπορίας τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπολέσαντα τὴν πολ-
 λὴν τῆς στρατιᾶς. Καὶ ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ἐξαγγελλόμενα ἔριν
 ἐμβαλεῖν πρὸς Κῦρον καὶ Σεμίραμιν. Τούτων τ' οὖν ἕνεκα καὶ

ἄμα ὡς τῷ ναυτικῷ ἐγγύθεν ἐκπορίζεσθαι τὰ ἀναγκαῖα, λέγει Νέαρχος ταύτην τραπήναι Ἀλέξανδρον.

Τὸ τ' οὖν καῦμα ἐπιφλέγον καὶ τοῦ ὕδατος τὴν ἀπορίαν 4 πολλὴν τῆς στρατιᾶς διαφθεῖραι καὶ μάλιστα δὴ τὰ ὑποζύγια· ταῦτα μὲν πρὸς τοῦ βάθους τε τῆς ψάμμου καὶ τῆς θερμῆς, ὅτι κεκαυμένη ἦν, τὰ πολλὰ δὲ καὶ δίψει ἀπόλλυσθαι· καὶ γὰρ καὶ γηλόφοις ἐπιτυγχάνειν ὑψηλοῖς ψάμμου βαθείας οὐ νεναγμένης, ἀλλ' οἷας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας. Καὶ ἄμα 5 ἐν ταῖς προσβάσεσίν τε καὶ καταβαίνοντας τοὺς τε ἵππους καὶ τοὺς ἡμιόνους ἔτι μᾶλλον κακοπαθεῖν τῷ ἀνωμάλῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἄμα οὐ βεβαίῳ. Τῶν τε σταθμῶν τὰ μήκη πιέσαι οὐχ ἥκιστα τὴν στρατιάν· ἀπορία γὰρ ὕδατος οὐ ζυμέτρους μᾶλλον τι ἤγε πρὸς ἀνάγκην τὰς πορείας ποιεῖσθαι. Ὅποτε μὲν δὴ τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδόν, ἦντινα ἀνύσαι 6 ἐχρῆν, ἔωθεν πρὸς ὕδωρ ἔλθοιεν, οὐ πάντῃ ἑταλαιπωροῦντο· προχωρούσης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπὸ μήκους τῆς ὁδοῦ, εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν, ἐνταῦθα ἂν ἑταλαιπώρουν πρὸς τοῦ κάματος τε καὶ ἄμα δίψει ἀπαύστῳ ζυνεχόμενοι.

XXV. Τῶν δὲ δὴ ὑποζυγίων πολὺς ὁ φθόρος καὶ ἐκούσιος τῇ στρατιᾷ ἐγίνετο· ζυγιόντες γάρ, ὅποτε ἐπιλείποι σφᾶς τὰ σιτία, καὶ τῶν ἵππων τοὺς πολλοὺς ἀποσφάζοντες καὶ τῶν ἡμιόνων τὰ κρέα ἐσιτοῦντο καὶ ἔλεγον δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ καμάτου ἐκλιπόντας· καὶ ὁ τὴν ἀτρέκειαν τοῦ ἔργου ἐξελέγξων ὑπὸ τε τοῦ πόνου οὐδεὶς ἦν, καὶ ὅτι ζύμπαντες τὰ αὐτὰ ἡμάρτανον. Καὶ Ἀλέξανδρον μὲν οὐκ ἐλελήθει τὰ γιγνόμενα, ἴασιν δὲ τῶν παρόντων ἑώρα τὴν τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλον τι ἢ τὴν ὡς γινωσκόμενων ἐπιχώρησιν.

Οὐκουν οὐδὲ τοὺς νόσῳ κάμνοντας τῆς στρατιᾶς οὐδὲ 2 τοὺς διὰ κάματον ὑπολειπομένους ἐν ταῖς ὁδοῖς ἄγειν ἔτι

- ἦν εὐμαρῶς ἀπορία τε τῶν ὑποζυγίων καὶ ὅτι τὰς ἀμάξας αὐτοὶ κατέκοπτον, ἀπόρους οὔσας αὐτοῖς ὑπὸ βάρους τῆς ψάμμου ἀγεσθαι, καὶ ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις σταθμοῖς διὰ ταῦτα ἐξηναγκάζοντο οὐ τὰς βραχυτάτας ἰέναι τῶν ὁδῶν, 3 ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσι. Καὶ οὕτως οἱ μὲν νόσφω κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑπελείποντο, οἱ δὲ ὑπὸ καμάτου ἢ καύματος ἢ τῷ δίψει οὐκ ἀντέχοντες, καὶ οὔτε οἱ ἄζοντες ἦσαν οὔτε οἱ μένοντες θεραπεύσοντες· σπουδῇ γὰρ πολλῇ ἐγίγνετο ὁ στόλος, καὶ τῷ ὑπὲρ τοῦ παντός προθύμῳ τὸ καθ' ἑκάστους ζῆν ἀνάγκη ἡμελεῖτο· οἱ δὲ καὶ ὑπὸν κάτοχοι κατὰ τὰς ὁδοὺς γενόμενοι, οἷα δὴ νυκτός τὸ πολὺ τὰς πορείας ποιούμενοι, ἔπειτα ἐξαναστάντες, οἷς μὲν δύναμις ἔτι ἦν, κατὰ τὰ ἔχνη τῆς στρατιᾶς ἐφομαρτήσαντες ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν· οἱ πολλοὶ δὲ ὥσπερ ἐν πελάγει ἐκπεσόντες ἐν τῇ ψάμμῳ ἀπώλλυντο.
- 4 Εὐνηγέθη δὲ τῇ στρατιᾷ καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ δὴ οὐχ ἥκιστα ἐπίσεν αὐτοὺς τε καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. Ἦεται γὰρ ἡ Γαδρωσίων γῆ ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων, καθάπερ οὖν καὶ ἡ Ἰνδῶν γῆ, οὐ τὰ πεδία τῶν Γαδρωσίων, ἀλλὰ τὰ ὄρη, ἵναπερ προσφέρονται τε αἱ νεφέλαι ἐκ τοῦ πνεύματος καὶ ἀναχέονται, οὐχ ὑπερβάλλουσαι τῶν ὀρῶν τὰς 5 κορυφάς. Ὡς δ' ἠὺλίσθη ἡ στρατιὰ πρὸς χειμάρρῳ ὀλίγου ὕδατος, αὐτοῦ δὴ ἔνεκα τοῦ ὕδατος, ἀμφὶ δευτέρῃ φυλακῇ τῆς νυκτός, ἐμπλησθεὶς ὑπὸ τῶν ὄμβρων ὁ χειμάρρους ὁ ταύτῃ ῥέων ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γεγενημένων τῶν ὄμβρων τοσοῦτ' ἐπῆλθε τῷ ὕδατι, ὥς γύναια καὶ παιδάρια τὰ πολλὰ τῶν ἐπομένων τῇ στρατιᾷ διαφθεῖραι καὶ τὴν κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν ξύμπασαν ἀφανίσαι καὶ τῶν ὑποζυγίων, ὅσα ἀπελείπετο, αὐτοὺς δὲ μόλις καὶ χαλεπῶς ζῆν τοῖς ὄπλοις καὶ οὐδὲ τούτοις πᾶσιν ἀποσωθῆναι.
- 6 Οἱ πολλοὶ δὲ καὶ πίνοντες, ὁπότε ἐκ καύματός τε καὶ δί-

ψους ὕδατι ἀθρώω ἐπιτύχοιεν, πρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀπαύστου ποτοῦ ἀπώλλυντο. Καὶ τούτων ἕνεκα Ἀλέξανδρος τὰς στρατοπεδείας οὐ πρὸς τοῖς ὕδασιν αὐτοῖς τὸ πολὺ ἐποιεῖτο, ἀλλὰ ἀπέχων ὅσον εἴκοσι σταδίους μάλιστα, ὡς μὴ ἀθρώους ἐμπίπτοντας τῷ ὕδατι αὐτούς τε καὶ τὰ κτήνη ἀπόλλυσθαι καὶ ἅμα τοὺς μάλιστα ἀκράτορας σφῶν ἐπεμβαίνοντας ἐς τὰς πηγὰς ἢ τὰ ρεύματα διαφθεῖρειν καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ τὸ ὕδωρ.

XXVI. Ἐνθα δὴ ἔργον καλὸν εἶπερ τι ἄλλο τῶν Ἀλεξάνδρου οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι, ἢ ἐν τῆδε τῇ χώρᾳ πραχθὲν ἢ ἐμπροσθεν ἐν Παραπαμισάδαις, ὡς μετεξέτεροι ἀνέγραψαν. Ἴέναι μὲν τὴν στρατιὰν διὰ ψάμμου τε καὶ τοῦ καύματος ἤδη ἐπιφλέγοντος, ὅτι πρὸς ὕδωρ ἐχρῆν ἐξανύσαι· τὸ δ' ἦν πρόσθεν τῆς ὁδοῦ· καὶ αὐτὸν τ' Ἀλέξανδρον δίψει κατεχόμενον μόλις μὲν καὶ χαλεπῶς, πεζὸν δὲ ὅμως ἠγεῖσθαι· ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, οἷάπερ φιλεῖ ἐν τῷ τοιῷδε, κουφοτέρως φέρειν τοὺς πόνους ἐν ἰσότητι τῆς ταλαιπωρήσεως. Ἐν δὲ τούτῳ τῶν ψιλῶν τινὰς κατὰ ζήτησιν ὕδατος ἀποτραπέντας ἀπὸ τῆς στρατιᾶς εὐρεῖν ὕδωρ ξυλλελεγμένον ἐν τινι χαράδρᾳ οὐ βαθείᾳ, ὀλίγην καὶ φαύλην πίδακα· καὶ τοῦτο οὖν χαλεπῶς ξυλλέξαντας σπουδῆ ἰέναι παρ' Ἀλέξανδρον, ὡς μέγα δὴ τι ἀγαθὸν φέροντας· ὡς δ' ἐπέλαζον ἤδη, ἐμβαλόντας ἐς κράνος τὸ ὕδωρ προσενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ. Τὸν δὲ λαβεῖν μὲν καὶ ἐπαινέσαι τοὺς κομίσαντας, λαβόντα δ' ἐν ὄψει πάντων ἐκχέαι· καὶ ἐπὶ τῷδε τῷ ἔργῳ ἐς τοσόνδε ἐπιρρωσθῆναι τὴν στρατιὰν ζύμψασαν, ὥστε εἰκάσαι ἂν τινὰ πότον γενέσθαι πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἐκχυθὲν. Τοῦτο ἐγώ, εἶπερ τι ἄλλο, τὸ ἔργον ἐς καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν ἐπαινῶ Ἀλεξάνδρου.

Ἐυνηνέχθη δέ τι καὶ τοιόνδε τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ γῇ ἐκεῖ- 4

νη. Οἱ γὰρ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ τελευτῶντες οὐκέτι μεμνη-
σθαι ἔφασκον τὴν ὁδόν, ἀλλ' ἀφανισθῆναι τὰ σημεῖα αὐ-
τῆς πρὸς τοῦ ἀνέμου ἐπιπνεύσαντος· καὶ οὐ γὰρ εἶναι ἐν τῇ
ψάμμῳ πολλῇ τε καὶ ὁμοίᾳ πάντῃ νενημένη, ὅτῳ τεκμη-
ριώσονται τὴν ὁδόν, οὔτ' οὖν δένδρα ξυνήθη παρ' αὐτὴν πε-
φυκότα, οὔτε τινὰ γήλοφον βέβαιον ἀνεστηκότα· οὐδὲ πρὸς
τὰ ἄστρα ἐν νυκτὶ ἢ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἥλιον μεμελε-
τῆσθαί σφισι τὰς πορείας καθάπερ τοῖς ναύταις πρὸς τῶν
ἄρκτων τὴν μὲν Φοίνιξι, τὴν ὀλίγην, τὴν δὲ τοῖς ἄλλοις
5 ἀνθρώποις, τὴν μείζονα. Ἐνθα δὲ Ἀλέξανδρον ξυνέντα,
ὅτι ἐν ἀριστερᾷ δεῖ ἀποκλίναντα ἄγειν, ἀναλαβόντα ὀλί-
γους ἅμα οἱ ἱππέας προχωρῆσαι· ὡς δὲ καὶ τούτων οἱ ἵπ-
ποι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ καύματος, ἀπολιπεῖν καὶ τούτων
τούς πολλούς, αὐτὸν δὲ ξὺν πέντε τοῖς πᾶσιν ἀφιππάσασθαι
καὶ εὔρεῖν τὴν θάλασσαν, διαμησάμενόν τ' αὐτὸν ἐπὶ τοῦ
αἰγιαλοῦ τὸν κάχληκα ἐπιτυχεῖν ὕδατι γλυκεῖ καὶ καθαρῷ
καὶ οὔτω μετελθεῖν τὴν στρατιάν πᾶσαν· καὶ ἐς ἑπτὰ ἡμέρας
ἰέναι παρὰ τὴν θάλασσαν ὑδρευομένους ἐκ τῆς ἡϊόνος. Ἐνθεν
δέ, ἤδη γὰρ γινώσκειν τὴν ὁδὸν τοὺς ἡγεμόνας, ἐπὶ τῆς
μεσογαίας ποιεῖσθαι τὸν στόλον.

(Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπειτα φθάνει εἰς Καρμανίαν μὲ πολλὰς ἀπω-
λείας. Ἐκεῖ συναντᾶται μὲ τὸν Κράτερον, ὁ ὁποῖος εἶχε διέλθει ἐπι-
τυχῶς διὰ τῆς Ἀραχωσίας καὶ τῆς Δραγγιανῆς. Ἐπίσης καὶ ὁ Νέαρ-
χος μὲ τὸν στόλον καταφθάνει εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Καρμανίας. Καὶ τὸν
μὲν Νέαρχον ὁ Ἀλέξανδρος διατάσσει νὰ συνεχίσῃ τὸν πλοῦν, τὸν δὲ
Ἡφαιστίωνα μὲ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ στρατεύματος ἀπέστειλεν
εἰς τὴν Περσίδα διὰ τῆς παραθαλασσίας ὁδοῦ. Αὐτὸς δὲ πορεύεται εἰς
Πασαργάδας, ὅπου ἐπισκέπτεται τὸν τάφον Κύρου τοῦ μεγάλου)

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν τάφον Κύρου τοῦ Μεγάλου.

(Κεφ. 29)

4 XXIX. Ἐλύπησε δ' Ἀλέξανδρον ἡ παρανομία ἢ ἐς τὸν

Κύρου τοῦ Καμβύσου τάφον, ὅτι διορωρυγμένον τε καὶ σεσυλημένον κατέλαβε τοῦ Κύρου τὸν τάφον, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος. Εἶναι γὰρ ἐν Πασαργάδαις ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ Κύρου ἐκεῖνου τάφον καὶ περὶ αὐτὸν ἄλλος πεφυτεῦσθαι δένδρων παντοίων καὶ ὕδατι εἶναι κατάρρυτον καὶ πόαν βαθεῖαν πεφυκέναι ἐν τῷ λειμῶνι.

Αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω λίθου τετραπέδου ἐς 5 τετράγωνον σχῆμα πεποιῆσθαι, ἄνωθεν δὲ οἴκημα ἐπεῖναι λίθινον ἐστεγασμένον, θυρίδα ἔχον φέρουσαν εἴσω στενήν, ὡς μόλις ἂν εἶναι ἐνὶ ἀνδρὶ οὐ μεγάλῳ πολλὰ κακοπαθοῦντι παρελθεῖν. Ἐν δὲ τῷ οἰκήματι πύελον χρυσῆν κεῖσθαι, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐτέθαπτο, καὶ κλίνην ὑπὸ τῇ πυέλῳ· πόδας δὲ εἶναι τῇ κλίνῃ χρυσοῦς σφυρηλάτους καὶ τάπητα ἐπίβλημα τῶν Βαβυλωνίων καὶ καυνάκας πορφυροῦς ὑποστρώματα. Ἐπεῖναι δὲ καὶ κάνδυσ καὶ ἄλλους χιτῶνας τῆς 6 Βαβυλωνίου ἐργασίας. Καὶ ἀναξυρίδες Μηδικαὶ καὶ στολαὶ ὑακινθινοβαφεῖς λέγει, ὅτι ἔκειντο. αἱ μὲν πορφύρας, αἱ δὲ ἄλλης καὶ ἄλλης χροῆς, καὶ στρεπτοὶ καὶ ἀκινάκαι καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κολλητά, καὶ τράπεζα ἔκειτο. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἢ πύελος ἔκειτο ἢ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα.

Εἶναι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου πρὸς τῇ ἀναβάσει τῇ ἐπὶ 7 τὸν τάφον φερούσῃ οἴκημα σμικρὸν τοῖς Μάγοις πεποιημένον, οἳ δὴ ἐφύλασσαν τὸν Κύρου τάφον ἐτι ἀπὸ Καμβύσου τοῦ Κύρου, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδεχόμενος τὴν φυλακὴν. Καὶ τούτοις πρόβατόν τε ἐς ἡμέραν ἐδίδοτο ἐκ βασιλέως καὶ ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα καὶ ἵππος κατὰ μῆνα ἐς θυσίαν. Ἐπεγέγραπτο δὲ ὁ τάφος Περσικοῖς γράμμασι· καὶ ἐδήλου περσιστὶ τάδε· ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ Κῦρός εἰμι ὁ Καμβύσου, ὁ τὴν ἀρχὴν Πέρσας καταστησάμενος καὶ τῆς Ἀ-

σίας βασιλεύσας· μὴ οὖν φθονήσης μοι τοῦ μνήματος.

9 Ἀλέξανδρος δὲ (ἐπιμελὲς γὰρ ἦν αὐτῷ, ὅποτε ἔλοι Πέρσας, παριέναι ἐς τοῦ Κύρου τὸν τάφον) τὰ μὲν ἄλλα καταλαμβάνει ἐκπεφορημένα πλὴν τῆς πυέλου καὶ τῆς κλίνης· οἱ δὲ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἐλώβησαντο ἀφελόντες τὸ πῶμα τῆς πυέλου καὶ τὸν νεκρὸν ἐξέβαλον· αὐτὴν δὲ τὴν πύελον ἐπειρῶντο εὐογκόν σφισι ποιήσασθαι καὶ ταύτῃ εὐφορον τὰ μὲν παρακόπτοντες, τὰ δὲ ξυθλῶντες αὐτῆς. Ὡς δὲ οὐ προὔχῳρει αὐτοῖς τοῦτο τὸ ἔργον, οὕτω δὴ ἐάσαντες τὴν πύελον ἀπῆλθον.

10 Καὶ λέγει Ἀριστόβουλος αὐτὸς ταχθῆναι πρὸς Ἀλεξάνδρου κοσμηῆσαι ἐξ ὑπαρχῆς τῷ Κύρῳ τὸν τάφον. Καὶ τοῦ μὲν σώματος ὅσα περ ἔτι σῶα ἦν καταθεῖναι ἐς τὴν πύελον καὶ τὸ πῶμα ἐπιθεῖναι, ὅσα δὲ λελώβητο αὐτῆς, κατορθῶσαι· καὶ τὴν κλίνην ἐντεῖναι ταινίαις καὶ τᾶλλα, ὅσα ἐς κόσμον ἔκειτο, κατὰ ἀριθμὸν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια ἀποθεῖναι καὶ τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσει τὰ μὲν αὐτῆς λίθῳ ἐνοικοδομήσαντα, τὰ δὲ πηλῷ ἐμπλάσαντα. καὶ ἐπιβαλεῖν

11 τῷ πηλῷ τὸ σημεῖον τὸ βασιλικόν. Ἀλέξανδρος δὲ ξυλλαβὼν τοὺς Μάγους τοὺς φύλακας τοῦ τάφου ἐστρέβλωσεν, ὡς κατεῖπεν τοὺς δράσαντας· οἱ δὲ οὐδὲν οὔτε σφῶν οὔτε ἄλλου κατεῖπον στρεβλούμενοι, οὐδὲ ἄλλη πηρὶ ἐξηλέγχοντο ξυνειδότες τῷ ἔργῳ· καὶ ἐπὶ τῷδε ἀφείθησαν ἐξ Ἀλεξάνδρου.

[Ἐκ τῆς Πασαργάδας ὁ Ἀλέξανδρος πορεύεται εἰς Περσέπολιν καὶ τέλος εἰς τὰ Σοῦσα (Φεβρ. 324). Μετ' ὀλίγον καταπλέει ἐκεῖ καὶ ὁ Νέαρχος μὲ τὸν στόλον του. Εἰς τὰ Σοῦσα ὁ Ἀλέξανδρος ἠσχολήθη εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἐνώσεως τῶν ἐλληνικῶν καὶ ἀσιατικῶν στοιχείων, διὰ τὴν καταστήσει ὁμοιογενέστερον τὸ ἀπέραντον κράτος του. Δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς ἐνώσεως ταύτης νυμφεύεται τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρείου Στάτειραν, πείθει δὲ καὶ ὀγδοήκοντα ἐπιφα-

νεῖς στρατηγούς καὶ φίλους του νὰ νυμφευθοῦν Περσίδας εὐγενῶν οἰκογενειῶν. Οἱ γάμοι οὗτοι ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπῶς. Ἐπίσης δέχεται 30.000 Πέρσας ὀπλίτας εἰς τὸν Μακεδονικὸν στρατὸν, τοὺς ὁποίους ὤπλισεν ἑλληνικῶς καὶ ὠνόμασεν Ἐπιγόνοϋς. Ἀπὸ τὰ Σοῦσα καταπλέει διὰ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἔπειτα διὰ τοῦ Τίγρητος φθάνει εἰς τὴν πόλιν Ὡπιν. Ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος δοκιμάζει μεγάλην πικρίαν, διότι οἱ στρατιῶταί του στασιάζουν, παραπονούμενοι διὰ τὴν εὐνοίαν, τὴν ὁποίαν δεικνύει πρὸς τοὺς Πέρσας. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐκφωνεῖ δοιμὸν λόγον ὑπερθυμίζων ὅσα ὁ πατὴρ του καὶ αὐτὸς ἔπραξαν ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων καὶ ἐν τέλει μὲ τὴν σθεναρὰν στάσιν του ἀναγκάζει τοὺς Μακεδόνας νὰ ζητήσουν δακρύνοντες συγγνώμην. Ὁ βασιλεὺς μεγαλοψόχως φερόμενος συγχωρεῖ ὅλους. Τέλος δὲ μὲ θυσίαν καὶ κοινὴν ἐστίασιν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἐορτάζεται ἡ συμφιλίωσις. Μετὰ τοῦτο 10 χιλ. Μακεδόνες, ἀνίκανοι διὰ πόλεμον, δέχονται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀποστέλλει δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ πιστοῦ εἰς αὐτὸν στρατηγοῦ Κρατέρου, ἄφου τοὺς ἔδωσε μισθὸν μέχρι τῆς ἀφίξεώς των καὶ ἀνὰ ἐν τάλαντον ὡς δῶρον.

Ἐπειτα ὁ Ἀλέξανδρος συνεχίζει τὴν πορείαν του καὶ φθάνει εἰς τὰ Ἐκβάτανα τῆς Μηδίας, ὅπου ἐτέλεσε μεγαλοπρεπεῖς ἀγῶνας καὶ ἐορτάς. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀποθνήσκει ὁ στρατηγὸς Ἡφαιστίων, ἐπιστήθιος καὶ ἀγαπητότατος φίλος του. Ὁ θάνατος τούτου κατέθλιψε βαθύτατα τὸν βασιλέα. Ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐτάφη ἐκεῖ μὲ μεγαλοπρέπειαν. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν εἰς Βαβυλῶνα καὶ ὁ Ἀλέξανδρος, ὅπου ἐδέχθη πρεσβείας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, διὰ νὰ τὸν συγχαροῦν διὰ τὰ κατορθώματά του. Εἶχε πλέον φθάσει εἰς τὸ ὑψιστον σημεῖον δόξης καὶ δυνάμεως. Ἐπεδόθη εἰς τὴν διαφροσύμῃσιν τοῦ ἀχανοῦς κράτους του καὶ ἐσχεδίαζε νὰ περιπεύσῃ τὴν Ἀραβίαν καὶ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν θαλασσίαν ὁδόν, ἡ ὁποία συνενώνει τὸν Ἰνδὸν μὲ τὸν Εὐφράτην. Ἀλλ' ἐνῶ ἤρχισε τὰς μεγάλας παρασκευὰς διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, ἦλθεν ἡ μοιραία ὥρα. Ὁ Ἀλέξανδρος ἠσθένησε βαρῶς καὶ τὴν ὀγδόην ἡμέραν τῆς ἀσθενείας του ἀπέθανε (323)].

BIBLION EBΔOMON

Χαρακτηρισμός τοῦ Ἀλεξάνδρου.

(Ἐπίλογος τοῦ συγγραφέως. Κεφ. 28 - 30)

XXVIII. Ἐτελεύτα μὲν δὴ Ἀλέξανδρος τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι ἐφ' Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθήνησιν· ἐβίω δὲ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτώ, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος· ἐβασίλευσε δὲ δώδεκα ἔτη καὶ τοὺς ὀκτὼ τούτους μῆνας, τό τε σῶμα κάλλιστος καὶ φιλοπονώτατος καὶ δξύτατος τὴν γνώμην γενόμενος καὶ ἀνδρειότατος καὶ φιλοτιμότατος καὶ φιλικινδυνότατος καὶ τοῦ θεοῦ ἐπιμελέστατος· ἡδονῶν δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης ἀπληστότατος· ζυσιδεῖν δὲ τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν δεινότατος, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἶκος ζυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος, καὶ τάξαι στρατιὰν καὶ ὀπλίσαι τε καὶ κοσμηῆσαι δαημονέστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπάραι καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλῆσαι καὶ τὸ δεῖμα ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδεεῖ τῷ αὐτοῦ ἀφανίσαι, ζύμπαντα ταῦτα γενναϊότατος. Καὶ οὖν καὶ ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πράξαι, ζὺν μεγίστῳ θάρσει ἐπραξεν· ὅσα τε φθάσας ὑφαρπάσαι τῶν πολεμίων, πρὶν καὶ δεῖσαί τινα αὐτὰ ὡς ἐσόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν ζυντεθέντα ἢ ὁμολογηθέντα φυλάξαι βεβαιότατος, πρὸς δὲ τῶν ἐξαπατώντων μὴ ἀλῶναι ἀσφαλέστατος· χρημάτων τ' ἐς μὲν ἡδονὰς τὰς αὐτοῦ φειδωλότατος, ἐς δ' εὐποιίαν τῶν πέλας ἀφθονώτατος.

XXIX. Εἰ δὲ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ δι' ὀξύτητα ἢ ὑπ' ὀργῆς, ἢ εἴ τι ἐς τὸ ὑπερογκότερον προήχθη βαρβαρίσαι, οὐ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγε, εἰ τὴν νεότητά τέ τις τὴν Ἀλεξάνδρου μὴ ἀνεπιεικῶς ἐνθυμηθεῖη καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας καὶ

τούς πρὸς ἡδονήν, οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ, τοῖς βασιλεῦσι ξυνόν-
 τας τε καὶ ἐπὶ κακῷ ξυνεσομένους· ἀλλὰ μεταγνῶναί γε, ἐφ'
 οἷς ἐπλημμέλησε, μόνῳ οἶδα τῶν πάλαι βασιλέων Ἀλεξάνδρῳ
 ὑπάρξαν ὑπὸ γενναιότητος. Οἱ δὲ πολλοί, εἰ καὶ τι ἐγνώσαν 2
 πλημμελήσαντες, οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ, ὡς καλῶς δὴ
 πραχθέντος, ἐπικρύψειν οἴονται τὴν ἀμαρτίαν, κακῶς γινώ-
 σκοντες. Μόνη γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ ἴσασις ἀμαρτίας ὁμολογεῖν τε
 ἀμαρτόντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ' αὐτῷ μεταγινώσκοντα, ὡς
 τοῖς παθοῦσι τι ἄχαρι οὐ πάντῃ χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινόμε-
 να, εἰ ὁ δράσας αὐτὰ ξυγχωροῖη, ὅτι οὐ καλὰ ἔδρασεν, αὐτῷ
 τέ τι ἐς τὸ μέλλον ταύτην ἐλπίδα ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μὴ
 ποτε ἂν παραπλήσιόν τι ἀμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμελη-
 θεῖσιν ἀχθόμενος φαίνοιτο.

“Ὅτι δ' ἐς θεὸν τὴν γένεσιν τὴν αὐτοῦ ἀνέφερεν, οὐδὲ 3
 τοῦτο ἐμοὶ δοκεῖ μέγα εἶναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ
 καὶ σόφισμα ἦν τυχόν ἐς τοὺς ὑπηκόους τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα·
 οὐκ οὐκ δοκεῖ ἔμοιγε ἢ Μίνως γενέσθαι βασιλεὺς ἀφανέστε-
 ρος ἢ Αἰακοῦ ἢ Ῥαδαμάνθυος· οἷς δὴ ἐς Δία ἀνεχθεῖσα ἢ
 γένεσις πρὸς τῶν πάλαι ἀνθρώπων οὐδεμιᾶ αὐτῶν ὕβρει προσ-
 τίθεται· οὐδὲ Θησέως τοῦ Ποσειδῶνος οὐδὲ Ἴωγος τοῦ Ἀ-
 πόλλωνος. Ὡς ἔμοιγε καὶ ἡ Περσικὴ σκευὴ σόφισμα δοκεῖ 4
 εἶναι πρὸς τε τοὺς βαρβάρους, ὡς μὴ πάντῃ ἀλλότριον αὐτῶν
 φαίνεσθαι τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὡς ἀπο-
 στροφὴν τινα εἶναι αὐτῷ ἀπὸ τῆς ὀξύτητος τε καὶ ὕβρεως τῆς
 Μακεδονικῆς· ἐφ' ὅτῳ δὴ καὶ ἐγκαταμεῖξαί μοι δοκεῖ ταῖς γά-
 ξεσιν αὐτῶν τοὺς Πέρσας τοὺς μηλοφόρους καὶ τοῖς ἀγήμασι
 τοὺς ὁμοτίμους. Καὶ οἱ πότοι, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, οὐ
 τοῦ οἴνου ἕνεκα μακροὶ αὐτῷ ἐγίγοντο (οὐ γὰρ πίνειν πολὺν
 οἶνον Ἀλέξανδρον), ἀλλὰ φιλοφροσύνης τῆς ἐς τοὺς ἑταίρους.

XXX. “Ὅστις δὲ κακίζει Ἀλέξανδρον, μὴ μόνον, ὅσα ἄξια
 κακίζεσθαι ἐστίν, προφερόμενος κακίζέτω, ἀλλὰ ξύμπαντα τὰ

'Αλεξάνδρου ἐς ἓν χωρίον ξυναγαγῶν οὕτω δὴ ἐκλογιζέσθω, ὅστις τ' ὦν αὐτὸς καὶ ὁποῖα τύχη κεχρημένος, ὄντινα γενόμενον ἐκεῖνον καὶ ἐς ὅσον εὐτυχίας ἀνθρωπίνης ἐλθόντα, βασιλέα τ' ἀμφοῖν τοῖν ἠπειροῖν ἀναμφιλογώτατα γενόμενον καὶ ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον τῷ αὐτοῦ ὀνόματι κακίζει, σμικρότερός τ' ὦν αὐτὸς καὶ ἐπὶ σμικροῖς πονούμενος καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐν κόσμῳ τιθέμενος.

- 2 Ὡς ἔγωγε δοκῶ, ὅτι οὔτε τι ἔθνος ἀνθρώπων οὔτε τις πόλις ἐν τῷ τότε ἦν οὔτε τις εἷς ἄνθρωπος, ἐς ὃν οὐ πεφοιτῆται τὸ 'Αλεξάνδρου ὄνομα. Οὐκουν οὐδ' ἐμοὶ ἔξω τοῦ θείου φῦναι δοκεῖ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων εἰσικώς. Καὶ ταῦτα χρησιμοὶ τ' ἐπισημῆναι ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῇ 'Αλεξάνδρου λέγονται καὶ φάσματα ἄλλα ἄλλοις γενόμενα καὶ ἐνύπνια φανέντα ἄλλα ἄλλοις καὶ ἢ ἐς τοῦτο ἐξ ἀνθρώπων τιμὴ τ' αὐτοῦ καὶ μνήμη οὐκ ἀνθρωπίνη οὔσα, καὶ νῦν δὲ διὰ τοσοῦτου ἄλλοι χρησιμοὶ ἐπὶ τῇ
- 3 τιμῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει τῶν Μακεδόνων χρησθέντες. Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐμεμψάμην ἔστιν α ἐν τῇ ξυγγραφῇ τῶν 'Αλεξάνδρου ἔργων, ἀλλὰ αὐτὸν γ' 'Αλέξανδρον οὐκ αἰσχύνομαι θαυμάζων· τὰ δ' ἔργα ἐκεῖνα ἐκάκισα ἀληθείας τε ἔνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς τοὺς ἀνθρώπους· ἐφ' ὅτῳ ὠρμήθη οὐδ' αὐτὸς ἄνευ θεοῦ ἐς τήνδε τὴν ξυγγραφὴν.

18

Αποτέλεσμα το να γίνουν έργο τους είναι τα εκπαιδευτικά
δραμάκια. Τα δραμάκια αυτά είναι πολύ ενδιαφέροντα, γιατί
αποδεικνύουν ότι οι ίδιοι οι μαθητές, αφού έχουν
πάρει το μάθημα, είναι σε θέση να κάνουν έργο τους. Αυτό
είναι το αποτέλεσμα του μαθήματος. Τα δραμάκια αυτά
είναι πολύ ενδιαφέροντα, γιατί αποδεικνύουν ότι οι ίδιοι
οι μαθητές είναι σε θέση να κάνουν έργο τους.

2. Τα δραμάκια είναι ένα είδος δραστηριότητας στην οποία
ο μαθητής είναι σε θέση να κάνει έργο του. Τα δραμάκια
είναι πολύ ενδιαφέροντα, γιατί αποδεικνύουν ότι οι ίδιοι
οι μαθητές είναι σε θέση να κάνουν έργο τους. Αυτό
είναι το αποτέλεσμα του μαθήματος. Τα δραμάκια αυτά
είναι πολύ ενδιαφέροντα, γιατί αποδεικνύουν ότι οι ίδιοι
οι μαθητές είναι σε θέση να κάνουν έργο τους.

Προοίμιον τοῦ συγγραφέως.

1 - 3. Πτολεμαῖος, υἱὸς τοῦ Λάγου ἐξ Ἑορδαίας τῆς Μακεδονίας, στρατηγὸς καὶ φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Συνεξεστράτευσεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἔλαβεν ὡς μερίδιον τῆς μεγάλης κληρονομίας τὴν Αἴγυπτον, τῆς ὁποίας ἐβασίλευσεν. Ἀνεδείχθη μέγας προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ συνέγραψεν ἀπομνημονεύματα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, τὰ ὅποια ὁ Ἀρριανὸς θεωρεῖ ὡς πηγὴν λίαν ἀξιόπιστον. Ἐκ τούτων διεσώθησαν μόνον ἀποσπάσματα.—**Ἀριστόβουλος**, υἱὸς τοῦ Ἀριστοβούλου ἐκ Κασσάνδρας τῆς Χαλκιδικῆς, συνεξεστράτευσεν καὶ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, συνέγραψε δὲ ἱστορίαν τῶν πολέμων αὐτοῦ, τῆς ὁποίας ἐπίσης μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν.—**ταῦτά**, δηλ. συμφωνοῦντες μεταξύ των.—**ἀναγράφω** ἐκθέτω, ἀναφέρω εἰς τὸ παρὸν ἔργον μου.—**ἐπιλεξάμενος** (ἐκλέξας), ἔνν. ἀναγράφω.—**ὑπὲρ** = **περὶ**.—**οὐδὲ** = **καὶ οὐ**. **οὐδ' ἔστι** (τις) **ὑπὲρ ὅτου** (= **περὶ οὗτινος**), ἔνν. ἀνέγραψαν καὶ δὲν ὑπάρχει κανεῖς (ἄλλος) περὶ τοῦ ὁποίου συνέγραψαν (καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου συνέγραψαν).—**ὅτι**, αἰτιολ.—**Ἀριστόβουλος**, ἐπεξήγησις τοῦ ὁ μὲν.—**πρὸς τὸ ξυστρατεῦσαι**, ὅτι διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ ἴδιος μετέσχε τῆς ἐκστρατείας.—**αἰσχρότερον**. ἄττ. **αἰσχιον**.—**τιψ ἄλλω** = **ἄλλω τινί**.—**ἄμφο** δέ, ἔνν. πιστότεροι ἔδοξαν.—**ὅτι ξυγγράφουσι** (μτχ.) **αὐτοῖς**... **ἀπῆν** διότι εἰς αὐτούς, ὅτε συνέγραφον, δὲν ὑπῆρχεν.—**ἀνάγκη φόβος**.—**μισθὸς ἐλπίς ἀμοιβῆς**.—**τοῦ ἄλλως τι ξυγγράψαι** ὥστε νὰ συγγράψουν κάτι κατ' ἄλλον τρόπον.—**ἢ ὡς ξυνηνέχθη** (= **συνέβη**) ἢ ὅπως πράγματι συνέβη.—**ἔστι δὲ α** = **τινὰ δέ**, ἔνν. **ἀνέγραψα**.—**πρὸς μὲ γεν.** = **ὑπὸ** (ποιητ. αἴτ.).—**ὡς λεγόμενα ὡς φήμας**.—**ἀνθ' ὅτου** διὰ ποῖον λόγον.—**ἐπὶ τοσοῦτοις συγγραφεῦσι** μετὰ τοσοῦτους συγγραφεῖς.—**ἀναλέγω ἀναγιγνώσκω**.—**ἐντυγχάνω τινί** συναντῶ, συναναστρέφομαι κάποιον ἐπὶ βιβλίων (ὅπως ἐδῶ) = ἀναγιγνώσκω, μελετῶ.—**οὕτω** = **τότε**.

Κεφάλαιον 1.

1 - 3. Λέγεται, ἐδῶ ἐν προσωπ. συντάξει.—**ἐπ' ἄρχοντος Πυ-**

θοδήμου, ἦτοι τὸ 336 π.Χ. (συνήθως τὰ γεγονότα ἐχρονολογοῦντο μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἀρχοντος τῶν Ἀθηναίων, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο **ἐπώνυμος**).— **παραλαβόντα... Ἀλέξανδρον... παρελθεῖν** τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **λέγεται** (ἐδῶ ἡ σύνταξις τρέπεται εἰς ἀπρόσωπον, ὅλα δὲ τ' ἀπαρέμφ. μέχρι τέλους τῆς § 3 ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ **έγεται** κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ν' ἀποδοθοῦν διὰ ῥημάτων ἀορ. ἢ παρ.).— **ἐς Πελοπόννησον**, δηλ. εἰς Κόρινθον.— **παρέρχομαι** πορεύομαι.— **Φιλίππῳ ἔδωσαν** (= εἶχον δώσει), τὸ 337 π.Χ. κατὰ τὴν κοινὴν σύνοδον τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ.— **παρ' ἐκάστων παρ' ἐνὸς ἐκάστου**, παρὰ πάντων (τῶν ἐκπροσώπων τῶν πόλεων).— **πλὴν Λακεδαιμονίων**, οὗτοι καὶ εἰς τὸν Φίλιππον ἐπίσης εἶχον ἀρνηθῆ τὴν ἡγεμονίαν.— **ἐξηγοῦμαι τινος** προηγοῦμαι, εἶμαι ἡγεμῶν τινος.— **νεωτερίζω** στασιάζω, δεικνύω στασιαστικὴν διάθεσιν.— **ἄττα** = **τινά** (= **νεωτερίσαι ἄττα** ὅτι ἐδειξε κάποιαν στασιαστικὴν διάθεσιν, ἐφάνη κάπως ἐχθρική).— **ἔφοδος** ἐμφάνισις.— **ἐκπλήττομαι** φοβοῦμαι.— **ἐς τιμὴν ξυγχωρῶ τινί τι** παραχωρῶ τιμητικῶς εἰς κάποιον κάτι. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀπονεῖμει μεγάλας τιμὰς εἰς τὸν Φίλιππον (ἔδωσαν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, ἀνήγειραν ἀνδριάντα αὐτοῦ «ὡς εὐεργέτου τῆς πόλεως» καὶ ἄλλα): ἤδη ψηφίζουσι ὑπὲρ τοῦ Ἀλεξάνδρου δύο χρυσοῦς στεφάνους καὶ ἀπονέμουσι εἰς αὐτὸν θείας τιμὰς.— **στόλος** ἐκστρατεία.

Κεφάλαιον 11.

3-5. ἐξελαύνω ἐκκινῶ, ἐξορμῶ.— **ἐπιτρέπω τινί τι** ἀναθέτω εἰς κάποιον κάτι.— **Ἀντίπατρος**, υἱὸς τοῦ Ἰόλα, ἐπιφανὴς στρατηγὸς καὶ ἔμπιστος τοῦ Φιλίππου· οὗτος ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου.— **πεζοὺς μὲν ξὺν ψίλοις τε καὶ τοξόταις** βλ. εἰς εἰσαγ. σελ. 15.— **ὁ στόλος** ἡ πορεία.— **Κερκινίτις**, λίμνη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος (ἔχουσα μῆκος 35 χιλιομ. καὶ βάθος 1-3 μ.).— **ὡς ἐπὶ** = **πρός**.— **Ἀφίπολις**, πόλις τῆς Μακεδονίας παρὰ τὸν Στρυμόνα, ὅχι μακρὰν τῆς παραλίας, ἀποικία τῶν Ἀθηναίων· ὁ **Στρυμὼν** ποταμὸς διαρρέει ὅλην τὴν Μακεδονίαν καὶ μετὰ ῥοὴν 430 χιλιομ. ἐκβάλλει εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.— **παρήμειβε τὸ Πάγγαιον ὄρος τῆν (ὄδον) ὡς ἐπ' Ἀβδηρα** παρακάμψας τὸ Πάγγαιον ὄρος ἐβάδιζε τὴν ὄδον τὴν φέρουσαν εἰς Ἀβδηρα.— **Πάγγαιον**, ὄρος τῆς Ἀνατ. Μακεδονίας μεταξύ Στρυμό-

νος καὶ Νέστου.—**Ἄβδηρα**, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου (οἱ κάτοικοι αὐτῆς **Ἄβδηρίται** εἶχον φήμην ἀνθρώπων ἀνοήτων)· **Μαρώνεια**, πόλις πλησίον τῶν Ἄβδήρων.—**ἐπὶ θαλάσση ὦκι--σμένας** παραθαλασσίους.—**ἐνθεν = ἐντεῦθεν**.—**Ἐβρος**, ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς Ἑλλην. Χερσονήσου, πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρους Ῥίλου (ἀρχ. Σκόμιον), διαρρέει τὴν Ἀνατολ. Ῥωμυλίαν καὶ Θράκην καὶ μετὰ ῥοῦν 490 χιλιομ. ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.—**εὐπετῶς** εὐκόλως.—**Παιτική**, χώρα τῆς Β. Θράκης, μεταξὺ Ἐβρου καὶ **Μέλανος** ποταμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον (νῦν Σάρον).—**Σηστός**, πόλις τῆς Θρακ. Χερσονήσου ἐναντι τῆς Ἀβύδου, ἀποικία τῶν Μυτιληναίων (παρ' αὐτὴν ὁ Ξέρξης ἔξευξε τὸ 480 π.Χ. τὸν Ἑλλησποντον διὰ τὴν εἰς Εὐρώπην διαπεραίωσιν τῶν στρατευμάτων του).—**Ἐλαιοῦς**, πόλις τῆς Θρακ. Χερσονήσου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου.—**Πρωτεσίλαος**, ἥρωος τοῦ Τρωικοῦ πολέμου· οὗτος πρῶτος ἔξεπήδησε κατὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ἀσιατικὴν ἀκτὴν καὶ ἐφονεύθη παρευθὺς ὑπὸ τοῦ Ἐκτορος.—**τῶν Ἑλλήνων**, ἡ γεν. ἐκ τοῦ **πρῶτος**.—**τῶν ἄμ' Ἀγαμέμνονι** τῶν μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος (ὅστις ἦτο ἀρχηγὸς τῆς εἰς Τροίαν ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων).—**Ἴλιον**, ἡ Τροία, πρωτεύουσα τῆς Τρωάδος (ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς Ἴλου).—**ὁ νοῦς ὁ σκοπός**.—**οἱ = ἐαυτῶ** (τῶ Ἀλεξάνδρῳ).

6. Παρμενίων, διακεκριμένος Μακεδῶν στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου Β' καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου· οὗτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ πεζικοῦ.—**ἡ ἵππος** τὸ ἵππικόν.—**Ἄβυδος**, πόλις τῆς Τρωάδος ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου ἐναντι τῆς Σηστοῦ.—**τριήρεσι**, ἡ τριήρης ἦτο τὸ κυριώτερον πολεμικὸν πλοῖον τῶν ἀρχαίων, φέρον εἰς ἐκάστην πλευρὰν τρεῖς ἐπαλλήλους σειρὰς κωπῶν (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα).—**πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγύλοις** πρὸς τούτοις δὲ (= ἄλλοις) καὶ μὲ πολλὰ φορτηγὰ πλοῖα (τὰ ὅποια εἶχον στρογγύλον σχῆμα).—**ἐξ τῶν Ἀχαιῶν λιμένα**, οὗτος ἦτο κολπίσκος ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Τρωάδος, πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγείου, ὠνομάσθη δὲ οὕτως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.—**κατᾶραι**, τοῦ ρ. **καταίρω** καταπλέω, προσορμίζομαι.—**ὁ πλειὸν λόγος κατέχει** ἡ κοινὴ παράδοσις ἀναφέρει (κοινῶς λέγεται).—**αὐτὸν** αὐτοπροσώπως, διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρός.—**διαβάλλω** διαβαίνω, διαπεραιούμαι.—**ἡ στρατηγὴς ναῦς ἡ ναυαρχίς**.—**τῶ Ποσειδῶνι καὶ**

Νηρηΐσι, ἵνα ὁ θεὸς τῆς θαλάσσης Ποσειδῶν καὶ αἱ Νηρηΐδες (θαλάσσιαι νύμφαι) προστατεύουν αὐτὸν κατὰ τὴν διάβασιν.— **σπένδω** κάμνω σπονδῆν (διὰ χύσεως οἴνου).— **φιάλη**, ἦτο πλατὺ καὶ ἀβαθές δοχεῖον μὲ δύο λαβάς.— **πόντος** θάλασσα.

7. βωμός, θυσιαστήριον (ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐτελοῦντο αἱ θυσίαι).— **στέλλομαι** ἐκπλέω.— **ἐκ τῆς Εὐρώπης**, δηλ. ἐν Σησαῶ.— **τῆς Ἀσίας**, δηλ. ἐν Ἀβύδῳ.— **ἀποβατήριος** καλεῖται ὁ Ζεὺς ὡς προστάτης τῆς ἀποβάσεως.— **τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἰλιάδι**, ἡ Ἀθηνᾷ ὀνομάζεται **Ἰλιάς** (Ἰλιακὴ), διότι ἐτιμᾶτο εἰς τὸ Ἴλιον.— **θῦσαι** ἐκ τοῦ λέγουσι (ὡς καὶ τὰ κατωτέρω ἀπαρ. ἀναθεΐναι, καθελεῖν).— **καθαίρω** καταβιβάζω καὶ λαμβάνω.— **ὕπασπισταί**, ἐδῶ: οἱ ἀσπιδοφόροι.— **θῦσαι δ' αὐτόν**, ἐκ τοῦ κατωτέρω λόγος κατέχει.— **Πρίαμος**, ὁ ἐπὶ Τρωικοῦ πολέμου βασιλεὺς τῆς Τροίας.— **τοῦ Ἑρκείου** ὁ Ζεὺς καλεῖται **Ἑρκείος**, διότι εἰς τὸ προαύλιον τῶν οἰκιῶν (= ἔρκος) ὑπῆρχε βωμὸς αὐτοῦ ὡς προστάτου τῆς οἰκίας.— **παραιτοῦμαι** ζητῶ ν' ἀποτρέψω (παραιτούμενον, διότι ἐζήτει νὰ ἐξιλεώσῃ).— **ἡ μῆνις** (γεν. **μῆνιος**) ἡ ὀργή.— **μῆνιν Πριάμου... Νεοπτ. γένει**, ὁ Νεοπτόλεμος, υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως, εἶχε φονεύσει τὸν γηραιὸν Πρίαμον πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἑρκείου Διός· διὰ τοῦτο τῶρα ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ὀργήν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἡ ψυχὴ τοῦ Πριάμου ἐναντίον τοῦ γένους τοῦ Νεοπτολέμου.— **καθῆκε**, τοῦ **καθίημι** κατέρχομαι· **δὲ δὴ ἐς αὐτόν καθῆκεν** εἰς τὸ ὁποῖον (γένος), ὡς γνωστόν, ἀνῆκεν αὐτός· (ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς πατρός μὲν ἀνῆγε τὸ γένος εἰς τὸν Ἡρακλέα, πρὸς μητρός δὲ κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τῶν Αἰακιδῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκον καὶ ὁ Ἀχιλλεύς καὶ ὁ Νεοπτόλεμος).

Κεφάλαιον 12.

1. ἀνιόντα (μτχ. χρον.), τοῦ **ἀνέρχομαι**.—**ἐπὶ τούτῳ** μετὰ τοῦτον.—**ἐκ Σιγείου**, τὸ Σίγειον ἦτο πόλις τῆς Τρωάδος, παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔπου καὶ τὸ ὀμώνυμον ἀκρωτήριον.—**ἄρα** κατόπιν.—**Ἡφαιστίων**, ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου μετασχών πασῶν τῶν ἐστρατειῶν αὐτοῦ καὶ ἀποθανὼν τὸ 324 π.Χ.—**Πάτροκλος**, ὁ πιστὸς φίλος τοῦ Ἀχιλλέως. (Ποῖον νόημα ἐνεῖχεν ἡ πράξις τοῦ Ἡφαιστίωνος;).—**εὐδαιμονίζω** μακαρίζω.—**κῆρυκος**, κτγ.—

ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην διὰ νὰ ἐνθυμοῦνται οἱ μεταγενέστεροι, διὰ νὰ δοξάζεται ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων.

6 - 7. Ἄρισβη, πόλις τῆς Τρωάδος πλησίον τῆς Ἀβύδου.—**οὔ**, ὕπου.—**Περκώτη**, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Ἑλλησπόντον μεταξύ Ἀβύδου καὶ Λαμψάκου ἢ Λάμφακος, πόλις παρελλησπόντιος καὶ αὐτὴ (ἐναντι τῆς Καλλιπόλεως), ἐξ ἧς ὀρμώμενος τὸ 405 π.Χ. ὁ Σπαρτιάτης Λύσανδρος κατέστρεψεν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων.—**παραμείβω** παρακάμπτω, προσπερνῶ.—**πρός**, με δοτ.=πλησίον.—**Πράκτιος**, μικρὸς ποταμὸς ἐν Τρωάδι.—**ἐκ τῶν ὄρων τῶν Ἰδαίων** ἐκ τοῦ ὄρους Ἰδης.—**ἐκδιδοῖ** (= ἐκδίδωσι) ἐκβάλλει.—**ἐς θάλασσαν**, δηλ. εἰς τὴν Προποντίδα.—**Ερμωτος**, κόμη μεταξύ Λαμψάκου καὶ Κολωνῶν· **αἱ Κολωναί**, πόλις τῆς Μυσίας ἀνωθεν τῆς Λαμψάκου.—**σκοποί**, στρατιῶται προπορευόμενοι πρὸς κατόπτευσιν, ἀνιχνευταί.—**αὐτῷ** ὑπ' αὐτοῦ.—**τῶν ἐταίρων**, βλ. εἰσαγωγήν.—**ἐξ Ἀπολλωνίας**, αὕτη ἦτο πόλις τῆς Μυγδονίας, χώρας τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὴν Βόλβην λίμνην.—**πρόδρομοι** οἱ ἐλαφρῶς ὄπλισμένοι ἵππεῖς, πρόσκοποι (βλ. εἰσαγ.).—**πάροδος** δίοδος, διέλευσις.—**Πρίαπος**, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, πλησίον τῶν ἐχβολῶν τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ, ἀποικία τῶν Μιλησίων.—**ἐνδίδομαι** παραδίδομαι.

8. τῆς πρὸς Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας, δηλ. τῆς λεγομένης Μικρᾶς Φρυγίας (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν, ἢ ὅποια ἔκειτο εἰς τὸ ἐσωτερικόν).—**Ὑπαρχος** ὑποσατράπης.—**Ζέλεια**, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης.—**τοῖς Ἑλλησι τοῖς μισθοφόροις**, εἰς τὸν περσικὸν στρατὸν ὑπηρετοῦν Ἕλληνες μισθοφόροι ἀπαρτίζοντες ἴδιον σῶμα.

9 - 10. ὑπὲρ (= περὶ) τῶν παρόντων (δηλ. πραγμάτων) περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων.—**Μέμων** ὁ Ῥόδιος, ἐπιφανὴς στρατηγὸς ὑπηρετῶν εἰς τὸν περσικὸν στρατὸν.—**διὰ κινδύνου ἔρχομαι πρὸς τινα** διακινδυνεύω μαχόμενος ἐναντίον κάποιου.—**περιόντας** (αἰτιολ. μτχ.), τοῦ περίειμι ὑπερέχω.—**προϊόντας** (αἰτιολ.) τοῦ προέρχομαι βαδίζω ὑποχωρῶν, ὑποχωρῶ,—**χιλὸς** ὁ χόρτος (τὸ χορτάρι).—**ἀφανίζω** καταστρέφω.—**ἐμπίπρημι** καίω (τὰ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρῆναι).—**τῶν πόλεων αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν πόλεων**.—**μενεῖν**, ἐκ τοῦ νοουμένου ἔλεγε.—**Ἀρσίτην** δὲ τού-

ναντίον ὁ Ἀρσίτης (ὁ τῆς πρὸς Ἑλλάσποντον Φρυγίας ὕπαρχος).— ὅτι οὐκ ἂν περιίδοι=ὅτι οὐ περιόψεται· περιορῶ ἀδιαφορῶ, ἀνέχομαι, ἐπιτρέπω.— τῶν ὑφ' οἷ (= τῶν ὑφ' ἑαυτῶ) τεταγμένων ἀνθρώπων, τῶν ὑπάρχων του.— Ἀρσίτη = τῇ Ἀρσίτου γνώμη.— προσθέσθαι (ἐκ τοῦ λέγεται)· προστίθεμαι τινι συμφωνῶ με κάποιον.— ὅτι καὶ καὶ διότι (δηλ. πλὴν τῶν ἄλλων λόγων).— ὕποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μέμωνα ὑπόπτεον κάπως ὅτι ὁ Μέμων.— τριβὰς ἐμποῖω τινι ἀναβάλλω κάτι.— ἐκόντα ἐπίτηδες.— τῆς ἐκ βασιλέως τιμῆς οὐνεκα ἵνα διατηρῆ τὴν παρὰ τῷ βασιλεῖ ὑπόληψίν του.

Κεφαλαῖον 13.

1 - 2. Γρανικός, μικρὸς ποταμὸς τῆς ΒΔ. Μικρᾶς Ἀσίας, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Μυσίᾳ· πηγάζει ἀπὸ τὰς κλιτύς τῆς Ἰδης καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα.— διπλῆν, διότι τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἀνάπτυξιν εἰς μίαν φάλαγγα.— ἐπιτάσσω διατάσσω.— σκευοφόρα τὰ φορητὰ ζῶα, τὰ μεταγωγικά.— τοὺς προκατασκευασμένους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐμελλον ν' ἀνιχνεύσουν.— τὰ τῶν πολεμίων τὰς ἐχθρικός θέσεις.— αὐτῷ, δοτ. ἠθικὴ (εἰς τὴν ἐρμην. δύναται νὰ παραλειφθῆ).— σαρισσοφόροι οἱ φέροντες σάρισαν, δηλ. τὸ μακεδονικὸν μακρὸν δόρυ (βλ. εἰσαγ.).— οἱ ἀπὸ (= ὑπὸ) τῶν σκοπῶν, δηλ. προπεμφθέντες οἱ προηγηθέντες ἐκ τῶν προσκόπων.— ἐπὶ τῷ Γρανικῷ πέραν ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὄχθης τοῦ Γρανικοῦ.— ἐφεστάται (ἐκ τοῦ ἀπήγγελον) ὅτι οἱ Πέρσαι εἶχον σταθῆ.— ὡς μαχομένους (ἀντὶ ὡς μαχομένην, κατὰ τὸ νοούμενον), μτχ. τελικῆ.

3 - 5. ὡς ἔχομεν, δηλ. ἐνοπλοι.— αὐλισθῆναι, ἐκ τοῦ τολμήσειν· αὐλίζομαι στρατοπεδεύω.— ταύτη (ἐπίρ.) = οὕτω, ἔνεκα τούτου.— παρέξειν, τοῦ ἀπροσ. παρέχει εἶναι δυνατόν (τὸ παρέξειν ἐκ τοῦ δοκῶ).— ἔωθεν τὸ πρῶν (πρῶν - πρῶν).— τῷ στρατῷ, ἐκ τοῦ παρέξειν (θα εἶναι δυνατόν εἰς τὸν στρατόν).— διαβάλλω διαβαίνω.— πόρος τὸ πέρασμα, ὁ ποταμὸς.— εὐπετῶς εὐκόλως, χωρὶς κόπον.— ὑποφθάνω (μὲ μτχ.) = προφθάνω νά...— ἐς τάξιν καθίσταμαι παρατάσσομαι πρὸς μάχην.— ἐπιχειρῶ τῷ ἔργῳ ἀρχίζω τὴν μάχην.— ἐν μετώπῳ (= φάλαγγι) εἰς ἐκτεταμένην (εὐρεῖαν) γραμμὴν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχη μέτωπον μεγαλύτερον τοῦ βάθους). Ἀντιθέτως: κατὰ κέρας ἢ ἐπὶ κέρως (πρβλ. κατωτέρω § 5) = εἰς μακρὰν (βαθεῖαν)



ΧΑΡΤΗΣ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ
Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
(323 Π.Χ.)

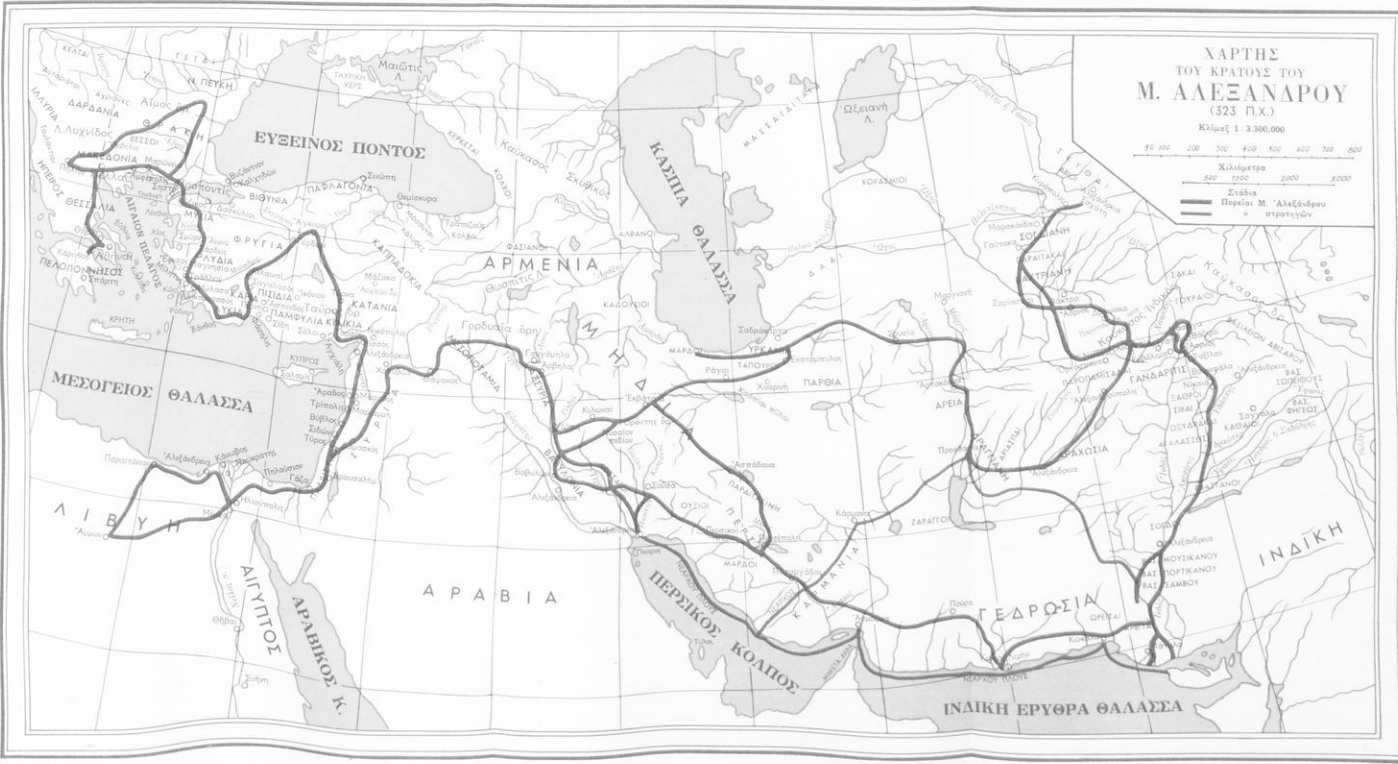
Κλίμαξ 1 : 3.300.000

0 100 200 300 400 500 600

Χιλιόμετρα

500 1000 2000 3000

Στέδια
Ποταίοι Μ. 'Αλεξάνδρου
στρατηγῶν

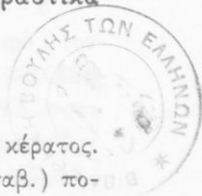


σειράν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχη μέτωπον 2-4 ἀνδρῶν καὶ βάθος πολλῶν).—πολλά (μέρη) αὐτοῦ, δηλ. τοῦ ποταμοῦ.—εἰσὶν αἶ=τινές.—ἀτάκτως καὶ κατὰ κέρας ἐκβαίνουσι (μτχ. ὑποθ.), ἐνν. ἡμῖν ἐὰν ἐκβαίνομεν ἀτάκτως καὶ εἰς μακρὰν σειράν.—ἐπικείσονται, τοῦ ἐπιτίθεμαι.—ἤπερ ἀσθενέστεατον, ἐνν. ἐστὶ ἐκεῖ ὅπου θὰ εἶναι τὸ ἀσθενέστερον σημεῖον τῆς παρατάξεώς μας.—σφάλμα ἀτυχία.—χαλεπὸν ἐπιζήμιον.—ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρίσιν διὰ τὴν ἐκβασιν τοῦ ὅλου ἀγῶνος.—σφαλερὸν ἐπικίνδυνον.

6-7. οὕτω τῷ ὀνόματι διὰ τῆς αὐτῆς ἐκφράσεως.—ἐκφραυρίζω τινὰ ὀμιλῶ περιφρονητικῶς διὰ κάποιον.—εἶργω τινὰ τοῦ οὐ μὴ ποιεῖν τι=κωλύω τινὰ ποιεῖν τι.—πρὸς Μακεδόνων τῆς δόξης ἀρμόζον εἰς τὴν δόξαν τῶν Μακεδόνων.—οὔτε πρὸς τῆς ἐμῆς.... δέξυτῆτος οὔτε ἀρμόζον εἰς τὴν ἰδικήν μου ἀποφασιστικότητα.—ποιοῦμαι = ἡγοῦμαι.—ὅτι, αἰτιολ.—ἄξιον τοῦ σφῶν δέους τὸ ὅποῖον νὰ δικαιολογῇ τὸν πρὸς ἡμᾶς φόβον των.—ἐν τῷ παραυτίκα ἀμέσως.—ἔπαθον, ὑποκ. οἱ Πέρσαι.

Κεφάλαιον 14.

1-3. ἡγησόμενον (μτχ. τελ.) ἐνν. αὐτοῦ τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος. ἡγοῦμαι, ἐδῶ=ἀναλαμβάνω τὴν διοίκησιν.—παράγω (ἀμεταβ.) πορεύομαι, προχωρῶ.—προετάχθησαν τοῦ δεξιοῦ ἐτάχθησαν πρῶτοι εἰς τὸ δεξιόν, ἐτάχθησαν εἰς τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κέρας.—αὐτῷ=ὑπ' αὐτοῦ.—τούς ἐταίρους τούς ἰππέας τὸ βαρὺ ἰππικὸν (πρβλ. κεφ. 12, § 7).—τούς Ἀγριᾶνας, λαὸς πολεμικώτατος οἰκῶν παρὰ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος· οὗτοι εἶχον ὑποταχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν ὅποῖον ἠκολούθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—σαρισσοφόρος, βλ. κεφ. 13, § 1.—Φιλῶτα ἐπετάχθη ἐτάχθη πλησίον τοῦ Φιλῶτα.—τούς Παίονας, οὗτοι ἦσαν ἀρχαῖος λαὸς ἐν Παιονίᾳ, χώρα τῆς βορείου Μακεδονίας μεταξὺ Ἀξιοῦ καὶ Στρυμόνος.—τὴν Ἴλην τοῦ Σωκράτους, τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας (βλ. κεφ. 12 § 7).—ἐχόμενοι δὲ τούτων πλησίον δὲ τούτων.—οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἐταίρων, σῶμα ἐλαφροῦ πεζικοῦ (βλ. εἰσαγ. σελ. 15).—ἐπὶ τούτοις (ἐνν. ἐτάχθη) πλησίον τούτων.—ἡ φάλαγξ, ἐδῶ=ἡ τάξις, τὸ τάγμα (ὁμοίως κατωτέρω).—ἐπὶ δὲ (μὲ ἐπιρ. σημ.) = πλησίον δέ.—ἐπὶ δὲ ὦν=ἐπὶ δὲ (τούτοις ἐτάχθησαν οὗτοι), ὦν.—ἡ Κρατέρου φάλαγξ, ὁ Κρά-



τερος ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν σύμπαντος τοῦ πεζικοῦ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἐν τῇ παρουσίᾳ μάχῃ (ὡς καὶ ἐν Ἰσσοῦ καὶ ἐν Ἀρβήλοις).—**ἔστ(ε) ἐπὶ τὸ μέσον** μέχρι τοῦ μέσου (τῆς ὅλης παρατάξεως)· ἡ φάλαγγξ τῶν Μακεδόνων διηρεῖτο συνήθως εἰς ἅ τάξεις· ἐδῶ ὅμως διαιρεῖται εἰς 8.

4. ὀλίγον ἀποδέοντες ὀλίγον ὑπολειπόμενοι τῶν..., σχεδόν.—**ἡ ἵππος** τὸ ἵππικόν.—**παρατείνω** ἐκτείνω.—**τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην** κατὰ μῆκος τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ.—**ὑπερδέξιος** ὑπερύψηλος.—**τὰ χωρία τὰ μέρη**, τὸ ἔδαφος.—**ἦ... ταύτη ὅπου... ἐκεῖ**.—**καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῇ ξυν** ἐκπλήξει **θεραπεία** καὶ ἐκ τῆς μετ' ἀπίρου σεβασμοῦ προθυμίας τῶν περὶ αὐτόν.—**ἐπέχοντα**, ἐκ τοῦ αἰσθησεως σημαντικοῦ **καθεώρων**· **ἐπέχω**=ἔχω θέσιν.—**κατὰ τὸ εὐώνυμον σφῶν** ἀπέναντι τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος αὐτῶν.

5-7. χρόνον ἐπὶ τινὰ χρόνον.—**τὰ στρατεύματα** (=οἱ στρατοὶ) ἐφεστῶτες ἰστάμενοι (σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον).—**ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν** (= ἔνεκα τοῦ ὀκνεῖν τὸ μέλλον) ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο τὸ ἀδύηλον μέλλον τοῦ ἀγῶνος.—**ὡς ἐπικεισόμενοι** (μετ. τελικῆ), τοῦ ἐπιτίθεμαι.—(αὐτοῖς) **ἐκβαίνουσιν**, μτχ. χρονικῆ.—**ἀγαθὸς γενναῖος**.—**καὶ μὴν καὶ μάλιστα**.—**προεμβάλλω** ῥίπτομαι πρῶτας.—**ἔταξε** διέταξε· ἡ σειρά: **Ἀλέξανδρος... ἔταξε Ἀμύνταν τὸν Ἀρρ.** ἔχοντα τοὺς προδρόμους ἱππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παίονας καὶ μίαν τάξιν τῶν πεζῶν προεμβαλεῖν ἐς τὸν ποταμόν, καὶ Πτολεμαῖον τὸν Φιλ. ἄγοντα πρὸ τούτων (= ἔμπροσθεν τούτων) **τὴν Σωκράτους Ἰλην** (ἐνν. ἔταξε προεμβαλεῖν).—**τὴν ἡγεμονίαν** τὴν πρώτην θέσιν (τὴν ὁποίαν διαδοχικῶς ἐλάμβανον καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὰ διάφορα σώματα).—**ὑπὸ σαλπίγγων** ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν σαλπίγγων.—**καὶ ... ἀλαλάζοντας** (κατὰ τὸ νοούμενον ἀντὶ: ἀλαλάζον τὸ δεξιὸν κέρας) καὶ μετὰ πολεμικὰς κραυγὰς.—**τῷ Ἐνυαλίῳ** πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐνυαλίου (θεοῦ τοῦ πολέμου)· καὶ εἰς τὴν «Κύρου Ἀνάβασιν» Ξενοφ. εἶδομεν: «**τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι**» (βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 8, § 17).—**παρατείνω** ἐκτείνω.—**λοξὴν** πλαγίαν.—**ἡ παρεῖλκε τὸ ρεῦμα** ἐκεῖ ὅπου παρέσυρε τὸ ρεῦμα, δηλ. κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρεῦματος.—**κατὰ κέρας** ἐκ τῶν πλαγίων.—**ὡς ἀνυστὸν ὅσον** ἦτο δυνατὸν (ἐκ τοῦ ἀνύω καὶ ἀνύτω ἐκτελῶ, κατορθῶ-

νω).—τῆ φάλαγγι ἐν μετώπῳ, εἰς ἐκτεταμένην γραμμὴν.—προσμείγνυμί τινι συμπλέκομαι πρὸς κάποιον.

Κεφάλαιον 15.

1 - 2. ἦ... ταύτη, βλ. κεφ. 14, § 4.—προσέχω τινὶ πλησιάζω κάποιον (ἢ κάτι).—βάλλω βρίπτω ἀκόντια.—ἐξ ὑπερδεξίου ἐξ ὑψηλῶν θέσεων.—χθαμαλὸς χαμηλός.—ἔστ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ μέχρι τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.—καὶ ἦν ὠθισμὸς τῶν ἰππέων (γεν. ὑποκ.)= καὶ ἐωθοῦντο οἱ ἰππεῖς.—τῶν μὲν ἐκβαίνειν... τῶν δ' εἶργειν, ἐνν. πειρωμένων (αἰτιολ. μτχ.).—πολλῶν παλτῶν ἄφρσις, ἐνν. ἦν πολλὰ παλτὰ ἀφίετο· παλτὸν ἀκόντιον.—ἐλαττούμενοι ἐπειδὴ ἦσαν ὀλιγώτεροι.—ἐξ οὐ βεβαίου ἐξ ἐδάφους ἐπισφαλοῦς (διότι ἐκεῖ ἦτο λασπῶδες καὶ ὀλισθηρὸν).—οἱ δὲ Πέρσαι...=οἱ δὲ Πέρσαι οὐκ ἐκακοπάθουν μαχόμενοι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης (ἐξ ὑψηλῶν θέσεων ὑπεράνω τῆς ὄχθης).—ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς τούτοις ἀκόμη.—ταύτη εἰς τὴν θέσιν ταύτην.—κινδυνεύω μάχομαι.

3 - 5. Ξυμμείγνυμί τινι συμπλέκομαι πρὸς κάποιον.—πρὸς αὐτῶν, ποιητ. αἴτιον.—γενόμενος, μτχ. ἐναντιωμ.—ὄσοι γε μὴ ἐξαίρεσει βεβαίως ἐκείνων, οἱ ὅποιοι —ἀποκλίνω καταφεύγω.—ἄμα οἷ=σὺν ἑαυτῷ.—ἵνα ὅπου.—τὸ πᾶν στίφος τὸ πυκνότετον πλῆθος.—ξυνειστήκει εἶχε συναφθῆ.—ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης.—τοῖς Μακεδόσι=τῶν Μακεδόνων.—ἐώκει, τοῦ ἔοικα ὁμοιάζω.—ξυνέχομαι συνωθοῦμαι.—οἱ μὲν... οἱ δέ, ἐνν. πειρωμένοι.—ἐξῶσαι τοῦ ἐξωθῶ.—ἐς ἅπαν παντελῶς.—βιάζομαι τινα ἐξωθῶ κάποιον βιαίως.—οἱ Μακεδόνες, ἐπεξήγησις τοῦ οἱ μὲν.—ξυστοῖς διὰ δοράτων (τὰ ὅποια μετεχειρίζοντο οἱ ἰππεῖς ὡς δόρυ ἢ ἀκόντιον).—κρανείνος κατεσκευασμένος ἐξ ξύλου κρανειαῖς (διὰ ν' ἀντέχη ὡς στερεόν).

6. ἔνθα δὴ τότε ἀκριβῶς.—ἦται (τοῦ αἰτῶ), μὲ διπλῆν αἰτ.—ἀναβολέα, παρὰθ. εἰς τὸ Ἄρετην, ὁ ὅποιος ἦτο ἀναβολεύς, ἰπποκόμος, εἰδικὸς εἰς τὸ νὰ ὑποβοηθῆ τὸν ἰππεύοντα, ἵνα ἀναβῆ εἰς τὸν ἵππον.—τῶν βασιλικῶν (ἀναβολέων), γεν. διαίρ.—πονοῦμαι μετὰ κόπου ἀγωνίζομαι.—κεκλασμένου, τοῦ κλάομαι - ὦμαι θραύομαι.—οὐκ ἀφανῶς λαμπρῶς, γενναίως.

7 - 8. και δε και οὗτος (ὁ Ἀλέξ).—ἐπάγω ὡσπερ ἔμβολον τῶν ἰππέων ὀδηγῶ τοὺς ἰππεῖς εἰς σφηνοειδῆ (τριγωνικὴν) παράταξιν.—ἄμα οἱ, βλ. § 3.—ἐξελαύνω ἐξορμῶ.—παίω κτυπῶ.—καταβάλλει ρίπτει κάτω (νεκρὸν),—ἐν τούτῳ αὐτὴν τὴν στιγμήν.—Ῥοισάκης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μιθριδάτου.—ἐπελαύνω ἐπέρχομαι (ἐφιππος).—κοπίς, ξίφος (καμπύλον).—τὴν πληγὴν ἔσχε ἐσταμάτησε, ἐματαίωσε τὸ κτύπημα.—Σπιθριδάτης, βλ. κεφ. 12, § 8.—ἀνετέτατο, τοῦ ἀνατείνομαι ὑψῶν.—ὑποφθάνω προφθάνω.—τὸν ὦμον, ἐδῶ = τὸν βραχίονα.—ἐπεκβαίνω ἐξέρχομαι κατόπιν.—προχωρεῖ (ἐδῶ ἀπρὸς.) = εἶναι δυνατὸν.—προσγίνομαι τινι συνενώνομαι με κάποιον.

Κεφάλαιον 16.

1 - 3. αὐτοί τε καὶ ἵπποι καὶ οἱ ἰππεῖς καὶ οἱ ἵπποι.—πολλά, σὺς. ἀντικ. τοῦ βλαπτόμενοι.—ἐγκλίνω τρέπομαι εἰς φυγὴν.—προκινδυνεύω μάχομαι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.—ἐνδίδωμι ὑποχωρῶ.—τὸ μέσον... αὐτοῖς τὸ κέντρον αὐτῶν.—παραρρήγνυμαι ἀποσπῶμαι (ἀπὸ τῆς γρχμμῆς τῆς παρατάξεως).—τὰ ἐφ' ἑκάτερα ἀμφοτέραι καὶ πτέρυγες τῆς παρατάξεως.—καρτερά γενική.—ἐκτρέπομαι στρέφομαι.—ὦν = τούτων δέ.—ἧ ἐκεῖ ὅπου.—ἐκπλήξει τοῦ παραλόγου ἐξ ἐκπλήξεως διὰ τὸ ἀπροσδόκητον (τόλμημα τῶν Μακεδόνων).—βέβαιος λογισμὸς σταθερὰ ἀπόφασις.—ἐπάγω τινὶ τὴν φάλαγγα ὀδηγῶ τὴν φάλαγγα ἐναντίον κάποιου.—πάντη ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη.—ἐν μέσῳ (συλληφθέντας) εἰς τὸ μέσον.—δι' ὀλίγου, ἐνν. χρόνου.—ὅτι μὴ... τις ἐκτὸς ἐὰν κανεῖς.—ζωγρῶ συλλαμβάνω ζωντανόν, αἰχμαλωτίζω.—διαλανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχὴν.—πταισμά ἀποτυχία, ἤττα.

4 - 5. εἰκῶν ἀνδριάς.—ἐν Δίῳ· τὸ Δῖον ἦτο πόλις τῆς Ν. Μακεδονίας (Πιερίας) παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου ἔχουσα ὀνομαστὸν ναὸν τοῦ Διὸς καὶ ἀνδριάντας τῶν Μακεδόνων βασιλέων· ἐκεῖ ἰδρύθησαν καὶ 25 ἀνδριάντες τῶν ἐν Γρανικῷ πεσόντων ἑταίρων. Οἱ ἀνδριάντες οὗτοι ἀπήχθησαν βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Μετέλλου εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ 164 π.Χ.—Λύσιππος, περίφημος γλύπτης ἐκ Σικυῶνος, ἀκμάσας τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.—Ἀλέξανδρον ἐποίει

κατεσκευάζεν ἀνδριάντας τοῦ Ἀλεξάνδρου.—**προκρίνομαι** προτιμῶμαι.—**καὶ ἄλλω κόσμῳ** καὶ μὲ ἄλλας στρατιωτικὰς τιμὰς.—**ἀτέλεια τῶν κατὰ τὴν χώραν** (δηλ. γιγνομένων) ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν γεωργικῶν προϊόντων.—**τῷ σώματι λειτουργίαι** σωματικαὶ ὑπηρεσίαι (ἀγγραφεῖαι).—**κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφοραὶ** συνεισφοραὶ ἀνάλογοι πρὸς τὴν περιουσίαν ἐκάστου.—**ἐπέρχομαι** ἐπισκέπτομαι.—**ἐρόμενος**, τοῦ ἐρωτῶ.—**ὅπως τις ἐτρώθη καὶ ὅ τι πράττων** (ἐτρώθη), ἐκ τοῦ ἐρόμενος.—**παρασχῶν οἱ ἐπιτρέψας** εἰς αὐτὸν (δηλ. εἰς ἕκαστον τῶν τετρωμένων).—**εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζονεύσασθαι**, ἐκ τοῦ παρασχῶν.—**ἀλαζονεύομαι** ὑπερηφανεύομαι διὰ κάποιο κατόρθωμα.

[Πῶς τιμᾷ ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς πεσόντας; Ποία ἢ διαγωγὴ του πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτῶν καὶ πρὸς τοὺς τραυματίας; Πῶς δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν πράξεων τούτων;]

6 - 7. ἔθαψε διέταξε νὰ θάψουν.—**δήσας**, τοῦ δέω - δῶ δένω.—**ἐν πέδαις** μὲ χειροπέδας.—**ἐργάζεσθαι** (καθαρῶς τελ. ἀπαρέμφ.) ἐνν. τὴν γῆν.—**παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν** παρὰ τὴν κοινῇ ἀπόφασιν τῶν Ἑλλήνων (τὴν ληφθεῖσαν ἐν Κορίνθῳ· δηλαδῆ;).—**ἀνάθημα** (κτγρμ.) ἀφιέρωμα.

[Ποία ἢ συμπεριφορὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔναντι τῶν νεκρῶν ἀντιπάλων του; Πῶς συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς νεκροὺς Ἕλληνας μισθοφόρους καὶ πῶς πρὸς τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἐξ αὐτῶν; Διατί; Ποῖον τὸ νόημα τῆς ἐπιγραφῆς;]

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Κεφάλαιον 3.

1. ἐς Γόρδιον. τὸ Γόρδιον ἦτο παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου.—**παρέρχομαι** εἰσέρχομαι.—**ἄκρα** ἀκρόπολις.—**ὁ Γόρδιος**, ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Μεγ. Φρυγίας καὶ ἰδρυτὴς τῆς πόλεως Γορδίου.—**καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου**, ὁ υἱὸς τοῦ Γορδίου Μίδας εἶναι ὁ γνωστός βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, περίφημος διὰ τὰ πλούτη του· τὸ ὄνομά του συνεδέθη μὲ διαφόρους παραδόσεις καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μίδας μετέπεσε κατόπιν εἰς μυθικὸν πρόσωπον.—**καὶ τοῦ ζυγοῦ**, ζυγὸς τῆς ἀμάξης εἶναι τὸ ξύλον, τὸ ὁποῖον δένεται σταυροειδῶς ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ (δηλ. τοῦ μακροῦ ξύλου, ἐκατέρωθεν τοῦ ὁποῦ ζευγνύονται τὰ ζῶα).

2 - 6. λόγος πολὺς κατεῖχεν ὑπῆρχε παράδοσις πολὺ διαδεδομένη.—**πρόσχωρος** πλησιόχωρος, γείτων.—**τῷ μὲν. . . τῷ δέ**, δοτ. ὄργ.—**ἀροτριᾶν** κτλ., τὰ ἀπαρέμφορα μέχρι τῆς παραγράφου θ ἐκ τοῦ λόγος... κατεῖχεν (εἰς τὴν ἐρμηνείαν δύνανται ν' ἀποδοθοῦν μὲ ῥήματα ἱστορ. χρόνου).—**ἀμαξεύω** σύρω ἀμαξάν.—**ἀροῦντος** (χρον. μτχ.), τοῦ ἀρώ-ω ἀροτριῶ.—**ὁ βουλυτὸς** (ἐνν. καιρὸς) ἡ ὥρα τῆς ἀποζεύξεως τῶν βοῶν· ἡ ἐσπέρα.—**ὄψις** θέαμα.—**κοινώω-ω** ἀνακοινώνω.—**ὑπὲρ τοῦ θεοῦ** περὶ τοῦ θεοῦ τούτου σημείου.—**παρὰ τοὺς Τελμισσέας**, Τελμισσεῖς ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Τελμισσοῦ, πόλεως τῆς Καρίας, φημιζόμενοι διὰ τὴν μαντικὴν τῶν ἱκανότητά. —**σοφὸς ἐξηγεῖται** ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ ἐξηγή.—**ἀπὸ γένους** ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, κληρονομικῶς.—**μαντεία** μαντικὴ τέχνη.—**προσάγω** τινὶ πλησιάζω κάποιον.— **ἐντυγχάνω** τινὶ συναντῶ κάποιον.— **ὅπως οἱ ἔσχε** πῶς συνέβη εἰς αὐτόν.—**θύειν**, ἐκ τοῦ κελεῦσαι.—**δεηθῆναι** γάρ κλπ., ἡ σειρά· **δεηθῆναι γάρ** (= ἐπεὶ) Γόρδιον αὐτῆς ξυνεπισπομένην οἱ τὴν θυσίαν ἐξηγήσασθαι ἐπειδὴ (ἐλέγετο ὅτι) ὁ Γόρδιος παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ τοῦ ὑποδείξῃ τὸν τρόπον τῆς θυσίας.—**ὑποτίθεμαι** ὑποδεικνύω.— **συγγίγνομαι** ἐπὶ γάμῳ τινὶ νυμφεύομαι.—**ἐν τούτῳ**, δηλ. τῷ χρόνῳ.—**στάσει** πιέζεσθαι σφίσι = στασιάζειν ἀλλήλοις.—**καὶ ἐπιστῆναι** τῇ ἐκ-

κλησία και (ὅτι) παρουσιάσθη κατὰ τὴν συνέλευσιν.—αὐτῇ ἀμάξῃ μετὰ τῆς ἀμάξης του.—**ξυμβαλόντας τὸ μαντεῖον** ἐπειδὴ συνεδύασαν τὸν χρῆσμον (μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἀμάξης).—**φράζω** λέγω, ὑποδεικνύω.—**ἐν τῇ ἄκρᾳ** εἰς τὴν ἀκρόπολιν.—**χαριστήριον** (κτγρμ.) ὡς εὐχαριστήριον δῶρον.—**ἐπὶ τοῦ ἀετοῦ τῇ πομπῇ** διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀετοῦ (δηλ. διότι ὁ Ζεὺς εἶχεν ἀποστείλει εἰς τὸν πατέρα τοῦ Μίδου τὸν ἀετὸν).—**μυθεύεται** ὑπάρχει παράδοσις.—**χρῆται** (τοῦ **χρῆ**) ὅτι πρέπει, ὅτι εἶναι πεπωμένον.

7 - 8. ἀπόρως ἔχω ἀπορῶ, δὲν δύναμαι.—**περιορῶ** ἀφῆνω.—**μη τινα. . . κινήσιν ἐργάσθηται** (φοβούμενος) μήπως προκαλέσῃ κακὴν ἀντύπωσιν.—**Ἀριστόβουλος**, περὶ τοῦ ὁποίου βλ. Βιβλ. Α', προοίμιον § 1 - 3, σελ. 75.—**ἐξελόντα**, τοῦ **ἐξαιρῶ** ἀφαιρῶ.—**ὁ ἔστωρ ὁ πασσαλίσκος** (ὁ συνδέων τὸν ζυγὸν πρὸς τὸν ῥυμόν, βλ. § 1).—**τύλος** ξύλινον καρφίον.—**διαβάλλομαι** διαπερῶμαι.—**διαμπᾶξ** πέρα - πέρα.—**ξυνέχω** συγκρατῶ.—**ἐξεκλύσαι**, ἐκ τοῦ **λέγει**· **ἐξεκλύω** ἀποσύρω, ἀποσπῶ.—**ἰσχυρίζομαι** λέγω μετὰ βεβαιότητος.—**δ' οὖν** πάντως ὅμως (ἀπόδοσις τοῦ προηγηθέντος ὅπως μὲν).—**ἀπαλλάττομαι ἀπό τινος** ἀπομακρύνομαι ἀπὸ κάποιου.—**ὡς τοῦ λογίου ξυμβεβηκότος** μετὰ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ χρῆσμός εἶχεν ἐκπληρωθῆ.—**καὶ γὰρ καὶ διότι καί...**—**σέλας** ἀστραπή.—**ἐπισημαίνω** ἐπιβεβαιώνω.—**ἐπὶ τούτοις** ἕνεκα τούτων.—**τοῖς φήνασι** τοῦ ῥ. **φαινω** φανερώνω.

Κεφάλαιον 4.

7 - 8. Ἀριστοβούλω, ποιητ. αἴτ. (βλ. Βιβλ. Α', προοίμιον, § 1 - 3 σελ. 75).—**οἱ δὲ** = ἄλλοι δὲ **λέγουσιν**, ἔνν. **νοῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον**.—**ρίψαντα**, ἔνν. **ἑαυτὸν** (μτχ. αἰτιολ.).—**νήχομαι** κολυμβῶ.—**καύματι ἔχομαι** κατέχομαι ὑπὸ ζέστης, ὑποφέρω ἀπὸ τὴν ζέστην.—**οἶα** (= ἄτε,) μετὰ αἰτιολ. μτχ. δηλοῖ ὅτι ἡ αἰτιολογία εἶναι πραγματική: **οἶα ἀνισχουσῶν τῶν πηγῶν οἱ** ἐπειδὴ αἱ πηγαὶ αὐτοῦ ἄρχονται, ἐπειδὴ οὗτος πηγάζει.—**ἔχεσθαι** ὅτι κατείχετο (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **λέγουσι**).—**ξυνόντα** φίλον, ἀκόλουθον.—**τὰ ἀμφὶ ἰατρικὴν** ὡς πρὸς τὰ ἰατρικὰ ζητήματα.—**ἔς τὰ μάλιστα πιστεύομαι** ἀπολαύω μεγίστης ἐμπιστοσύνης.—**ἀδόκιμος** ἀσήμαντος, ἄνευ ὑπολήψεως.—**καθῆραι**, ἐκ τοῦ **ἐθέλειν** (τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ **λέγουσι**)· **καθαίρω** τινὰ

φαρμάκῳ παρέχω εἰς κάποιον καθαρτικὸν φάρμακον.—**καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι** καὶ (λέγουσιν ὅτι) παρεκάλει (ὁ Ἄλέξ.) τοῦτον (τὸν ἱατρὸν Φίλ.) νὰ τοῦ δώσῃ καθαρτικὸν φάρμακον.

9 - 11. ἡ κύλιξ τὸ ποτήριον.—**παρασκευάζειν**, ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ λέγουσι καὶ συνεχίζεται μέχρι τέλους τῆς § 11.—**ὁμοῦ συγχρόνως**.—**ἐνδηλος γίγνομαι** φαίνομαι, φανερώνομαι.—**ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου** ὅτι οὐδεμίαν ἀνησυχίαν εἶχεν ὡς πρὸς τὸ φάρμακον.—**ἀκούω**, με ἀπαρ = ἔχω πληροφορίας (ὅτι...).—**καὶ ἐς τὰ ἄλλα** καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα φάρμακα.—**ἐπαγγέλλομαι** ὑπόσχομαι. **ὅσα ἐπαγγέλλοιτο** ὅσα (φάρμακα) ἤθελεν ὑποσχεθῆ (ὅτι θὰ τοῦ δώσῃ).—**ῥαίζω** καλυτερεύω.—**ὅτι βέβαιος ἐς τὸ ἀνύπτον τυγχάνει ὧν** ὅτι εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εἰλικρίνειαν (αὐτῶν).—**ἐρρωμένος** θαρραλέος.

[Ἐκ τῶν ἀπαρεμφ. τῶν § 9 - 11 ποῖα ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγηθέντος λέγουσι τῆς § 7; Ποῖα ἡ συντακτικὴ θέσις ἐκάστου τῶν λοιπῶν ἀπαρ.; Πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ Ἄλέξανδρος ἐκ τῆς διαγωγῆς του πρὸς τὸν ἱατρὸν του; Ποῖα ἡ προκληθεῖσα εἰς τοὺς φίλους του ἐντύπωσις;]

Κεφάλαιον 7.

1 - 2. **ὑπερβάλλω** διαβαίνω.—**τὸ ὄρος** τὸ Ἄμανόν ὄρος τῆς Μ. Ἀσίας ἐκτείνεται μεταξύ Καππαδοκίας, Κιλικίας καὶ Συρίας· βορείως μὲν ἐνώνεται μετὰ τὴν σειρὰν τοῦ Ταύρου, ἐκεῖθεν δὲ καμπτόμενον πρὸς νότον φθάνει μέχρι τοῦ Ἰσσοικοῦ κόλπου καὶ σχηματίζει πολλὰς στενοπορίας, τὰς καλουμένας **Ἀμανικὰς πύλας**, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν μεταξύ Κιλικίας καὶ βορείας Συρίας διόδον.—**προάγω** προχωρῶ.—**ἐγένετο κατόπιν Ἀλεξάνδρου λαθῶν** (= ἔλαθε γενόμενος κατόπιν Ἀλεξάνδρου) χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς κατέλαβε τὰ νῶτα τοῦ Ἀλεξάνδρου (εὐρίσκομένου ἐν Μυριάδρω).—**χαλεπῶς αἰκίζομαι** τινα σκληρῶς βασανίζω κάποιον.—**Πίναρος**, μικρὸς ποταμὸς τῆς Κιλικίας πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰσσοικόν κόλπον (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**τριακόντορος** (ἐνν. ναῦς) τριακοντάκωπος (πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει πρὸς ἑκατέραν τῶν πλευρῶν 15 κώπας με ἰσαριθμούς κωπηλάτας εἰς μίαν μόνον σειρὰν).—**τῶν ἐταί-**

ρων (βλ. εἰσ. σ. 15).—κατασχεψομένους (τοῦ κατασκοποῦμαι) ἵνα μάθουν διὰ κατασκοπεύσεως.—εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται ἐὰν ὅσα ἐξαγγέλλονται εἶναι ἀληθῆ.—μᾶλλον τι εὐπετώσ κάπως εὐκολα.

3 - 5. παρακαλῶ προτρέπω.—ἐκ τῶν ἤδη σφίσι (ποιητ. αἰτ.) καλῶς κεινδυνευμένων ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀγῶνων, οἱ ὅποιοι ἐν-δόξως εἶχον διεξαχθῆ ὑπ' αὐτῶν.—στρατηγῶ διευθύνω τὸν ἀγῶνα.—ἐπὶ νοῦν τινι ἄγω ἐμβάλλω εἰς τὸν νοῦν κάποιου τὴν ἰδέαν.—κα-θείργνυμι ἐγκλείω.—ἐκ τῆς εὐρυχωρίας, δηλ. ἐκ τῆς εὐρυτάτης πεδιάδος τῶν Σώγων, ὅπου ἀρχικῶς εἶχε στρατοπεδεύσει ὁ Δαρεῖος.—ἐς τὰ στενόπορα, δηλ. εἰς τὴν στενὴν παράλιον πεδιάδα τοῦ Πινάρου ποταμοῦ.—ἵνα ὅπου.—ξύμμετρον χωρίον κατάλληλος τοποθε-σία.—τοῖς δέ, δηλ. Πέρσiais.—ἀχρεῖος ἀχρηστος.—παραπλήσιος ὅμοιος.—οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίσις (οὐ-σι) οἱ ὅποιοι οὔτε κατὰ τὰ σώματα οὔτε κατὰ τὸ φρόνημα εἶναι ὅ-μοιοι (πρὸς αὐτούς, δηλ. τοὺς Μακεδόνας).—Μακεδόνας. . . ἐς χεῖ-ρας ἤξειν (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἔλεγεν· ἐπίσης καὶ τὰ ἐπό-μενα ἀπαρέμφ. μαχεῖσθαι, ἀντιτάξεσθαι, ἀντιστρατηγεῖν).—τυ-φῶσι (μτχ.) οἱ ὅποιοι ζοῦν βίον μαλθακόν.—ἄλλως τε καὶ καὶ πρὸς πρὸς τοῦτοις ἀκόμη.—ἐς χεῖρας ἤκω συμπλέκομαι.—ὄσοι τε Ἑλ-ληνες Ἑλλησι, ἐνν. ἐς χεῖρας ἤξουσι.—ὑπὲρ τῶν αὐτῶν (οὐδ.). διὰ τὰ αὐτὰ πράγματα, διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν.—ἐπὶ μισθῶ καὶ τού-τω οὐδὲ πολλῶ διὰ μισθὸν καὶ τοῦτον ὄχι πολύν.—ξὺν σφίσιν= σὺν ἑαυτοῖς (δηλ. τοῖς Μακεδόσιν).—ἄπρονος ὀκνηρός.—μαλακός μαλθακός.—ἀντιτάξεσθαι (ἔλεγεν ὅτι) θὰ ἀντιταχθοῦν.—ἐπὶ δέ= πρὸς τοῦτοις δέ.—ἀντιστρατηγῶ τινι ὡς στρατηγὸς εἶμαι ἀντιμέ-τωπος πρὸς κάποιον.

[Τρέφατε τὸν πλάγιον λόγον τῶν § 3 - 5 εἰς εὐθύν. Διὰ ποίους λόγους πρέπει κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον νὰ ἔχουν θάρρος οἱ Μακεδόνες; Πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὁ Ἀλέξανδρος λέγων ὅτι «ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν στρατηγεῖ ἄμεινον;»]

6 - 7. ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος εἰς ἀπόδειξιν ὅτι (οἱ Μακε-δόνας) ὑπερέχουν (τῶν Περσῶν) εἰς τὸν ἀγῶνα.—ἐπεξῆει, τοῦ ἐπεξ-έρχομαι διηγοῦμαι, λέγω.—τὰ ἄθλα τὰ ἐπαθλα, τὰ βραβεῖα (οἱ

καρποί τοῦ ἀγῶνος).—κρατῶ νικῶ.—ἐν τῷ τότε, ἐνν. χρόνῳ.—ὅτι περ ὄφελός (ἔστι) ὅ,τι ἀκριβῶς εἶναι χρήσιμον· κατ' ἔννοιαν=τοὺς ἀρίστους, τὸ ἄνθος.—καὶ ὡς. . ., ἐκ τοῦ ἐπεδεικνυεν (μετάβασις ἐκ τοῦ εἶδ. ἀπαρ. κρατήσιν εἰς εἶδ. πρότασιν).—ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι, μετὰ τοῦτον τὸν ἀγῶνα.—ὅτι μὴ εἰ μὴ.—τὰ ἐς τὸ κοινὸν ξὺν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένα τὰ μέχρι τοῦδε λαμπρὰ κατορθώματα, τὰ ὅποια ἀπὸ κοινοῦ εἶχον συντελεσθῆ.—καὶ εἰ δὴ καὶ ἐὰν μάλιστα.—τῷ (ποιητ. αἰτ.) ὑπό τινος.—ιδίᾳ κατ' ἰδίαν, ἀτομικῶς.—τι. . . τετολημμένον (ἐνν. ἦν) εἶχε πραχθῆ τολημρόν τι ἔργον.—διαπρεπὲς ἐς κάλλος ἔξοχον εἰς ὠραιότητα: ἐξαιρετικῶς ἔνδοξον.—ἐπὶ τῷ ἔργῳ διὰ τὸ κατόρθωμά του.—ἀνακαλῶ προσφωνῶ.—τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον τὸ ριψοκίνδυνον αὐτοῦ.—ὡς ἀνεπαχθέστατα χωρὶς διόλου νὰ ἐνοχλῆ (διὰ τῆς καυχησιολογίας του), ἦτοι=μὲ μεγίστην μετριοφροσύνην.

8-9. ἐς μνήμην ἔλθειν=ἀναμνησθῆναι.—ὡς. . . (λέγων) ὅτι. . . (ἐκ τούτου συνδέεται τὸ ῥ. ἐτρέψαντο).—οὐδέν τι σφίσιν ἐπεικότες (ἐναντ. μτχ.): ἐνῶ οὐδόλως (οὔτοι) ὁμοίαζον (ἠδύναντο νὰ συγκριθοῦν) πρὸς αὐτοὺς (τοὺς Μακεδόνας)—ἀξίως ἀξία.—ὅτι μὴ ἐκτός.—αὐτοσχεδιάζομαι παρασκευάζομαι προχειρῶς.—οἱ δὲ οὔτοι παρ' ὅλα ταῦτα.—ἐτρέψαντο ἔτρεψαν εἰς φυγὴν.—πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ πλησίον αὐτῆς τῆς Βαβυλῶνος (τοῦτο λέγεται μὲ κάποιαν ὑπερβολήν, διότι τὰ Κούναξα, ὅπου ἐγένεν ἡ μάχη, ἀπέχουν τῆς Βαβυλῶνος 500 στάδια περίπου). κατιόντων (μτχ. χρον.), τοῦ κατέρχομαι ἐπιστρέφω· κατιόντων (αὐτῶν) κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των.—ἐπιγίγνομαι τι ἐπιπίπτω ἐναντίον κάποιου.—ἐπῆλθον διῆλθον.—ὄσα τ(ε) ἄλλα εἰκός (ἔστι). . . παραινῆσθαι, ἐνν. παρήνει ἔλεγεν, ἀνέφερεν.—ἐν τῷ τοιῷδε εἰς τοιαύτην περίστασιν.—πρὸ τῶν κινδύνων (τῆς μάχης) πρὸ τῆς μάχης.—παράκλησις παρόρμησις, ἐνθάρρυνσις.—ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοι πανταχόθεν (εἰσερχόμενοι καὶ) χαιρετίζοντες· κυρίως δεξιῶμαι=χαιρετίζω λαμβάνων τὴν δεξιάν.—τῷ λόγῳ ἐπαίροντες (αὐτόν) διὰ τῶν λόγων των (ἔτι μᾶλλον) ἐξάπτοντες αὐτόν.

[Ποῖα τὰ νοήματα τῆς προσλαλιᾶς τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν στρατὸν του; (§ 3 - 9). Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερεν;]

Κεφάλαιον 8.

1 - 4. δειπνοποιοῦμαι δειπνῶ.— προκατασκευομένους, τοῦ προκατασκοποῦμαι προανιχνεύω, κατασκοπεύω ἐκ τῶν προτέρων.— ὡς κατασχεῖν (=ὡς καθέξων)=ἵνα καταλάβῃ.—κρατῶ τινος γίνομαι κύριος.—τῶν παρόδων, δηλ. τῶν παραλίων στενωῶν (τοῦ Ἄμανοῦ ὄρους).—πέτρα βράχος.—ἀκριβεῖς (=ἀκριβῶς) μετὰ περισκέψεως.—ὑπὸ τὴν ἔω περὶ τὴν αὐγὴν.—κατὰ τὴν ὁδόν, δηλ. τὴν φέρουσαν πρὸς Ἰσσόν.—ἔως ἐν ὄσφ.—ἐπὶ κέρως ἤγην ἐπορευέτο εἰς μακρὰν (βαθεῖαν) σειρὰν (ὥστε ἡ παράταξις νὰ ἔχη μέτωπον 2 - 4 μόνον ἀνδρῶν, βάθος δὲ πολλῶν ἀντίθ. ἄγω ἐπὶ φάλαγγος ἢ ἐν φάλαγγι, βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 13, § 4).—διεχώρει (τὰ χωρία) ἐς πλάτος ἠὺρύνετο ὁ τόπος.—ἄλλην καὶ ἄλλην τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην.—παράγω διατάσσω κάποιον νὰ βαδίσῃ.—τῇ μὲν ἔνθεν μὲν.—ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἔνθεν δέ.—τέως μὲν ἐπὶ τινὰ χρόνον.—τῶν πεζῶν τὸ ἄγημα τὸ ἐκλεκτὸν τάγμα τῶν πεζῶν.—τοὺς ὑπασπιστάς τὸ εὐκίνητον πεζικὸν (βλ. εἰσαγ. σελ. 15).—ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἀρξαμένῳ (τινὶ) ἐὰν ἀρχίσῃ κανεὶς νὰ ὑπολογίζῃ ἀπὸ τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κρέας.—ὡς μὴ ἵνα μὴ.—πάντη πανταχόθεν.

5 - 8. προσάγω προσέρχομαι.—τοῦ Πινάρου, βλ. κεφ. 7, § 1 - 2. μάλιστα περιίπου.—τῶν ψιλῶν, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—κατὰ τὴν φάλαγγα ἀπέναντι τῆς φάλαγγος.—τῶν Καρδάκων, οἱ Κάρδακες ἦσαν ἐπίλεκτον σῶμα τοῦ περσικοῦ στρατοῦ μὲ βαρὺν ὅπλισμόν, τὸ ὁποῖον ἐποδίδετο εἰδικῶς εἰς τὰς ἀρπαγὰς καὶ λεηλασίας· λέγονται δὲ οὕτω οὐχὶ ἐξ ὀνόματος ἔθνους ἢ τόπου, ἀλλ' ἐκ τῆς λέξεως κάρδα, ἡ ὁποία παρὰ τοῖς Πέρσiais ἐσήμαινε κάτι τὸ πολεμικὸν καὶ ἀνδρείον.—ἐπὶ φαλ. ἀπλῆς εἰς μίαν γραμμὴν.—ἵνα ὅπου.—ἐπέταξε τῷ ὄρει παρῆταξεν ἐπὶ τοῦ ὄρους.—ἔστιν οἱ τινές.—πῆ μὲν κάπου μὲν.—διαχωρῶ διαχωρίζομαι, διασχίζομαι.—ἐς ἐπικαμπὴν προῖον καταλήγον εἰς καμπυλότητα.—ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον εἰς ἀνωφελές βάθος (διότι οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τεταγμένοι λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ χώρου δὲν ἠδύνατο νὰ λάβουν μέρος ἀμέσως εἰς τὴν μάχην).

9. ὡς τὸ χωρίον διεῖχεν ὅτι ἠὺρύνετο ὁ χῶρος.—ἰόντι, χρονικ. μτχ.—παράγω, βλ. ἀνωτ. § 2.—τοὺς ἑταίρους, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—ἄμα οἱ=σὺν ἑαυτῷ πλησίον του.—ὡς πρὸς.

10 - 11. αὐτῶ, ποιητ. αἰτ.—ἐπὶ τῷδε διὰ τὸν ἐξῆς σκοπὸν (ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ὅπως ἀσφαλῶς κλπ).—ἔκταξις παράταξις.—ἀπὸ ξυνθήματος διὰ συνθήματος, δηλ. διὰ συμπεφωνημένου σημείου.—κατὰ Παρμενίωνα ἀπέναντι τοῦ Παρμενίωνος.—ταύτη ἐνταῦθα.—ἰππάσιμα ἦν (τὰ χωρία) ὁ τόπος ἦτο καταλληλότερος διὰ τὸ ἰππικόν.—ἀχρεῖοι. . ἐφαίνοντο ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν (οἱ ἰππεῖς).—παριππεύω ἔρχομαι (ἔφιππος).—καθάπερ νόμος, ἐνν. ἦν καθὼς ἦτο συνήθεια.—τὸν νοῦν τὴν αἰτίαν. Ὁ Ξενοφῶν εἰς «Κύρου Ἀνάβασιν» (βιβλ. Α', κεφ. 8 § 22) γράφει ὅτι κατὰ τὴν μάχην οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες πάντοτε κατέχουν τὸ μέσον τῆς παρατάξεως καὶ χάριν ἀσφαλείας καὶ ἵνα διαβιβάζουν ταχύτερον διαταγὰς εἰς τὸ στράτευμα.

Κεφάλαιον 9.

1 - 2. ὀλίγου (ἐνν. δεῖν) σχεδόν.—μεταχωρῶ μετακινεῖσθαι.—αὐτῶ (ποιητ. αἰτ.) δέ. . τεταγμένους ἐνῶ αὐτοὺς εἶχε παρατάξει.—ταύτη ἐνταῦθα (δηλ. εἰς τὸ εὐώνυμον).—παριππεύω, ἐδῶ=παρελεύω, διέρχομαι ἔφιππος.—προέταξε τῶν ἰππέων, ἐδῶ=ἔταξε πλησίον τῶν ἰππέων.—πρόδρομοι πρόσκοποι, τὸ ἑλαφρὸν ἰππικόν (βλ. εἰσαγ., σελ. 15).—τοὺς Ἀγριᾶνας, περὶ αὐτῶν βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 14, § 1.—ἐς ἐπικαμπὴν εἰς σχῆμα γωνίας (πρὸς προφύλαξιν τῶν πλαγίων καὶ ἀποφυγὴν ὑπερφαλαγγήσεως).—τὸ κατὰ νώτου τὸ εὐρισκόμενον ὀπισθεν αὐτῶν.—αὐτῶ=αὐτοῦ.—διέχουσα κεχωρισμένη.—προετάχθησαν τῶν πεζῶν ἐτάχθησαν πλησίον τῶν πεζῶν.—ἐπιτάσσομαι τάσσομαι τελευταῖος· πᾶσιν ἐπετάχθησαν ἐτάχθησαν εἰς τὸ ἀκρότατον μέρος (τῆς ἀριστερᾶς παρατάξεως).

3 - 4. ταύτη ἐνταῦθα (εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα).—δύο ἴλας τῶν ἐταίρων, βλ. εἰσαγ. σελ. 15.—Ἀνθεμουσίαν, ἐκ τοῦ Ἀνθεμοῦντος, πόλεως τῆς Μακεδονίας, βορ. τῆς Ὀλύμπου· (τὰ τάγματα τοῦ ἰππικοῦ ὠνομάζοντο ἢ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ των ἢ ἀπὸ τὸ ὄνομα τῶν πόλεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐστρατολογοῦντο).—Λευγαίαν ἄδελον πόθην ὠνομάσθη.—ἔστιν οὖς=τινάς.—παράγω, ἐδῶ=ὀδηγῶ.—ἐπεί, αἰτιολ.—ἐκδρομῆς. . γενομένης, ἡ σειρά· γενομένης (χρον. μτχ.) ἐκδρομῆς ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων καὶ ὀλίγων τῶν τοξοτῶν

κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου.—ἐκδρομή ἐπιδρομή.—ἀναστέλλομαι ἀποκρούομαι.—ἡ ὑπώρεια οἱ πρόποδες τοῦ ὄρους.— τὸ ἄκρον ἢ κορυφή.—ἔγνω. . . δυνατόν ὄν χρήσασθαι ἐσκέφθη ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιήσῃ.—τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν (τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους) τεταγμένους (δηλ. τοὺς Ἀγριᾶνας, τοὺς τοξότας κτλ.).—ἀναπλήρωσις ἀνάπτυξις, ἐπέκτασις.—ἐκείνοις δὲ κατ' ἐκείνων δὲ (τῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους).—ἐπιτάσσω ἀντιτάσσω.—ἰπέεας τριακοσίους, δηλ. τὰς δύο Ἴλας τῶν ἐταίρων.

Κεφάλαιον 10.

1 - 2. προάγω ὁδηγῶ πρὸς τὰ ἐμπρός.—σχολαῖος βραδύς.— πρόσδος πορεία.—ἀντεπάγω ὁδηγῶ ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου.— ἔστι δὲ ὅπου εἰς μερικὰ δὲ μέρη.—καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς = καὶ χάρακι παρατεταμένῳ ὠχυρωμένοι αἱ ὅποια ἦσαν ὠχυρωμένοι δι' ἐκτεταμένου χαρακώματος.—ἵνα ὅπου.—εὐεφοδώτερος μᾶλλον εὐπρόσβλητος.—ταύτη=οὕτω.—τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος ὅτι εἶχε χάσει τὸ θάρρος του.—ὁμοῦ. . . ἦν ἐπλησίαζον.—παριππεύω τρέχω ἐφιππος.—ξὺν τῷ πρέποντι κόσμῳ μετὰ τῆς περπούσης διακρίσεως.—ἀνακαλῶ φωνάζω.—ἀξίωσις ἀξίωμα.

[Πῶς ἐνθαρρύνει ὁ Ἀλέξανδρος τὸν στρατὸν τοῦ ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τῆς μάχης; Πῶς ἐκδηλοῦται καὶ πῶς χαρακτηρίζεται ἡ ἀνυπομονησία τοῦ στρατοῦ του;]

3. τὰ μὲν πρῶτα κατὰ πρῶτον μὲν.—ἐν ἀπόπτῳ ἔχω βλέπω ἀπὸ μακράν.—ξύντονος ἐπίμονος, ἐδῶ=ταχύς.—κυμαίνω ἀποσπῶμαι ὡς κύμα, ἐξέρχομαι τῆς γραμμῆς.—ἐντὸς βέλους ἐντὸς βολῆς βέλους (ἕως ἐκεῖ ὅπου φθάνει τὸ βέλος).—ὡς ἐκπλήξαι ἵνα τρομάξουν.—καὶ τοῦ . . . ὀλίγα . . . βλάπτεσθαι καὶ ἵνα πάθουν ὀλίγας βλάβας.

4 - 5. εἰκάζω ὑποθέτω, προβλέπω.—ὡς ἐν χερσίν ἡ μάχη ἐγένετο μόλις ἤρχισεν ἡ συμπλοκή.—ταύτη ἐνταῦθα.—ἡ διέσχε ὅπου διεχωρίσθη.—παραραγαῖσα τοῦ παραρρήγνυμαι διασπῶμαι, ὑφίσταμαι ῥῆγμα.—ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐλθὼν εἰς συμπλοκὴν.—ἄπτομαι τοῦ ἔργου μετέχω τῆς μάχης.—τὸ μέτωπον τῆς

φάλαγγος. . . ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι νὰ διατηρήσουν εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος.—ταύτη εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον (ἀπόδοσις εἰς τὸ ἦ διέσχε).—οἱ Ἕλληνες, δηλ. οἱ μισθοφόροι τοῦ Δαρείου.—ἡ ὄπου.

6 - 7. ἔργον μάχη.—καρτερός πεισματώδης.—τῶν μὲν (μισθοφόρων). . . ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας κτλ., τὸ ἀπαρέμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἐπόμενα, ἐκ τῆς παραλειπομένης μτχ. πειρωμένων (ἡ ὁποία νοεῖται ἐκ τοῦ ἔργον. . . ἦν).—ἀνασφύζομαι ἀνακτῶ.—τοῖς ἤδη φεύγουσι σφῶν διὰ τοὺς φεύγοντας ἤδη ἐκ τῶν ἰδικῶν των.—φαινομένη εὐπραγία φανερά ἐπιτυχία.—λείπομαι ὑπολείπομαι.—διαβοῶμαι φημίζομαι.—καί τι φιλοτιμίας (γεν. διαίρ.)=καὶ κάποια φιλοδοξία ἀμίλλα.—οὐκ ἡμελημένος ἐπιφανής.

Κεφάλαιον 11.

1. αἱ... τάξεις, ὀρῶντες ἀντὶ ὀρῶσαι (κατὰ τὸ νοούμενον).—τετραμμένους ὅτι εἶχον τραπῆ εἰς φυγὴν.—κατὰ σφῶς ἀπέναντι των.—καὶ (ἐπὶ) τὸ πονούμενον σφῶν καὶ πρὸς τοὺς ἰδικούς των, οἱ ὅποιοι ἐπέζοντο (ὑπὸ τῶν μισθοφόρων τοῦ Δαρείου).—ἐπικάμπτω ἐπὶ τινὰ στρέφομαι πρὸς κάποιον.—ἀπεῴσαντο αὐτούς, δηλ. τοὺς μισθοφόρους.—παρερρωγός, τοῦ παραρρήγνυμαι, βλ. ἀνωτέρω κεφ. 10, § 4.—κατὰ τὸ παρερρωγός, εἰς τὸ μέρος, τὸ ὅποιον εἶχεν ὑποστῆ ῥῆγμα.—κόπτω κτυπῶ.

2 - 3. ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ (Πινάρου).—ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς τῆς μάχης.—εὐρώστως πάσῃ δυνάμει.—ἀπορραγῆναι τοῦ ἀπορρήγνυμαι ἀποσπῶμαι.—ἐκ πάντων γενική.—ἀμβάτης ἀναβάτης.—πεφοβημένως ἐν πανικῶ.

4 - 5. ἐφοβήθη φοβηθὲν ἐτρέπη εἰς φυγὴν.—ταύτη εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν.—ἀπορρήγνυμαι, βλ. ἀνωτέρω § 2.—ἔστε ἐφ' ὅσον.—δυσχωρία ἀνωμαλία τοῦ ἐδάφους.—ἐνέκυρσεν, τοῦ ποιητ. ῥ. ἐγκυρῶ=ἐντυγχάνω συναντῶ.—κάνδυσ μανδύας (περσικός).—ὁ δὲ ἐπίσης δέ.

[Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ Δαρεῖος ἐκ τῆς πράξεώς του ταύτης; Ἐκθέσατε ἐν ἀναπτύξει, ὅπως φαντάζεσθε, ὄλας τὰς λεπτομερείας τῶν κινήσεων του ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς φυγῆς μέχρι τῆς ἐπιβάσεώς του ἐπὶ τοῦ Ἰππου].

6 - 7. οὐ διὰ μακροῦ (ἐνν. χρόνου) = μετ' ὀλίγον. — ἀφείλετο αὐτὸν τὸ . . . ἄλῶναι ἀπήλλαξαν αὐτὸν τοῦ κινδύνου νὰ συλληφθῆ (ἄλῶναι ἀπαρέμφ. ἀορ. τοῦ ἀλίσκομαι). — φάος (ποιητ. ἀσυναίρ. τύπος) = φῶς. — συσκοτάζει ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ. — ἐς τὸ ἔμπαινον πρὸς τὰ ὀπίσω. — ἀποτρέπομαι στρέφομαι. — καὶ γὰρ καὶ διότι ἀκόμη καὶ — βραδυτέρα ἐγεγόνει εἶχεν ἐπιβραδυνθῆ. — ἐς τὸ διώκειν, ἐνν. τὸν Δαρεῖον.

[Ποῖα αἷτια συνέτειναν, ὥστε ὁ Δαρεῖος νὰ διαφύγῃ τὴν σύλληψιν; Παρακολοθησατε τὴν διώξιν του ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὴν ἀγωνίαν του, τὴν διαφυγὴν του, ἐπίσης τὴν προσπάθειαν τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ τὸν συλλάβῃ, τὴν εὑρεσιν τῶν ἐγκαταλειφθέντων εἰδῶν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸ στρατόπεδον].

8 - 10. ἐντιμος εὐγενής. — τὸ ἄλλο πλῆθος, αἰτ. τοῦ κατὰ τι κατ' ἐννοίαν = ἐκ τοῦ ἄλλου πλῆθους, — μάλιστα περίπου. — Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, βλ. προοίμιον § 1 - 3. — ξυνεπιστόμενος τοῦ ξυεφέπομαι (τινι) παρακολουθῶ κάποιον. — ὡς ἐγένοντο ὅτε ἔφθασαν. — ἐν τῇ διώξει κατὰ τὴν καταδίωξιν. — ἔάλω, ἔάλωσαν τοῦ ἀλίσκομαι, ἐπὶ πόλεων = κυριεύομαι ἐπὶ προσώπων = αἰχμαλωτίζομαι. — νῆπιος, μικρὸς (ἦτο ἐξαετής). — ὁμότιμοι εὐγενεῖς, μεγιστάνες. — ξὺν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ καὶ πρὸς τούτοις τὰ οἰκιακὰ σκευῆ των. — Δαμασκός, πόλις τῆς Συρίας πλησίον τῶν ὀρίων τῆς Παλαιστίνης (βλ. γεωγρ. χάρτην). — ἐς πολυτελῆ δίαιταν πρὸς μεγαλοπρεπῆ τρόπον ζωῆς. — καὶ (= καίπερ) στρατευομένῳ ἂν καὶ εὕρισκεται εἰς ἐκστρατείαν. — πεπόμφει = ἐπεπόμφει. — ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίοις Νικοκράτους ἦτοι τὸ 333 π.Χ. (συνήθως τὰ γεγονότα χρονολογοῦνται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἄρχοντος τῶν Ἀθηναίων, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο λέγεται ἐπώνυμος). — μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, ἦτοι τὸν πέμπτον ἀττικὸν μῆνα (15 Νοεμβρίου - 15 Δεκεμβρίου).

[Πῶς χαρακτηρίζεται ὁ Δαρεῖος, ὁ ὁποῖος ἔφυγεν ἀφήμων πλὴν τῶν ἄλλων καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀντιπάλου του;]

Κεφάλαιον 12.

1 - 2. ὁ δέ. . . ἐπῆλθεν ἐν τούτοις ἐπεσκέφθη.—λόγῳ ἐπικοσμῶ ἐγκωμιάζω διὰ λόγου.—ἴσοις ἐκείνους, τῶν ὁποίων.—συγγιγνώσκω=σύνουδα ἔχω ἄμεσον γινῶσιν.—ξυμφωνούμενον ὁμοφώνως ἐπιβεβαιούμενον.—χρημάτων ἐπιδόσει διὰ χρηματικῆς ἀμοιβῆς.—Σολεύς, ὁ κάτοικος τῶν Σόλων οἱ Σόλοι ἦσαν ἀρχαία πόλις τῆς Κιλικίας.—ἃ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ὅσα ἀκόμη δὲν εἶχον πληρωθῆ.—ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων χρημάτων ἐκ τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς αὐτοὺς χρηματ. προστίμου.—ἀνῆκεν ἐχάρισε.

3 - 4. ὁ δὲ πρὸς τούτοις δὲ οὗτος.—ἐπανῆκεν, ἐνν. εἰς τὸ στρατόπεδον.—παρέρχομαι εἰσέρχομαι.—ἐξηρημένη ἦν αὐτῷ εἶχε δοθῆ εἰς αὐτὸν ὡς ἐξαίρετον δῶρον.—πυθέσθαι, τοῦ πυθάνομαι ἐρωτῶ (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ λέγουσι).—αἵτινες (=τίνες) γυναῖκες, ἐνν. εἰσίν.—ἄνθ' ὄτου ἕνεκα τίνος.—καὶ τινα ἐξαγγεῖλαι καὶ (λέγουσιν) ὅτι κάποιος ἀπεκρίθη.—κάνδυς μανδύας (βλ. κεφ. 11, § 5).—ὡς ἐπὶ τεθνεῶτι νομίζουσαι ὅτι ἔχει φονευθῆ.—ἀνοιμῶζω θρηνῶ μεγαλοφώνως.

5. ἐντέλλομαι παραγγέλλω.—φράζω λέγω.—θεραπεία βασιλικὴ βασιλικὴ ὑπηρεσία, ἀκολουθία.—καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ τὰς ἄλλας βασιλικὰς τιμὰς.—ξυγχωρῶ παραχωρῶ.—οὐδὲ γενέσθαι οἱ (=αὐτῷ) τὸν πόλεμον ὅτι ὁ πόλεμος δὲν ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπολέμησε.—κατ' ἔχθραν ἕνεκα (προσωπικῆς) ἔχθρας.—ἀρχὴ κυριαρχία.—διαπεπολέμηται ἐννόμως ἔχει διεξαχθῆ ὁ πόλεμος νομίμως.—Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος, βλ. Βιβλ. Α', προοίμιον, § 1 - 3, σελ. 79.

6 - 8. λόγος ἔχει λέγεται.—ἐλθεῖν εἰσω=εἰσελθεῖν (εἰς τὴν σκηνήν, ὅπου ἡ οἰκογένεια τοῦ Δαρείου).—ξὺν Ἡφαιστίωνι, περὶ αὐτοῦ βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 12, § 1.—ἀμφιγνοῶ ἀμφιβάλλω.—δοσις (=τις) αὐτοῖν (δυϊκ.) ἐκ τῶν δύο τούτων.—ἐστάλθαι, τοῦ στέλλομαι στολίζομαι.—μείζων ὑψηλότερος.—καταιδοῦμαι τινα κατεν-

τροπιάζομαι διὰ κάτι.—**διαμαρτία** λάθος.—**καὶ γὰρ καὶ** διότι ἐπίσης καί.—**καὶ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον** ποῖον τὸ νόημα τῶν λόγων τούτων τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν πεφλημένον του Ἑφαιστίωνα;—**πάντη** κατὰ πάντα, ὅλωσδιόλου.—**ἀναγράφω** ἐκθέτω, ἀναφέρω.—**κατοίκτισις** οἶκος.—**πιθανὸς πιστευτός**.—**πιθανὸς δοκεῖ** (προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπρος.)=φαίνεται πιστευτόν.—**ὡς ἂν πράξας καὶ εἰπὼν** ὅτι ἠδύνατο νὰ πράξῃ καὶ νὰ εἴπῃ.—**καὶ ἐπὶ τῷδε** καὶ διὰ τοῦτο ἀκόμη (διατὶ ἐπαινεῖ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ διὰ τοῦτο;).

(Πῶς χαρακτηρίζεται ἡ διαταγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔναντι τῆς οἰκογενείας τοῦ Δαρεῖου; Τί θὰ ἔκαμνεν ὁ Δαρεῖος, ἐὰν ἦτο εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀλεξάνδρου;)

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἐν Μαράθῳ, μεγάλη καὶ πλουσία πόλις τῆς Φοινίκης (βλ. γεωγρ. χάρτην). **ἀπὸ γλώσσης** προφορικῶς.—**πρὸς Ἀρταξέρξην**, τὸν ἐπονομαζόμενον Ὀχον, βασιλέα τῶν Περσῶν ἀπὸ τοῦ 362—339 π.Χ., τὸν ὅποῖον δολοφονηθέντα ὑπὸ τινος Αἰγυπτίου αὐλικοῦ Βαγῶου διεδέχθη ὁ νεαρὸς υἱὸς του Ἄρσης καὶ τοῦτον ὅμως ὑπὸ τοῦ Βαγῶου δολοφονηθέντα διεδέχθη ὁ Δαρεῖος (ὁ ἐπονομαζόμενος Κομμοδιανός).—**Φίλιππος ἀδικίας**. . . ἤρξε, διότι τὸ 336 π.Χ. ἀπέστειλε τὸν Ἀτταλον καὶ τὸν Παρμενίωνα εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν αὐτῇ ἐλληνικῶν πόλεων ἀπὸ τοῦς Πέρσας.—**οὐδὲν ἄχαρι** κανὲν δυσάρεστον.—**ἐξ οὗ δὲ** (ἐνν. χρόνου) ἀφ' ὅτου δέ.—**βεβαίως** διαπίστωςις.—**ἀμύνω** ἀποκρούω (τὴν ἐπίθεσιν).—**ἀνασώζω** διασώζω.—**θεῶν τῶν**=**θεῶν τινι** εἰς κάποιον ἐκ τῶν θεῶν.—**ὑπὲρ τούτων** περὶ τούτων.—**τὰ πιστὰ αἰ** ἐπίσημοι (ἐνορκοὶ) διαβεβαιώσεις.—**ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου** ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἀλεξάνδρου.

4 - 6. ἀντιγράφω ἀπαντῶ ἐγγράφως (δι' ἐπιστολῆς).—**οὐδὲν προηδικημένοι** χωρὶς προηγουμένως νὰ ἔχουν ἀδικηθῇ.—**ὑπαρξάντων**, ἐνν. τῆς **ἐχθρας** ὑπάρχω κάμνω ἀρχήν.—**Περινθίοις**, οὗτοι ἦσαν κάτοικοι τῆς Περίνθου, πόλεως τῆς Θράκης εἰς Προποντίδα· τὴν πόλιν ταύτην πολιορκηθεῖσαν τὸ 341 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐβοήθησαν οἱ Πέρσαι.—**Ὀχος**, ὁ Ἀρταξέρξης· βλ. § 2.—**ὕμεις συνετά-**

Ξατε σεῖς ὠργανώσατε τὴν δολοφονίαν τοῦ Φιλίππου (γενομένην τὸ 336 π.Χ. ἐν Αἰγαῖς ὑπὸ τινος τῶν σωματοφυλάκων του ὀνόματι Παυσανίου) ὁ Ἀλέξανδρος θεωρεῖ ὡς ὀργανωθεῖσαν ὑπὸ τῶν Περσῶν).—**κομπάζω** διακηρύττω καυχώμενος.—**Βαγώας** ὁ Αἰγύπτιος αὐλικός, ὁ ὁποῖος ἐδολοφόνησε τὸν Ἀρταξέρξην τὸν Ὡχον, ἔπειτα δὲ τὸν Ἀρσιν καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τὸν υἱὸν του Δαρεῖον (βλ. § 2).—**οὐκ ἐπιτήδεια** ἐχθρικά.

7-9. τῶν θεῶν μοι δόντων κατὰ θεῖαν παραχώρησιν.—**ἦκε**, προστ. τοῦ ἦκω.—**ἄχαρι**, βλ. § 2.—**τὰ πιστά**, βλ. § 3.—**ἐξ ἴσου** ὡς ἴσος πρὸς ἴσον.—**ἐπιστέλλω** στέλλω ἐπιστολήν, γράφω.—**εἶ του** (=τινος) **δέη** ἐὰν χρειάζεται τιποτε.—**οὔ** ὅπου.

Κεφάλαιον 25.

1. **ξυνέχομαι** ἐν τινι ἀπασχολοῦμαι εἰς κάτι.—**ἀπαγγέλλω** ἀνακοινώνω. **τάλαντον**, ὄχι νόμισμα, ἀλλὰ ποσὸν χρημάτων ἴσον πρὸς 6000 ἀττικὰς δραχμάς.—**ἄγομαι γυναῖκα** νυμφεύομαι.

2. **ξύλλογος** συνέλευσις.—**ὅτι αὐτὸς ἂν κτλ.**, ἡ σειρά: **ὅτι αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος** ὦν ἠγάπησεν ἂν μηκέτι τὸ πρόσω κινδυνεύειν καταλύσας τὸν πόλεμον ἐπὶ τούτοις.—**ἐπὶ τούτοις** με τοὺς ὄρους τούτοις.—**ἀγαπῶ** μένω εὐχαριστημένος.—**καταλύω** τελειώω.—**τὸ πρόσω** περαιτέρω, εἰς τὸ ἐξῆς.

3. **εὐρέσθαι** λαβεῖν.—**τι. . . φιλόανθρωπον** κάποιον ἀπόδειξιν τῆς φιλάνθρωπίας του (τῆς καλωσύνης του).—**ξύμβασις** συμφωνία.—**ἀπογιγνώσκω** τι ἀπελπίζομενος ἀφήνω κάτι, ἐγκαταλείπω.

(Πῶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω χαρακτηρίζονται ὁ Δαρεῖος, ὁ Παρμενίων καὶ ὁ Ἀλέξανδρος;)

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Κεφάλαιον 1.

1 - 2. στέλλομαι ἐπὶ τίνα πορευόμαι ἐναντίον κάποιου.—ἵνα-**περ** ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου.—**τὸ πρῶτον ὠρμήθη** (ἐνν. **στέλλεσθαι**) ἀρχικῶς διενόηθη νὰ πορευθῆ.—**Γάζα**, πόλις τῆς Παλαιστίνης ὄχυρά, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε κυριεύσει διὰ πολιορκίας.—**ἐς Πηλούσιον**, αὕτη ἦτο ὄχυρά πόλις εἰς τὸ Β.Δ. ἄκρον τοῦ Νείλου· λόγῳ τῆς θέσεώς της ἡ πόλις ἐθεωρεῖτο ἡ κλεῖς τῆς Αἰγύπτου.—**ὁ ναυτικός στόλος** (ἐλληνικός καὶ συμμαχικός) ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἡφαιστίανος ὀρμηθεὶς ἐκ Φοινίκης ἐπλεε κατευθυνόμενος ὀλόκληρος πρὸς τὴν Αἴγυπτον.—**ὀρμέω - ὦ ἀγκυροβολῶ.**—**πεπυσμένος**, τοῦ **πυνθάνομαι** (μὲ κτηγρμ. μτχ. ἢ μὲ εἰδ. πρότ.) πληροφοροῦμαι.—**ἐχόμενα** ἐκ τοῦ **πεπυσμένος**. — **δυνάμεως** στρατοῦ.

3 - 4. φυλακὴ φρουρά.—**ἀναπλέω κατὰ τὸν ποταμὸν** πλέω ἀντιθέτως πρὸς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ (δηλ. ἀπὸ τὰς ἐμβολὰς πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου).—**ἔστ' ἐπὶ Μέμφιν** μέχρι τῆς Μέμφιδος· ἡ πόλις αὕτη ἦτο παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου πλησίον τῆς Δ. ὄχθης τοῦ Νείλου, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ πρώτου Φαραῶ Μηνός.—**Ἡλιούπολις** ἀρχαία πόλις τῆς Κάτω Αἰγύπτου μεταξὺ τοῦ Νείλου καὶ τῶν Ἀραβικῶν ὄρέων· ἦτο πόλις ἱερατικὴ ἔχουσα περίφημον ναὸν τοῦ θεοῦ Ἐλ (Ἡλίου).—**ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων** δι' ἐκουσίας παραδόσεως τῶν κατοίκων.—**τῷ Ἄπιδι**, ὁ Ἄπις ἦτο ἱερός ταῦρος λατρευόμενος ὡς θεὸς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν Μέμφιν, ὅπου ὑπῆρχε ναὸς αὐτοῦ (Ἄπιειον)· εἰκονίζετο φέρων μεταξὺ τῶν κεράτων του ἡλιακὸν δίσκον.—**οἱ ἀμφὶ ταῦτα οἱ ἀσχολούμενοι** εἰς αὐτὰ (δηλ. εἰς τὰ διάφορα εἶδη τοῦ γυμνικοῦ καὶ μουσικοῦ ἀγῶνος).—**δοκιμῶνται** ἰκανῶνται.—**καταπλέω κατὰ τὸν ποταμὸν** πλέω κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ρεύματος τοῦ ποταμοῦ (ἐκ τῶν πηγῶν πρὸς τὰς ἐκβολὰς).

5. ἐς Κάνωβον οὗτος ἦτο ἀρχαία πόλις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τοῦ δυτικωτάτου στομίου τοῦ Νείλου, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆρχε περίφημον Ἀσκληπιεῖον ἀφιερῶμένον εἰς τὸν θεὸν Σάραπιν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**Μαρία** λίμνη ἢ **Μαρεῶτις** εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον παρὰ τὴν Ἀλε-

ξένδρειαν.—τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκε διέγραψε τὸ σχέδιον τῆς πόλεως (τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου ἀνέλαβεν ὁ περίφημος ἀρχιτέκτων Δεινοκράτης).—ἵνα ὅπου.—δείμασθαι, τοῦ (σπανίου κατ' ἐνεσ.) **δέμω** κτίζω (οἰκο-δόμος.—ὄσα πόσα.—ὠντινων τίνων.—**ἴσις**, μεγάλη θεὰ Αἴγυπτία ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν Δήμητρα τῶν Ἑλλήνων.—καὶ τὸ τεῖχος ἦ περιβεβλησθαι (ἐνν. ἔδει) καὶ τοῦ ἔπροεπε νὰ κτισθῇ τὸ περὶ τὴν πόλιν τεῖχος.

(Διατὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξέλεξε τὴν θέσιν ταύτην, ἵνα κτίσῃ τὴν Ἀλεξάνδρειαν·)

Κεφάλαιον 7.

1 - 2. μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ὁ Ἑκατομβαιῶν εἶναι ὁ πρῶτος μῆν τοῦ ἀπτικοῦ ἔτους (16 Ἰουλίου — 13 Αὐγούστου)· κατὰ τοῦτον ἐτελοῦντο ἑορταὶ καὶ ἐθυσιάζοντο ἑκατόμβαι, ἐξ αὐ καὶ τὸ ὄνομά του.— **ἐπ' ἀρχοντος Ἀριστοφάνους**, ἦτοι ἐν ἔτει 331 π.Χ. (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 1, § 1).—**καὶ καταλαμβάνει**. . . τὸν πόρον καὶ εὐρίσκει τὸν ποταμὸν ἐξευγμένον μὲ δύο γεφύρας ἐκ πλοίων.—**καὶ γὰρ** καὶ πράγματι.—**φυλακὴ** φρουρά.—**ἐπετέτραπτο** εἶχεν ἀνατεθῆ.—**τέως** ἕως τότε.—**δειμαίνω** φοβοῦμαι.—**ἵνα ἀνεπαύετο** ἐκεῖ ὅπου (ἢ γεφύρα) ἐτελείωνε.—**προσάγω** πλησιάζω.

3 - 5. ἔθθεν = ἐντεῦθεν τῆς Μεσοποταμίας, μεταξύ Εὐφράτου καὶ Τίγρητος· ἐκτείνεται πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Β. μέχρι τῶν Ἀρμενικῶν ὀρέων (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**Βαβυλῶν**, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας.—**τὴν ἑτέραν (ὁδὸν) ἰόντι**. . . τῷ στρατῷ εἰς τὸν στρατόν, ἐὰν ἐπορευέτο τὴν ἄλλην ὁδόν· ἐννοεῖ τὴν μεγάλην βορείαν ὁδόν, ἣ ὁποία ἔχει τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστερῶν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**εὐπορώτερα** εὐκολώτερα.—**τὰ ξύμπαντα** ὅλα τὰ ἀναγκαζοῦντα διὰ τὴν συντήρησίν του.—**χιλὸς** χόρτον.—**ἀλόντες** συλληφθέντες αἰχμάλωτοι (τοῦ ἀλίσκομαι. ἐπὶ πόλεων = κυριεύομαι· ἐπὶ προσώπων = αἰχμαλωτίζομαι).—**ἀποσκεδάννυμαι** διασκορπίζομαι.—**ἐπὶ τοῦ Τίγρητος**, οὗτος πηγάζει ἐκ τοῦ Ταύρου, μετὰ ῥοῦν δὲ 1870 γλμ. συνεννοῦται μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.—**ἐγνωκῶς** ἀποφασισμένος.—**εἰργω** ἐμποδίζω.—**ἀπολελοῖπει** — ἀπελελοῖπει.— **δι' ὀξύτητα τοῦ ῥοῦ** ἕνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ ρεύματος.—**οὐδενὸς δ' εἰργοντος** ἄλλ' ἄνευ ἐμποδίων.

6-7. τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο συνέβη σχεδὸν ὀλικὴ ἐκλειψις τῆς σελήνης (κατὰ τὴν νύκτα τῆς 20 πρὸς τὴν 21 Σεπτ. 331 π.Χ.).—**ἔταν** (= ὦντινων) τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι **κατέχει** ἐκ τῶν ὁποίων, καθὼς λέγεται, προέρχεται τὸ φαινόμενον τοῦτο· (ὀρθῶς οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς τὴν κίνησιν τῆς σελήνης, τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ὁ Ἀρριανὸς παρουσιάζει τὸ πρᾶγμα ὡς κάτι λεγόμενον καὶ ὄχι ὡς ὅλας βέβαιον.)—**Ἀρίστανδρος**, μάντις ἐκ Τελμισσοῦ τῆς Λυκίας, παρακολουθῶν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἐκστρατείαν του.—**πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου** πρὸς ὄφελος τῶν Μακεδόνων καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου.—**ἐκ τῶν ἱερῶν** (οὐδ.) ἐκ τῶν θυσιῶν.—**ἄρας** (τοῦ ρ. αἴρω), ἐν τὸν στρατὸν ἐκκινήσας.—**τὰ Γορδυνῶν ὄρη**, τὰ παρὰ Ξενοφῶντι Καρδούχεια ὄρη, παρὰ τὴν Ἀρμενίαν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**εἰκάζω** ὑπολογίζω.

Κεφάλαιον 13.

1-2. ὁμοῦ ἐγένετο ἐπλησίαζον.—**τὸ στρατόπεδον** ὁ στρατός.—**ῶφθη**, παθ. ἄορ. τοῦ ὄρωμαι.—**οἱ μηλοφόροι**, σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως, οἱ ὅποιοι εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῶν δορίτων ἀντὶ τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς (σαυρωτῆρος) εἶχον χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ μῆλα (δηλ. κομβία).—**Ἰνδοί**, οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδικῆς, χώρας τῆς Ἀσίας, πέραν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.—**Ἀλβανοί**, λαὸς οἰκῶν παρὰ τὴν Δ. παραλίαν τῆς Κασπίας θαλάσσης, εἰς τὰ Α. τοῦ Καυκάσου.—**Κᾶρες**, οἱ κάτοικοι τῆς Καρίας, ἡ ὁποία ἐκτείνεται κατὰ τὴν ΝΔ ἄκρον τῆς Μ. Ἀσίας.—**οἱ ἀνάσπαστοι**, οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ ὑποτεταγμένοι λαοί, οἱ ὅποιοι μετεφέροντο ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐκ τῆς πατρίδος των εἰς ἄλλας χώρας.—**Μάρδοι**, λαὸς νομαδικὸς παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν· οὗτοι ἐφημίζοντο ὡς δεινοὶ τοξόται.—**κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον** ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου.—**ἦγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξ. μᾶλλον** ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ πτέρυγα νὰ προχωρῇ (λοξῶς) πρὸς τὰ δεξιὰ μᾶλλον (διὰ νὰ φθάσῃ εἰς ἀνώμαλον ἔδαφος, ὅπου δὲν θὰ ἦδύνατο ὁ στρατὸς τοῦ Δαρείου νὰ χρησιμοποιήσῃ δρεπανηφόρα ἄρματα).—**ἀντιπαρῆγον** ἐπεχειροῦν ἀντίθετον κίνησιν (δηλ. πρὸς τ' ἀριστερά).—**ὑπερφαλαγγοῦντες**, ἐνν. τὸν ἐχθρόν.—**ἐπὶ τῷ σφῶν εὐωνύμῳ** ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν πτέρυγι.—**Σκύθαι**, ἀρχαῖος βαρβαρικὸς λαὸς οἰκῶν τὴν Σκυθίαν, χώραν ταυτιζομένην σχεδὸν πρὸς τὴν σημερινὴν Ῥωσίαν, καὶ ἀνήκων εἰς τὴν Ἰρανικὴν

φυλήν· οὔτοι ἔζων κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδικὸν βίον.—**παριππεύω** ἐφορμῶ μετὰ καλπασμοῦ.—**ἄπτομαι** πλησιάζω.—**ἄγομαι ἐπὶ δόρυ** κινεῖσθαι πρὸς τὰ δεξιὰ (ἀντίθ. **ἄγω ἐπὶ ἀσπίδα** κινεῖσθαι πρὸς τὰ ἀριστερά).—**ἐξαλλάσσω** ἀντιπαρέρχομαι, προσπερνῶ.—**πρὸς τῶν Περσῶν** ὑπὸ τῶν Περσῶν.—**ῶδοποιημένος** ἐξωπλισμένος· (διότι οἱ Πέρσαι πρὸ τῆς μάχης εἶχον ἐξομαλίσει τὸν χῶρον, ἵνα καταστῆ κατάλληλος διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἵππικοῦ).—**ἄχρειος** ἄχρηστος.—**περιππεύω** τρέχων μετὰ καλπασμοῦ, προσβάλλω.—**ἦ Ἀλέξανδρος ἦγεν** ὅπου διήκει ὁ Ἀλέξανδρος.—**τοῦ μηκέτι** προσωτέρω αὐτοὺς ἐξάγειν **τὸ κέρας** ἵνα μὴ δύνανται πλέον αὐτοὶ (οἱ ἐν τῷ δεξιῷ) νὰ ἐξάγουν τὸ κέρας περαιτέρω· δηλ. διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν περαιτέρω προέλασιν τοῦ δεξιοῦ κέρατος τῶν πολεμίων.

3 - 4. **ἐμβάλλειν** κελεύει κτλ., ἡ σειρά: **κελεύει** τοὺς μισθοφοροὺς ἱππέας, **ὧν Μενίδας ἠγείτο**, ἐμβάλλειν ἐς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου).—**ἐμβάλλω** ἐφορμῶ.—**Βάκτριαι**, κάτοικοι τῆς Βακτριανῆς ἢ Βακτρίας ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ Δ. τοῦ Καυκάσου (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**Παίονες**, οἱ κάτοικοι τῆς Παιονίας, (χώρας τῆς Β. Μακεδονίας μετὰ τῷ Ἀξιοῦ καὶ Στρυμόνος).—**ἐγκλίνω** ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ.—**ἀναστρέφω** ἐπαναφέρω.—**τὴν ἵππομαχίαν** **ξυστῆναι ἐποίησαν** ἐνήργησαν νὰ συγκροτηθῇ ἡ ἵππομαχία (τοὺς ἠνάγκασαν νὰ συνάψουν ἵππομαχίαν).—**βιάζομαι** πιέζομαι.—**καὶ ὅτι** καὶ διότι.—**ἀκριβέστερον** ἀσφαλέστερον.—**ἐς ἀλκὴν πεφραγμένοι** ἦσαν ἦσαν ἐξωπλισμένοι πρὸς ἄμυναν (δηλ. ἔφερον θώρακα)· τὸ **πεφραγμένοι** τοῦ ῥ. φράσσομαι.—**καὶ ὡς καὶ οὕτως**, παρ' ὅλα ταῦτα (δημ. ἂν καὶ ἐπιπτον περισσότεροι).—**βία** ὀρμητικῶς.

5 - 6. **ἐφῆκαν**, τοῦ ἐφήμι ἐξαπολύω.—**ταύτη** ὡς πρὸς τοῦτο.—**ψεύδομαι** ἀπατῶμαι.—**τὰ μὲν. . . τὰ δὲ ἄλλα μὲν. . . ἄλλα δὲ** (ἐνν. ἄρματα).—**προσφέρομαι** ἐπέρχομαι.—**κατηκόντισαν**, δηλ. τοὺς ἵππους τῶν δρεπαν. ἀρμάτων.—**Ἀγριᾶνες**, βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 14, § 1.—**τῶν ῥυτῆρων ἀντιλαμβανόμενοι** πιάνοντες ἀπὸ τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων.—**κατασπῶ** σύρω πρὸς τὰ κάτω.—**ἔστι δὲ ἅ τινὰ δέ.**—**διεκπίπτω** διέρχομαι.—**διέσχον**, ἐνν. οἱ Μακεδόνες· **διέχω** διαχωρίζομαι.—**ἵνα ὅπου.**—**ταύτη** ἕνεκα τούτου.—**αὐτά τε σῶα** δηλ. τὰ ἄρματα.—**οἷς ἐπηλάθη** (τοῦ ἐπελαύνομαι) ἀβλαβῶς καὶ χωρὶς νὰ

βλάψουν τούτους, κατά τῶν ὁποίων ταῦτα ἐπῆλθον.—τούτων, δηλ. τῶν ἀρμάτων.—κρατῶ τινος γίνομαι κύριός τινος, κυριεύω κάτι.

Κεφάλαιον 14.

1 - 3. ἐμβάλλω ἐφορμῶ.—τοῖς περιπεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιόν, βλ. κεφ. 13, § 2.—τέως ἐπὶ τινα χρόνον.—ἐπὶ κέρως εἰς μακρὰν σειρὰν (βλ. Βιβλ. Α', κεφ. 13, § 4).—τῶν δ' ἐκβοηθησάντων κτλ., ἡ σειρά: τῶν δὲ ἰππέων (τοῦ Δαρείου) τῶν ἐκβοηθησάντων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρας τὸ δεξιόν (τοῦ Ἀλεξ.) παραρρηξάντων τι τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων ὅτι δὲ οἱ ἰππεῖς τοῦ Δαρείου οἱ σπεύσαντες εἰς βοήθειαν τῶν προσπαθούτων νὰ περικυκλώσουν τὸ δεξιόν κέρας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐσχημάτισαν χάσμα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν βαρβάρων (διότι οἱ ἀποσταλέντες πρὸς βοήθειαν ἰππεῖς τοῦ Δαρείου ἄφησαν κενὴν τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας τῆς περσικῆς παρατάξεως).—ἐπιστρέψας κατὰ τὸ διέχον στραφεῖς πρὸς τὸ σχηματισθὲν χάσμα.—ὡσπερ ἔμβολον ποιήσας σχηματίσας σφηνοειδῆ (τριγωνικὴν) παράταξιν (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 15, § 7).—ἐν χερσὶν ἢ μάχῃ ἐγένετο ἔγινεν ἢ συμπλοκῇ, ἤρχισεν ἢ ἐκ τοῦ συστάδην μάχῃ.—εὐρώστως γενναίως.—ἔγκειμαι ἐπιτίθεμαι.—ὠθισμοῖς χρώμενοι = ὠθοῦντες (πρὸς διάσπασιν τῶν ἐχθρικῶν τάξεων).—ταῖς σαρίσαις πεφρικυῖα ἔχουσα τὰς λόγχας ἀνωρθωμένας (καὶ προκαλοῦσα φρίκην).—φοβερός πλήρης φόβου.—ἐπιστρέψας στραφεῖς.—ἐφοβήθησαν περίφηβοι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.—καὶ οἱ περιπεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρας καὶ ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Περσῶν, οἱ ὁποῖοι περιίπευον τὸ (δεξιόν) κέρας (τοῦ Ἀλεξ.).

(Ἡ φυγὴ τοῦ Δαρείου ἐπαναλαμβάνεται ὅπως καὶ ἐν Ἰσῶφ' πρβλ. Βιβλ. Β', κεφ. 11, § 4: « Δαρείος... ξὺν τοῖς πρώτοις ἔφευγε ». Ἐπομένως ἢ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Δαρείου κρίσις ἐνισχύεται. Δηλαδή;).

4 - 6. ταύτη ἐδῶ (δηλ. ποῦ;).—οἱ δ' ἀμφὶ Σιμμίαν, ἡ τάξις τοῦ Σιμμίου ἦτο ἡ προτελευταία τῆς ὅλης μακεδονικῆς φάλαγγος.—ἐφίστησι σταματῶ.—αὐτοῦ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν, ὅπου εὐρίσκοντο.—πονοῦμαι στενοχωροῦμαι.—ταύτη ἐνταῦθα.—παραρρήγνυμαι ὑφίσταμαι ῥῆγμα.—κατὰ τὸ διέχον εἰς τὸ σχηματισθὲν χάσμα.

διεκπαίω ἐπιπίπτω.—ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα ἐναντίον τῶν μεταγωγικῶν.— τὸ ἔργον ἢ μάχη.— καρτερός πεισματώδης.— πρόσκειμαι ἐπιτίθεμαι.— διακόπτω διασπῶ.— οἱ ἐπιτεταγμένοι τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ τεταγμένοι ὑπισθεν τῆς πρώτης γραμμῆς.— ὀξέως... μεταβαλόντες... τὴν τάξιν ταχέως στραφέντες πρὸς τὰ ὀπίσω.— ἦπερ=ὥσπερ.— ξυνέχομαι ἀμφὶ τινι ἀσχολοῦμαι εἰς κάτι.— κατὰ κέρας ἐκ τῶν πλαγίων.

Κεφάλαιον 15.

1 - 2. ἀμφιβόλων γενομένων ἐπειδὴ εὐρέθησαν εἰς δυσχερῆ θέσιν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη (ἀφ' ἑνὸς ἕνεκα τῆς διασπάσεως τοῦ κέντρου ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ Περσῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῆς πίεσεως τοῦ ἀριστεροῦ των ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ τῶν Περσῶν).— τὰ πρῶτα κατ' ἀρχάς.— ἐν ἀγῶνι ξυνέχεται εὐρίσκεται εἰς δύσκολον θέσιν, πιέζεται.— τὸ κατὰ σφᾶς τὸ πλησίον των κέρας.— τοῦ διώκειν ἔτι ἀπετράπετο ἔπαυσε τὴν περαιτέρω καταδίωξιν.— τοῖς τε Παρθυαίοις κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ: τοῖς φεύγουσιν... ἰππεῦσι.— ἔστιν οἷς = τισί.— τοῦ παντὸς ἔργου ἐξ ὅλης τῆς μάχης.— ἐς βάθος (ἐνν. τεταγμένοι) εἰς βαθεῖαν παράταξιν (ὥστε ἢ παράταξις νὰ ἔχῃ μεγαλύτερον βάθος ἢ πλάτος).— οἶα (= ἄτε), μὲ αἰτιολ. μτχ. δηλοῦ ὅτι ἢ αἰτιολογία εἶναι πραγματική: οἶα... τεταγμένοι ἐπειδὴ ἦσαν τεταγμένοι.— ἰληδὸν κατὰ ἴλας.— ἀναστρέφω (ἀμτβ.) στρέφομαι.— ἔξιλιγμός περιστροφή, περιστροφικὴ κίνησις.— ἦπερ ἵππομαχίας δίκη (ἐνν. ἔστι) ὅπως εἶναι συνήθεια τῆς ἵππομαχίας: ὅπως συνήθως συμβαίνει εἰς τὴν ἵππομαχίαν.— διεκπαίω ἐπιπίπτων διαπερῶ.— τὸ καθ' αὐτὸν πᾶν ὅτι εὐρίσκετο ἐνώπιόν του.— ἐπίγομαι σπεύδω.— οἶα (ἄτε) δὴ... ἀγωνιζομένους ἐπειδὴ φυσικὰ ἠγωνίζοντο.

3 - 4. ὅσοι διεξέπεσον ὅσοι διεσώθησαν διελθόντες (διὰ τῶν τάξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου).— προσμείγνυμι συμπλέκομαι.— ἔστε ἐν ὄσῳ, — φάος (ποιητ. ἀσυναίρ.) φῶς, ἡμέρα, — τὸ καθ' αὐτούς τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν.— Λύκος, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος, τὸν ὁποῖον ὁ Ξενοφῶν ὀνομάζει Ζαπάταν.

5. ἔστ' ἐπὶ μέσας νύκτας μέχρι τοῦ μεσονυχτίου. — καὶ τὴν

ἄλλην κατασκευὴν καὶ τὰ λοιπὰ (βασιλικά) σκευή.—**τούς πάντας...** σταδίους ἑξακοσίους εἰς διάστημα ἐν συνόλῳ ἑξακοσίων σταδίων· (τὸ στάδιον, πληθ. τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι=μόνας μήκους ἴσου πρὸς 184,87 γαλλ. μέτρα· τὸ στάδιον ὑποδιηρεῖτο εἰς 6 πλῆθρα, ἕκαστον δὲ πλῆθρον εἶχεν 100 πόδας).—**μάλιστα** περίπου.—**ἐλινύω** ἀναπαύομαι.—**αὔθις...** αὔθις τονίζεται ἢ ἐπανάληψις τῶν γενομένων ἐν Ἴσσοῦ (πρβλ. Βιβλ. Β'. κεφ. 11, § 6).

6. μάλιστα περίπου (τὸ μάλιστα ἐπὶ ἀριθμῶν ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ κατὰ προσέγγισιν· βλ. καὶ § 5).—**ἐξ ἑκατόν**, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων Μακεδόνων φαίνεται μικρός· ὁ ἱστορικὸς Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (ζήσας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος) ἀναβιβάζει τὸν ἀριθμὸν τούτων εἰς 500.—**τῆς ἑταιρικῆς ἵππου** τοῦ ἵππικου τῶν ἑταίρων (βλ. εἰσαγ.).—**τριακόνα μυριάδες**, καὶ ἐδῶ ὁ ἀριθμὸς δὲν φαίνεται ἀκριβής· ὁ Διόδωρος γράφει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πεσόντων Περσῶν ἀνῆρχετο εἰς 90.000.

7. ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηναίους Ἀριστοφάνους, δηλ. ἐν ἔτει 331 π.Χ. (πρβλ. Βιβλ. Α', κεφ. 1, § 1).—**Πυανεσιῶν**, εἶναι ὁ τέταρτος ἀττικὸς μῆν (15 Ὀκτωβρίου - 15 Νοεμβρίου).—**Ξυνέβη ἢ μαντεία** ἐξεπληρώθη ἢ προφητεία.—**ἐν ὄτῳ** (= ἐν ᾧ) = καθ' ὃν (μῆνα συνέβη ἢ ἔκλειψις τῆς σελήνης, πρβλ. κεφ. 7, § 6)

Κεφάλαιον 16.

1 - 2. ἐπὶ Μηδίας πρὸς τὴν χώραν τῆς Μηδίας (ἡ ὁποία κεῖται εἰς τὰ Ν.Δ. τῆς Κασπίας θαλάσσης).—**Βάκτριοι**, βλ. κεφ. 13, § 3.—**συγγενεῖς βασιλέως** οὕτως ἐκαλοῦντο εἰς τὴν περσικὴν αὐλὴν οἱ ἐπιφανεῖς Πέρσαι (οἱ συγγιγνόμενοι τῷ βασιλεῖ).—**μηλοφόροι**, βλ. κεφ. 13, § 1.—**προσγίγνομαι τινι** συνενώνομαι μὲ κάποιον.—**ταύτη ἕνεκα** τούτου.—**ἑδόκει**, ὁ Δαρεῖος.—**Σοῦσα**, ἡ περιώνυμος πρωτεύουσα τῆς Σουσιανῆς χώρας, κειμένης πρὸς Ν. τῆς Μηδίας.—**Βαβυλῶν**, ἡ ὀνομαστὴ πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας, πεδινηῆς χώρας πρὸς Ν. τῆς Ἀσσυρίας (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**οὐ χαλεπὴ** εὐκολοδιάβατος.—**ἢ δ' ἐπὶ Μηδίας**, ἐνν. ὁδός.—**οὐκ εὐπορος** δυσκολοδιάβατος.

3 - 5. ψεύδομαι ἀπατώμαι.—**Ξὺν ἱερεῦσι**, οἱ Βαβυλώνιοι ἱε-

ρεῖς, οἱ λεγόμενοι Μάγοι καὶ Χαλδαῖοι, ἦσαν σοφοί, ἰδίως ἀστρολόγοι.—**ἡ ἄκρα ἢ ἀκρόπολις.**—**καθαιρῶ** κατακρημνίζω, καταστρέφω—**τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν**, τὸν ναὸν τοῦτον, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα ἱερά τῶν Βαβυλωνίων, ὁ Ξέρξης εἶχε καταστρέψει μετὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἐπιστροφὴν του· εἶχεν ὕψος 192 μ. με ἑπτὰ καθέτους σειρὰς πύργων καὶ ἐθεωρεῖτο ἐν ἐκ τῶν 7 θαυμάτων τοῦ κόσμου· ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν θεὸν Βῆλον, τὸν ὕψιστον θεὸν "Ἡλιον, κύριον τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ φωτός καὶ τῆς γῆς.—**Χαλδαίοις**, οὕτω λέγονται εἰδικῶς οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἱερατικὴν τάξιν, οἱ Μάγοι, περὶ ὧν ἀνωτέρω (ἐνῶ ἀρχικῶς **Χαλδαῖοι** ἐλέγοντο ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Βαβυλωνίας προερχόμενοι πιθανῶς ἐκ Κουρδιστάν καὶ ἐγκατεταθέντες εἰς τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν Η' π.Χ. αἰῶνα.).

6 - 8. στέλλομαι (= στέλλω ἑμαυτὸν) πορεύομαι.—**παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεὺς** κομιστῆς ἐπιστολῆς τοῦ Φιλοξένου.—**ἀργυρίου τάλαντα ἐς πεντακισμύρια**, 50.000 τάλαντα ἀργύρου, ἦτοι τριακόσια ἑκατομμύρια ἀρχαίων ἀττικῶν δραχμῶν.—**ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἦλθεν ὅσα ὁ Ξέρξης ἔφερεν ἐπανελθὼν ἐξ Ἑλλάδος** (τὸ 478 π.Χ.).—**εἰκόνες ἀνδριάντες.**—**Ἄρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων**, οἱ τυραννοκτόνοι (οἱ φονεύσαντες τὸν Ἴππαρχον τὸ 514 π.Χ.). Οὗτοι βραδύτερον ἐθεωρήθησαν ὡς συντελεσταὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν Πεισιστρατιδῶν καὶ ἐτιμήθησαν ποικιλοτρόπως ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέχνης.—**ὁ Κεραμεικὸς** ἐξεστίνετο ἀπὸ τῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως μέχρι τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, ΝΑ τοῦ Κολωνοῦ, διεχωρίζετο δὲ ὑπὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως εἰς τὸν ἔξω (τῶν τειχῶν) Κεραμεικόν, ὅπου τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον, καὶ εἰς τὸν ἔσω Κεραμεικόν· ἐδῶ πρόκειται περὶ τοῦ ἔσω Κεραμεικοῦ, ὁ ὁποῖος περιείχετο μετὰ τῶν Ἀκροπόλεως, Πνυκὸς καὶ Ἀρεῖου Πάγου καὶ ἦτο λαμπρῶς κεκοσμημένος διὰ στοῶν, ναῶν καὶ ἀνδριάντων.—**ἦ ἄνιμεν ἐς πόλιν** ἐκεῖ ὅπου ἀναβαίνομεν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν (: ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν Ἀκρόπολιν).—**καταντικρὺ μάλιστα τοῦ Μητρώου** σχεδὸν ἀπέναντι τοῦ Μητρώου· ἦτο δὲ τὸ Μητρώον ναὸς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν Κυβέλης, κείμενος ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πλησίον τοῦ βουλευτηρίου· ἐντὸς αὐτοῦ ἐφυλάσσοντο τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς πολιτείας (ψηφίσματα, συνθήκαι κτλ.).

1. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ (ἐνν. χρόνῳ) καὶ συγχρόνως.— Ὑδάσπης, μέγας ἐν τῇ Ἰνδικῇ παραπόταμος τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ, σήμερον ὀνομαζόμενος Τζιλάμ.— οὐ μείονα τὸν φόνον... τῶν Ἰνδῶν ἐποίησαν δὲν ἐφόνευσαν ὀλιγωτέρους Ἰνδοὺς· ἐκαλοῦντο Ἰνδοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδικῆς, χώρας τῆς Ἀσίας πέραν τοῦ ποταμοῦ (βλ. γεωγρ. χάρτην).— ἀκμῆς (γεν. ἀκμῆτος) ἀκούραστος, ἀκμαῖος.— κεκμηκῶς (τοῦ κάμνω κουρασμένος· ἀκμῆτες ἀντὶ κεκμηκῶτων κλπ.=ἐπιπεσόντες πρὸς καταδίωξιν (τῶν Ἰνδῶν), αὐτοὶ οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀκμαῖοι, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον καταπεπονημένων ἐκ τῆς μάχης.

2-3. ὀλίγον ἀποδέοντες σχεδόν.—ὁ νομάρχης ὁ διοικητής.— τῶν ταύτη Ἰνδῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ Ἰνδῶν.—ἰππάρχαι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἰππικοῦ.—ἰπποτοξόται ἐφιπποὶ τοξόται.—ἄπτομαι, τοῦ ἔργου λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην.—τῆς δὲ ἑταιρικῆς ἵππου, βλ. εἰσαγ. σελ. 11.

4-8. μὴ ὅτι ὄχι μόνον.—λυπρὸς (ἐκ τοῦ λύπη) ἐλσεινός, ἄθλιος.—ἦπερ ὅπως.—ἐξάρχων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν τῆς φυγῆς φεύγων πρῶτος ἐξ ὅλων τῶν ἰδικῶν του (πρβλ. Βιβλ. Β', κεφ. 11, § 4: « Δαρείος... ζῆν τοῖς πρῶτοις ἔφρευγε ». Ἐπίσης Βιβλ. Γ', κεφ. 14, § 3: « πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέψας ἔφρευγεν ».—ἔστε ἐν ὄσφ.—ὑπέμενέ τι τῶν Ἰνδῶν ἐν τῇ μάχῃ ζυνεστηκὸς παρέμενε σταθερὸν ἔστω καὶ ἐν μέρος τῶν Ἰνδῶν κατὰ τὴν μάχην.—ἐν τῇ μάχῃ ἀνεστρέφετο ἐξηκολούθει νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν μάχην.—ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄλλου σώματος ἤρκει αὐτῷ τὰ βέλη ὁ θώραξ διότι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀπέκρουε τὰ βέλη ὁ θώραξ (ὁ θώραξ ὑπερήσπιζεν ἀπὸ τὰ βέλη τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ σώματός του, τὸ ὅποιον καὶ ἐκάλυπτεν, ἐνῶ ὁ δεξιὸς ὤμος του ἦτο γυμνὸς καὶ ἀκάλυπτος).—περιττός ὢν κατὰ τε τὴν ἰσχὺν καὶ κατὰ τὴν ἀρμονίαν ὁ ὅποιος ἦτο ὑπερβαλλόντως ἰσχυρὸς καὶ καλῶς συναρμολογημένος.—καταμαθεῖν θεωμένοις ἦν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν ὅσοι

παρετήρουν αὐτὸν (τὸν θώρακα).— ἐπιστρέψας τὸν ἐλέφαντα στρέψας ὀπίσω τὸ ἐλέφαντα.—προσιππέυσας... τῷ ἐλέφαντι ἀφοῦ ἐπλησίασε τὸν ἐλέφαντα.—ἐπιστῆσαι ἤξιου τὸ θηρίον ἐζήτησεν (ἀπὸ τὸν Πῶρον) νὰ σταματήσῃ τὸ θηρίον (ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπέβαινε).—οὗ γὰρ εἶναι (= ἐξεῖναι) οἱ ἔτι φεύγειν διότι ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν νὰ συνεχίσῃ περαιτέρω τὴν φυγὴν.—καὶ ἀκοῦσαι, ἐκ τοῦ ἤξιου.—ἀνάγομαι ἐτοιμάζομαι.—κατέκανε, ἀόρ. β' τοῦ κατακαίνω (= κατακτείνω) φονεύω· καὶ ἂν κατέκανε τυχὸν καὶ ἴσως θὰ τὸν ἐφεόνευεν.—ὑποκθάνω προφθάνω.—ἀπελαύνω ἀπομακρύνω.—πρόσω μακράν.—ἐπὶ τῷδε ἕνεκα τούτου.—χαλεπὸς γίγνομαι τινι ὀργίζομαι ἐναντίον κάποιου.—ἐν μέρει ἰδιαίτερος.—καὶ (ὡς) ἐκ τοῦ δίψους ἅμα ἐκρατεῖτο καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως κατείχετο ὑπὸ τῆς δίψης.—ἐφίστημί τινα σταματῶ κάποιον.—ἀναψύχω δροσίζομαι, ἀναζωογονοῦμαι.

Κεφάλαιον 19.

1 - 3. ἄγομαι ὀδηγοῦμαι.—προσάγω (ἀμετβ.) πλησιάζω.—καὶ τὸ κάλλος τοῦ Πῶρου καὶ τὴν ὠραίαν ἐμφάνισιν τοῦ Πῶρου.—ὑπὲρ πέντε πῆχεις μάλιστα ξυμβαῖνον τὸ ὅποιον ἦτο μεγαλύτερον τῶν 5 πῆχεων περίπου· ὁ πῆχυς ὑπολογίζεται ἔχων μῆκος 0,46μ. (πάντως ἐδῶ πρόκειται περὶ προχείρου κατὰ προσέγγισιν ὑπολογισμού).—ἀλλὰ (προσῆλθεν) ὡσπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς ἀνδρὶ ἀγαθῷ προσέλθοι ἀλλὰ (προσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου) ὅπως θὰ προσήρχετο ἀνὴρ γενναῖος πρὸς ἄλλον γενναῖον ἄνδρα.—προσειπών, τοῦ προσαγορεύω.—λόγος, ἐνν. ἐστὶ λέγεται.—χρῆσαι, προστ. ἀόρ. τοῦ χρῶμαι.—ἡσθεῖς, τοῦ ἡδομαι εὐχαριστοῦμαι.—ἐμοῦ ἕνεκα ἐξ ἰδικῆς μου θελήσεως.—ὅ,τι σοὶ φίλον (ἐνν. ἐστὶν) ἀξίου ζῆτει ὅ,τι ἀγαπᾷς.—ἐνεῖναι τοῦ ἐνειμι ἐνυπάρχω.—ἐν τούτῳ, δηλ. ἐν τῷ βασιλικῶς αὐτῷ χρῆσθαι.—αὐτὸς τε, δηλ. ὁ Ἀλέξανδρος.—βασιλικῶς κεχρημένος ἦν μετεχειρίσθη κατὰ βασιλικὸν τρόπον.—καὶ ἐκείνῳ... πιστῷ ἐχρήσατο καὶ εἶχεν ἐκεῖνον (δηλ. τὸν Πῶρον) πιστὸν φίλον του.—ἐς ἅπαντα (ἐνν. χρόνον) διὰ παντός.

(Χαρακτηρίσατέ τὸν Πῶρον. Συγκρίνατε τοῦτον μὲ τὸν Δαρεῖον. Πῶς φέρεται ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέναντι τοῦ Πῶρου; Ποῖα συναισθήματα τὸν κατέχουν; Πῶς τὰ ἐκδηλώνει; Προσέξατε τὴν ψυχικὴν συγγένειαν Ἀλεξάνδρου καὶ Πῶρου).



1 - 2. διὰ τῆς Γαδρωσῶν χώρας· οἱ Γαδρωσοὶ κατῴκουν τὴν Γαδρωσίαν ἢ Γεδρωσίαν, χώραν τοῦ ἀρχαίου περσικοῦ κράτους, ὅπου τὸ σημερινὸν Βελουχιστάν (βλ. γεωγρ. χάρτην).—**χαλεπὴ** δύσβατος.—**τῶν τ' ἄλλων** καὶ μεταξὺ ἄλλων.—**πολλαχοῦ** εἰς πολλὰ μέρη τῆς χώρας.—**τὴν πολλὴν** (ἐνν. ὁδὸν) μακρὰν ὁδόν.—**καὶ προσωτέρω** καὶ μάλιστα εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.—**ἐπεὶ**, ἐδῶ = ἂν καί.—**αὐτῷ γ' ἐν σπουδῇ** ἦν αὐτὸς βεβαίως ἐπεζῆται, σφοδρῶς ἐπεθύμει.—**έλθειν τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς χώρας** νὰ διατρέξῃ τὴν παραθαλάσσιον χώραν.—**ὅσα ἐν παρόδῳ δυνατὰ γένοιτο** ὅσον τοῦλάχιστον ἠδύνατο κατὰ τὴν διέλευσίν του.—**τῷ ναυτικῷ παρασκευάσαι** νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ ναυτικόν του.—**ὀρύξαντας, ἐπιμεληθέντας**, μτχ. τροπικαί.—**ἀγορᾶς** διὰ τὴν προμήθειαν τῶν ἐπιτηδείων.—**ἡ ὄρμου** ἢ διὰ τόπον κατάλληλον πρὸς ἀγκυροβολίαν (διὰ τὸν στόλον του, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀγκυροβολήσῃ κάπου, διὰ νὰ προμηθευθῇ ὕδωρ καὶ τροφίμα).—**ἀλλ' ἦν γὰρ ἔρημα ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν ἔρημα.**—**ὁ δὲ** διὰ τοῦτο οὗτος (ὁ Ἀλέξανδρος).—**κατασκοποῦμαι** ἀνιχνεύω, ἐρευνῶ.—**ταύτη** εἰς τὸ μέρος τοῦτο.—**καταλαμβάνω** εὐρίσκω.—**πνιγερὸς** στενόχωρος, μικρὸς.—**πεποιῆσθαι** (μέσον) ὅτι ἔχουν κατασκευάσει (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἀπήγγειλεν).—**ξυθέντας τὰς κόγχας** συνθέσαντες τὰ ὄστρακα (διὰ συναρμολογήσεως θαλασσίων ὄστράκων).—**διαχρῶμαι** ἔχω πρὸς χρῆσίν μου.—**διαμάομαι - ὦμαι** σκαλίζω, ἀνασκαλεύω.—**τὸν κάχληκα** τὰ χαλίκια (τῆς παραλίας).—**χαλεπῶς** μετὰ κόπου.—**πάντη** ὅλως, τελείως.

4 - 6. ἵνα ὅπου.—**σημαίνομαι** σφραγίζω.—**λιμὸς** πείνα (ἐνῶ. λοιμός;).—**ἐς τοσόνδε** τόσον πολὺ.—**πρὸς τοῦ κακοῦ** ὑπὸ τῆς ἀνάγκης.—**ὡς (= ὥστε)** ... **ξὺν λογισμῶ** ἔδοξε σφισιν ὥστε ἐν συνειδήσει ἀπεφάσισαν.—**ἔμπροσθεν ποιήσασθαι** νὰ θεωρήσουν προέχοντα, νὰ λάβουν ὑπ' ὄψει μᾶλλον.—**τὸν πρόδηλον καὶ παρόντα ἤδη ὄλεθρον** τὸν φανερὸν καὶ ἐπικείμενον ἤδη ὄλεθρον (ἐκ τῆς πεινῆς).—**τοῦ ἀφανοῦς τε καὶ πρόσω ἔτι ὄντος** ἐκ τοῦ βασιλέως κινδύνου (γεν. συγκρ. ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν ποιήσασθαι) παρὰ τὸν

ἄδηλον καὶ ἀκόμη μακρὰν κείμενον κίνδυνον ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως (δηλ. τὴν μέλλουσαν τιμωρίαν παρὰ τοῦ βασιλέως). — **Ξυγγινώσχω** συγχωρῶ. — **Καλλατιανόν**, ἐκ τῆς πόλεως Καλλατίας, κειμένης ἐν Θράκη παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον. — **τὰς βαλάνους τῶν φοινίκων** τοὺς καρποὺς τῶν φοινίκων, χουρμάδες. — **ἐς ἀγοράν** πρὸς πώλησιν.

Κεφάλαιον 24.

1 - 3. τὰ βασιλεία τὰ ἀνάκτορα. — Ἰναπερ ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου. — **ἐξ Ὠρων ὄρμηθεις** ἀφ' ὅτου ἐξεκίνησαν ἐκ τῶν Ὠρων (χώρας τῆς Ἰνδικῆς παρὰ τὴν Β. παραλίαν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι καλοῦνται Ὠρεῖται). — **οὐδὲ τὰ ξύμπαντα...** πόνοις ὅτι οὐδὲ ὄλαι αἱ ταλαιπωρίαί, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη ὁ στρατὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν, εἶναι ἄξιοι νὰ παραβληθοῦν πρὸς τὰς κακουχίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἐδῶ (δηλ. εἰς τὴν Γαδρωσίαν). — **οὐ μὴν ... ἐλθεῖν** (ἐκ τοῦ λέγουσιν) ἄλλ' ὅμως (λέγουσιν ὅτι) δὲν ἤλθε. — **ἀγνοήσαντα, ἀκούσαντα**, αἰτιολ. μτχ. — **τὴν χαλεπότητα** τὸ δύσβατον. — **ταύτη** διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ. — **ὅτι μὴ εἰ μὴ.** — **Σεμίραμις**, ἡ μυθώδης βασίλισσα τῆς Ἀσσυρίας (ἡ ὁποία ἐπεχείρησε μεγάλας ἐκστρατείας καὶ ἐξετέλεσε μνημειώδη τεχνικὰ ἔργα· αὕτη ἦτο σύζυγος καὶ διάδοχος τοῦ βασιλέως Νίνου, ἰδρυτοῦ τῆς Νινευτ). — **ἐξ Ἰνδῶν** ἐκ τῆς Ἰνδικῆς (ἐναντίον τῆς ὁποίας εἶχεν ἐκστρατεύσει ἡ Σεμίραμις). — **Κῦρον**, τὸν μέγαν (ἡ πρεσβύτερον καλούμενον), υἱὸν τοῦ Καμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ἰδρυτὴν τοῦ περσικοῦ κράτους (550—529 π.Χ.). — **φθάσαι...** ἀπολέσαντα (ἐκ τοῦ λέγουσιν) ὅτι πρότερον ἔχασε. — **ἔρις** ἀμιλλα. — **καὶ ἄμα ὡς...** ἐκπορίζεσθαι καὶ συγχρόνως ἵνα προμηθεύη. — **Νέαρχος**, ὁ ἐπιφανὴς ναύαρχος τοῦ μακεδονικοῦ στόλου, ὁ ὁποῖος τὸ 326 ἐπλευσεν εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ ἀφοῦ παρέπλευσε τὴν Γαδρωσίαν, τὴν Καραμανίαν καὶ τὴν Περσίαν, ἐφθασεν εἰς τὰ Σοῦσα· οὗτος ἦτο καὶ ἱστορικὸς συγγραφεύς, ἔγραψε δὲ περιγραφὴν τοῦ μεγάλου πλοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξετέλεσεν, εἰς τὸ ἔργον του «Τὰ ἀμφὶ τῶν παραπλοῦ»· ἐπίσης συνέγραψε καὶ ἱστορίαν «Ἵπερ Ἀλεξάνδρου»· ἀμφότερας τὰς συγγραφὰς ταύτας, μὴ διασωθείσας, εἶχεν ὡς πηγὰς τῆς ἱστορίας του ὁ Ἀρριανός.

4 - 6. διαφθεῖραι, ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ λέγουσιν, ἡ

ὅποια συνεχίζεται μέχρι τέλους τῆς § 5. — διαφθείρω καταστρέφω. — τὸ ἐπιφλέγον καῦμα ὁ φλογερὸς καύσων. — πρὸς τοῦ βάθους ἕνεκα τοῦ βάθους. — καὶ γὰρ καὶ διότι ἀκόμη καὶ. — νευαγμένης, τοῦ ῥ. νάσσομαι στοιβάζομαι. — ἀλλ' οἷας δέχεσθαι καθάπερ ἐς πηλὸν ἢ ἔτι μᾶλλον ἐς χιόνα ἀπάτητον ἐπιβαίνοντας ἀλλὰ (ἡ ἄμμος) ἦτο τοιαύτη, ὥστε (οἱ στρατιῶται) πατοῦντες εἰς αὐτὴν νὰ βυθίζωνται ὅπως εἰς πηλὸν ἢ μᾶλλον εἰς χιόνα ἀπάτητον. — ἐν ταῖς προσβάσεσιν τε καὶ καταβαίνοντας κατὰ τὰς ἀναβάσεις καὶ καταβάσεις. — τῷ ἀνωμάλῳ... καὶ οὐ βεβαίῳ (δοτ. τῆς αἰτίας) ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας καὶ τοῦ ἐπισφαλοῦς. — οὐ ξυμμέτρους ἀσυγκρίτως μακράς. — μᾶλλον τι ἔτι μᾶλλον (ἢ ἄλλοτε). — ἄγω πρὸς ἀνάγκην ἀναγκάζω. — ὁπότε... ἔλθοιεν ὁσάκις ἤρχοντο. — τῆς νυκτὸς ἐπελθόντες τὴν ὁδὸν διατρέξαντες κατὰ τὴν νύκτα τὴν ὁδόν. — εἰ ὁδοιποροῦντες ἔτι ἐγκαταληφθεῖεν (τοῦ ἐγκαταλαμβάνομαι) ἐὰν προσεβάλλοντο (ὑπὸ τοῦ καύσωνος), ἐνῶ ἀκόμη ἐπορεύοντο. — ἐνταῦθα ἂν ἐταλαιπώρουν τότε ἐταλαιπωροῦντο. — ξυνέχομαι κατέχομαι.

Κεφάλαιον 25.

1. ὁ φθόρος ἢ φθορά. — ξυνίοντες, τοῦ ξυνέρχομαι (ὑποκ. οἱ στρατιῶται). — τὰ κρέα ἐσιτοῦτο ἔτρωγον τὰ κρέατα (τῶν σφαγιασθέντων ἵππων καὶ ἡμίονων). — δίψει ἀποθανεῖν αὐτοὺς ὅτι ἐκ δίψης ἀπέθανον αὐτοὶ (δηλ. οἱ σφαγέντες ἵπποι καὶ ἡμίονοι). — ἀτρέκεια ἢ ἀλήθεια (ἀτρεκῆς ἀληθῆς ἐκ τοῦ στερ. α καὶ τοῦ θ. τρεπτρέπω). — ὑπό τε τοῦ πόνου... καὶ ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἕνεκα τοῦ κόπου..., ἀφ' ἐτέρου δὲ διότι. — ἐλελήθει τοῦ λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχὴν. — ἴασις θεραπεία (ἰάομαι - ὦμαι, ἰατρός).

(Δηλαδή πῶς ἐφέρετο εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ὁ Ἀλέξανδρος καὶ διατί;)

2 - 3. οὐκουν... ἔτι ἦν λοιπὸν δὲν ἦτο δυνατόν πλέον. — εὐμαρῶς εὐκόλως. — ἀπόρους οὐσας αὐτοῖς... ἄγεσθαι διότι ἦτο ἀδύνατον εἰς αὐτοὺς νὰ μεταφέρουν αὐτάς. — ἀλλὰ τὰς εὐπορωτάτας τοῖς ζεύγεσιν ἀλλὰ ἐκεῖνας, αἱ ὅποια ἦσαν καταλληλότεραι, διὰ νὰ βαδίζουν τὰ ἐξευγμένα ζῶα. — οἱ μένοντες θεραπεύσοντες = οἱ θεραπεύσοντες μένοντες ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἠδύναντο νὰ περιποιηθοῦν

(αυτούς) μένοντες εις τὴν θέσιν των.— ὁ στόλος ἡ πορεία.— ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ παντός προθύμῳ ἐν τῇ μερίμνῃ περὶ τοῦ συνόλου.— τὸ καθ' ἐκάστου ξὺν ἀνάγκῃ αἱ ἰδιαιτεραὶ ἀνάγκαι ἐκάστου.— οἱ ὕπνω κάτοχοι οἱ καταλαμβάνομενοι ὑπὸ τοῦ ὕπνου.— οἶα (= ἄτε) δὴ... ποιούμενοι ἐπειδὴ φυσικὰ ἔκαμνον.— ἐξανίσταμαι ἐγείρομαι (ἐκ τοῦ ὕπνου).— ἐφομαρτῶ παρακολουθῶ.— ἐκπίπτω χάνομαι, ἀποπλανῶμαι.

4-5 **Ξυνηνέχθη** συνέβη (τοῦ ῥ. **ξυμφέρομαι**).— γάρ, διασαφητικός.— ὕεται ἔχει βροχάς· ὕεται ἡ **Γαδρωσίῳ** γῆ βρέχει εἰς τὴν χώραν τῶν **Γαδρωσίων**.— ὑπ' ἀνέμων τῶν ἐτησίων ἔνεκα τῶν ἐτησίων ἀνέμων· ἐτήσιοι ἄνεμοι ἢ ἐτησῖαι εἶναι οἱ καθ' ὠρισμένους καιροὺς πνέοντες περιοδικοὶ ἄνεμοι.— ἵναπερ ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου.— προσφέρονται... ἐκ τοῦ πνεύματος φέρονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.— ἀναχέονται διαλύονται (εἰς βροχὴν).— **αὐλίζομαι** στρατοπεδεύω.— **ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτός** κατὰ τὴν ὥραν τῆς δευτέρας νυκτερινῆς φρουρᾶς· οἱ μὲν Ἕλληες διήρουν τὸ διάστημα τῆς νυκτός εἰς τρεῖς τετραώρους φυλακὰς, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, τοὺς ὁποίους ἔχει ὑπ' ὄψει τοῦ Ὁ Ἀρριανός, εἰς τέσσαρας τριώρους (6 - 9 μ.μ. 9 - 12 μ.μ. κτλ.).— **ἀφανῶν τῇ στρατιᾷ γενομένων τῶν ὄμβρων** χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἡ βροχὴ.— **τοσοῦτῳ ἐπῆλθε**. (ἐνν. τὸ στρατόπεδον) **τῷ ὕδατι** τόσον πολὺ κατεπλημμυρίσθη τὸ στρατόπεδον ὑπὸ τοῦ ὕδατος.— **ὡς... διαφθεῖραι** ὥστε νὰ παρασύρῃ.— **μόλις καὶ χαλεπῶς** μόλις καὶ μετὰ βίας.

6. ἐκ καύματος τε καὶ δίψους ἔπειτα ἀπὸ τόσον καύσωνα καὶ δίψαν.— ὁπότε... ἐπιτύχοιεν ὅσακις εὕρισκον.— **σταδίους**, τὸ στάδιον (πληθ. τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι) μονὰς μήκους = 184,87 μ. τοῦτο διηρεῖτο εἰς 6 πλῆθρα, ἕκαστον δὲ πλῆθρον εἰς 100 πόδας).— ὅσον... **μάλιστα** ὡς ἔγγιστα, περίπου.— **ἀκράτωρ** ἀσυγκράτητος.

Κεφάλαιον 26.

1 - 3. ἔργον καλὸν εἶπερ τι ἄλλο ὠραῖαν πράξιν (τοῦ Ἀλεξάνδρου) ἀνωτέραν πάσης ἄλλης.— οὐκ ἔδοξέ μοι ἀφανίσαι δὲν ἐθεώρησα καλὸν νὰ παραλείψω.— ἐν **Παραπαμισάδαις**, εἰς τὴν χώραν τῶν **Παραπαμισαδῶν**· οὗτοι δὲ ἦσαν λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸ ἕρος **Παραπά-**

μισον (ἡ Ἰνδικὸν Καύκασον) πρὸς Ν. τῆς Βακτριανῆς (βλ. γεωγρ. χάρτην). — **μετεξέτεροι** ἄλλοι τινὲς (συγγραφεῖς). — **ἰέναι** (ἐκ τοῦ ἐνν. λέγουσι οἱ συγγραφεῖς) ὅτι ὁ μὲν στρατὸς ἐπορεύετο. — **ὄτι** (αἰτιολ.) ἐχρῆν ἐξανύσαι (ἐνν. τὴν ὁδόν) διότι ἔπρεπε νὰ διανύσῃ τὴν ὁδόν. — τὸ δὲ τοῦτο δὲ (τὸ ὕδωρ). — **πρόσθεν μακράν.** — **καὶ αὐτὸν τ' Ἀλέξανδρον...** ἠγεισθαι καὶ ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ἀλέξανδρος προηγεῖτο (τῶν στρατιωτῶν). — **οἶάπερ φιλεῖ (γίγνεσθαι) ἐν τῷ τοιῷδε** ὅπως βεβαίως συμβαίνει συνήθως εἰς τοιαύτας περιστάσεις. — **ὀλίγος καὶ φαῦλος** μικρὸς καὶ ἀσήμαντος. — **ἡ πίδαξ ἡ πηγὴ** (ὑδάτος). — **σπουδῇ ἰέναι**, ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἐνν. λέγουσιν μέχρι τέλους τῆς § 3. — **πελάζω.** πλησιάζω. — **ἐν ὄψει πάντων** ἐνώπιον ὅλων. — **ἐκχείαι**, ἀπαρ. ἀορ. τοῦ ἐκχέω ἐκχύνω. — **ἐπιρρώνυμαι** ἐνθαρρύνομαι. — **εἰκάζω** θεωρῶ, ὑποθέτω. — **πότον γενέσθαι πᾶσιν** ὅτι ἔπιον ὅλοι. — **ἐς καρτερίαν τε καὶ ἅμα στρατηγίαν** καὶ διὰ τὴν ἐγκράτειαν καὶ συγχρόνως διὰ τὴν στρατηγικὴν σύνεσιν. — **Ἀλεξάνδρου**, ἡ γενικὴ συναπτέα εἰς τό : **τοῦτο τὸ ἔργον.**

4 - 5. **ξυνηέχθη** (πρβλ. καὶ κερ. 25, § 4.). — **γάρ**, διασαφητικὸς. — **τελευτῶντες**, ἐπιρ. — **οὐ γὰρ εἶναι** (ἐκ τοῦ ἔφασκον) ... **ὄτω τεκμηριώσονται** διότι δὲν ὑπῆρχε τίποτε, μὲ τὸν ὁποῖον νὰ ἀναγνωρίσουν (τεκμηριοῦμαι καὶ τεκμαίρομαι κρίνω ἐκ τινων σημείων, συμπεραίνω). — **νενημένη** ἐπισσεωρευμένη (τοῦ β. νέομαι συσσωρεύομαι). — **οὖν** βεβαίως. — **ἀνίσταμαι** ὑψώνομαι. — **γήλοφος βέβαιος** σταθερὸς ἀμμόλοφος. — **οὐδέ...** **μεμελετῆσθαί σφισι τὰς πορείας** οὔτε εἶχον μελετηθῆ ὑπ' αὐτῶν αἱ πορεῖαι, οὔτε εἶχον ἐξασκηθῆ αὐτοὶ (δηλ. οἱ ὀδηγοὶ) νὰ κανονίζουσαν τὰς πορείας (τὸ ἀπαρ. **μεμελετῆσθαι** ἐκ τοῦ ἔφασκον). — **πρὸς τὰ ἄστρα ἢ πρὸς τὸν ἥλιον** ὀδηγοῦμενοι ἀπὸ τὰ ἄστρα ἢ ἀπὸ τὸν ἥλιον. — **καθάπερ τοῖς ναύταις** (ἐνν. **μεμελετῆται**) ὅπως μελετῶνται ὑπὸ τῶν ναυτῶν, ὅπως οἱ ναῦται εἶναι ἐξησκημένοι νὰ κανονίζουσαν τὴν πορείαν. — **πρὸς τῶν ἄρκτων** κτλ., ἢ σειρά : **τοῖς μὲν Φοίνιξι** (ναύταις) **πρὸς τὴν ὀλίγην τῶν ἄρκτων**, **τοῖς δ' ἄλλοις ἀνθρώποις** πρὸς τὴν μεῖζονα οἱ μὲν Φοίνικες ὀδηγοῦμενοι ἀπὸ τὴν μικράν ἐκ τῶν ἄρκτων (ἀπὸ τὴν μικράν ἄρκτον), οἱ δὲ ἄλλοι ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν μεγάλην. — **ξυνέντα**, τοῦ ξυνήμι ἐννοῶ. — **ἅμα οἱ μεθ' ἑαυτοῦ.** — **ἀφιπῶμαι** ἀπέρχομαι ἐφιππος. — **διαμησάμενον** τοῦ διαμάομαι - ὦμαι ἀνασκαλεύω. — ὁ

κάχληξ τὰ χαλίγια. — **καὶ οὕτω μετελθεῖν** (ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἔφασκον) καὶ ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἠκολούθησεν ἐκεῖ. — **ἡ ἡίων** (γεν. τῆς ἡίονος) ἡ ἀκτὴ, ἡ παραλία (ἀττ. ἡών). — **ἐνθεν μετὰ ταῦτα**. — **ἐπὶ τῆς μεσογαίας** εἰς τὰ μεσόγεια, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. — **ποιοῦμαι τὸν στόλον** πορεύομαι.

(*Ποῖαι αἱ ἄξια ἐξάρσεως πράξεις τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν διὰ τῆς Γεδρωσίας ἐρήμου διάβασιν;*)

(Κεφ. 29)

4. ἡ παρανομία ἢ ἀσέβεια (τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἀμέσως κατωτέρω). — **Κῦρος**, ὁ υἱὸς τοῦ Καμβύσου καὶ τῆς Μανδάνης, ὁ ἐπικαλούμενος μέγας (ἢ πρεσβύτερος) ἦτο ὁ ἰδρυτὴς τοῦ περσικοῦ κράτους (550 - 529 π.Χ.), τοῦ ὁποῦοι τὴν βιογραφίαν συνέγραψεν ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸ ἔργον του «Κύρου Παιδεία». — **ὅτι**, αἰτιολ. — **διορύττω** διασκάπτω (ξεσκάβω), καταστρέφω. — **συλάω - συλῶ** διαρπάζω. — **καταλαμβάνω** εὐρίσκω. — **Ἀριστόβουλος**, βλ. προοίμιον § 1 - 3. — **εἶναι γὰρ** (ἐκ τοῦ λέγει) λέγει δηλ. οὗτος ὅτι ἦτο. — **ἐν Πασαργάδαις** αἱ Πασαργάδαι ἦσαν ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τοῦ περσικοῦ κράτους ΒΔ. τῆς Περσεπόλεως (βλ. γεωγρ. χάρτην). — **ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ βασιλικῷ** ἐντὸς τοῦ βασικοῦ κήπου. — **καὶ ὕδατι εἶναι κατάρρυτον** καὶ ὅτι τοῦτο ἐποτίζετο πλουσίως. — **πόα βαθεῖα ὑψηλὴ χλόη**.

5 - 6. **αὐτὸν δὲ τὸν τάφον τὰ κάτω αὐτὸς δὲ ὁ τάφος** εἰς τὰ κάτω μέρη αὐτοῦ. — **λίθου τετραπέδου** (γεν. τῆς ὕλης) = ἐκ τετραπλεύρου λίθου. — **φέρουσαν εἴσω** διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται κανεὶς μέσα. — **πύελος λάρναξ**. — **ἵνα** ἕπου. — **ἐπίβλημα** ὕφασμα. — **τῶν Βαβυλωνίων**, οὗτοι ἐφημίζοντο διὰ τὴν κατασκευὴν πολυχρῶμων καὶ τεχνικώτατα ἐπεξεργασμένων ὕφασμάτων, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο **Βαβυλωνία ἐπιβλήματα**. — **ὁ καυνάκης**, πληθ. οἱ **καυνάκαι** τὰ γουναρικά. — **κάνδυς** μανδύας. — **ἡ ἀναξυρίς** περισκελίς. — **ὑακινθινοβαφής** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα ὑακίνθου (βαθὺ ἐρυθρὸν). — **πορφύρας** ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ χρώματος (ἐκ τοῦ κογχυλίου, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἐκαλεῖτο πορφύρα, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐβάφαντο τὰ ἡγεμονικὰ ἐνδύματα). — **ἄλλης καὶ ἄλλης χροῆς** ποικίλων χρωμάτων. — **οἱ στρεπτοὶ** τὰ περιδέ-

ραια. — ἀκινάκης περσικὸν ξίφος (βραχὺ καὶ εὐθύ). — τὰ ἐνώτια τὰ σκουλαρίκια.

7 - 8. τοῖς Μάγοις, δοτ. χαριστική· οἱ Μάγοι ἦσαν ἱερεῖς τῶν Περσῶν καὶ Μήδων, περίφημοι διὰ τὴν σοφίαν των καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν ἀστρολογικὴν τῶν ἱκανότητα. — **δὴ** ὡς γνωστόν. — **Καμβύσου**, τοῦ υἱοῦ τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου· οὗτος δηλ. ἦτο ἐγγονος τοῦ παλαιότερου Καμβύσου, ἐβασίλευσε δὲ ἀπὸ τοῦ 529 - 522 π.Χ. — **ἐκδέχομαι** παραλαμβάνω διαδοχικῶς. — **φυλακὴ** φρουρήσις. — **ἀλεύρων τε καὶ οἴνου τεταγμένα (μέρη)** καὶ ὠρισμένοι ποσότητες ἀλεύρου καὶ οἴνου. — **τοῦ μνήματος**, γεν. τῆς αἰτίας.

9. ἐπιμελὲς ἦν αὐτῷ, εἶχε τὴν φροντίδα, εἶχε πάντοτε ὑπ ὄψει του. — **ὁπότε ἔλοι** ὅτε ἤθελε καταλάβει. — **παρέρχομαι** προσέρχομαι. ἐπισκέπτομαι. — **ἐκπεφορημένος**, τοῦ ἐφοροῦμαι ἐκβάλλομαι. — **οἱ δὲ** τινὲς δέ. — **λωβῶμαι** κακοποιῶ. — **τὸ πῶμα** τὸ κάλυμμα. — **εὐογκος** κομψός, μικρὸς εἰς ὄγκον. — **καὶ ταύτη** καὶ ὡς ἐκ τούτου. — **εὐφορος** εὐμετακόμιστος. — **τὰ μὲν... τὰ δὲ** ἄλλα μὲν μέρη αὐτῆς... ἄλλα δέ... — **παρακόπτω** ἀποκόπτω. — **ξυνθλῶ** συντρίβω, σπάζω. — **οὐ προὔχωρει** δὲν ἐπετύγχανε.

10 - 11. κομῆσαι ἐξ ὑπαρχῆς νὰ τακτοποιήσῃ ἐκ νέου. — **κατορθῶ** διορθῶνω. — **ἐντεινῶ** περιβάλλω. — **κατὰ ἀριθμόν τε καὶ τοῖς πάλαι ὅμοια** ἰσάριθμα καὶ ὅμοια πρὸς τὰ παλαιά. — **ἀποτίθημι** τοποθετῶ πάλιν. — **τὴν θυρίδα δὲ ἀφανίσαι** ὅτι δὲ τὴν θυρίδα ἐξηφάνισε (ἐκλείσει). — **ἐμπλάσαντα**, ἀόρ. μτχ. τοῦ ἐμπλάσσω ἐπιχρῶ. — **σημεῖον** σῆμα, σφραγίς. — **στρεβλῶ - ῶ** βασανίζω. — **ὡς κατειπεῖν** διὰ νὰ κατονομάσουν. — **στρεβλούμενοι**, μτχ. ἐναντιωμ. — **οὐδὲ ἄλλη πη οὐδὲ κατ' ἄλλον τρόπον**. — **ἐπὶ τῷδε** ἔνεκα τούτου.

(Διατὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφον τοῦ Κύρου; Διατὶ ἐλυπήθη ἐπὶ τῇ θεᾷ του; Ποῖαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἐξεργεσεώς του; Πῶς χαρακτηρίζεται ἐκ τούτου;)

ΒΙΒΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Κεφάλαιον 28.

1 - 3. τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, ἢ 114ῃ Ὀλυμπιάς συμπύπτει πρὸς τὸ ἔτος 323 π.Χ. Ἡ Ὀλυμπιάς, ἦτοι τὸ τετραετές χρονικὸν διάστημα τὸ μεσολαβοῦν μεταξὺ δύο διαδοχικῶν τελέσεων Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ἐλαμβάνετο μέχρι τοῦ Ε' μ.Χ. αἰῶνος ὡς βᾶσις χρονολογήσεως· ὑπελογίζετο δὲ ἡ ἑναρξίς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 777 π.Χ., ἀφ' ὅτου δηλ. ἤρχισε τηρούμενος τακτικῶς ὁ κατάλογος τῶν Ὀλυμπιονικῶν.— ἐφ' Ἡγησίου ἄρχοντος Ἀθηναίων, ἄλλη χρονολογικὴ βᾶσις ἐχρησιμοποιεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου τῶν ἑννέα ἀρχόντων, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο **ἑπώνυμος**. ἐδῶ διὰ τὴν χρονολόγησιν τοῦ ἐπισημοτάτου γεγονότος τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιεῖ καὶ τοὺς δύο τρόπους.— **καὶ τοῦ τρίτου μῆνας ἐπέλαβεν ὀκτώ** καὶ τοῦ τριακостоῦ τρίτου ἔτους ἐπέζησεν ὀκτὼ μῆνας.— **ὀξύτατος τὴν γνώμην ὀρμητικώτατος εἰς τὰς ἀποφάσεις.**— **τῶν δὲ τῆς γνώμης (ἡδονῶν)** τῶν δὲ πνευματικῶν ἀπολαύσεων.— **ξυνιδεῖν τὸ δέον** εἰς τὸ νὰ προῖδη τὸ ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα.— **ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄν** ἐν ὅσῳ ἦτο ἀκόμη ἀβέβαιον.— **τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν**, εἰς τὸ νὰ συμπεράνη τὸ πιθανόν.— **δαήμεων εἰδήμων**, ἔμπειρος (ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ δάω = μνηθάνω, ἐξ οὗ καὶ τὸ δι-δά-σκ-ω).— **τὸν θυμὸν ἐπαίρω** ἐξεγείρω τὸ θάρρος.— **τὸ ἀδεές ἢ ἀφοβία.**— **ὅσα ἐν τῷ ἐμφανεῖ πρᾶξαι** (ἐνν. ἦν) ὅσα ἔπρεπε νὰ πράξῃ φανερῶς.— **ὅσα φθάσας ὑφαρπάσαι** (ἐνν. ἦν) τῶν πολεμίων ὅσα ἔπρεπε πρῶτος ν' ἀποσπάσῃ κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.— **πρὶν καὶ δεῖσαι τινα** προτοῦ ἀκόμη ὑποπτεῦσθαι τις (ὁ ἀφρ. ἔδεισα, μελλ. δεῖσω, πρκ. δέδοικα ἢ δέδια με σημ. ἐνεστ. = φοβᾶμαι, τοῦ ἀρχ. ῥ. δεῖδω).— **τὰ ξυντελεσθέντα αἰ συνθήκαι.**— **τὰ ὁμολογηθέντα αἰ ὑποσχέσεις.**— **πρὸς τῶν = ὑπὸ τῶν.**— **μὴ ἀλῶναι** εἰς τὸ νὰ μὴ κυριευθῇ νὰ μὴ ἐξῆπατηθῇ (τοῦ ἀλισκομαι).

[Ἐναλύσατε μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀποδοδιμένας εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἀρετὰς· ἐπιβεβαιώσατε αὐτὰς διὰ γνωστῶν πράξεων του].

Κεφάλαιον 29.

1 - 2. ἐπλημμελήθη τι διεπράχθη ἀμάρτημά τι εἰ δέ τι ἐπλημμελήθη Ἀλεξάνδρῳ ἐάν ὁ Ἀλέξανδρος διεπράξῃ κανὲν ἀμάρτημα. — δι' ὀξύτητα ἕνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ χαρακτηρὸς του. — ἐς τὸ ὑπερογκότερον ὑπερβολικώτερον. — προάγομαι παρυσύρομαι. — βαρβαρίζω μιμοῦμαι τὰ βαρβαρικά ἔθιμα. — τίθεμαι (= ἡγοῦμαι) θεωρῶ. — μὴ ἀνεπιεικῶς δικαίως. — τὸ διηνεκὲς τῆς εὐτυχίας τὴν διάρκειαν τῆς εὐτυχίας του. — καὶ τοὺς... ξυόντας (τοῦ ξύνειμι) καὶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι συναναστρέφονται. — οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ καὶ ὅχι διὰ τὸ καλὸν αὐτῶν. — ἀλλὰ μεταγνῶναί γε κτλ. ἡ σειρά : ἀλλ' οἶδα Ἀλεξάνδρῳ μόνῳ τῶν πάλαι βασιλέων ὑάρξαν ὑπὸ γενναιότητος μεταγνῶναί ἐπὶ τούτοις, ἃ ἐπλημμέλησεν ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μόνος ἐκ τῶν παλαιῶν βασιλέων εἶχε τὴν γενναιότητα νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰ σφάλματα, τὰ ὅποια διεπράξεν. — εἰ καὶ τι ἔγνωσαν πλημμελήσαντες ἂν καὶ ἀναγνωρίζουν ὅτι ἕκαμαν κάποιον σφάλμα. — προηγορῶ συνηγορῶ, δικαιολογῶ· οἱ δὲ τῷ προηγορεῖν αὐτοῦ (τοῦ πλημμελήματος) οὔτοι δὲ (οἱ πολλοὶ) μὲ τὸ νὰ δικαιολογοῦν τὸ σφάλμα των τοῦτο (μὲ τὸ οἱ δὲ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οἱ δὲ πολλοί, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἄς παραλειφθῇ). — κακῶς γινώσκω πλανῶμαι, ἀπατῶμαι. — ὡς... οὐ... τὰ παθήματα φαινόμενα (αἰτιολ. ἀπολ.) διότι τὰ παθήματα δὲν φαίνονται. — τοῖς παθοῦσι τι ἄχαρι εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔπαθον κάτι κακόν. — εἰ ξυγχωροίη ἐάν παραδέχεται. — αὐτῷ τέ τι... (ὡς) ὑπολειπομένην (αἰτιατ. ἀπόλ.) καὶ διότι εἰς αὐτὸν (τὸν δράσαντα) οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι οὗτος (= τινὶ) ἀπομένει.

3 - 4. ἐς θεὸν τὴν γένεσιν αὐτοῦ ἀνέφερεν ἀπέδιδε τὴν καταγωγὴν του εἰς θεόν· ἐννοεῖ τὸν θεὸν τῶν Αἰγυπτίων Ἀμμωνα (τὸν Δία), διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπισκεφθεὶς τὸν ναὸν τοῦτον εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνεκρήρυχθη υἱὸς τοῦ Διὸς Ἀμμωνος. — σόφισμα ἐπινόησις. — τοῦ σεμνοῦ ἕνεκα διὰ νὰ προκαλῆ περισσώτερον σεβασμόν. — Μίνως, Αἰακός, Ῥαδάμανθυς, οἱ τρεῖς κριταὶ τοῦ Ἄδου, θεωρούμενοι ὡς υἱοὶ τοῦ Διὸς· ἐκ τούτων ὁ Μίνως εἶναι ὁ περίφημος διὰ τὴν δικαιοσύνην του μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀκμάσας περὶ τὸ 1300 π.Χ. ὁ Αἰακός υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης ἐθεωρεῖτο ὁ εὐσεβέστε-

ρος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς του, σώσας διὰ τῆς προσευχῆς του τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας καὶ ἀφορίας κτλ., ὁ δὲ **Ῥαδάμανθος**, ἀδελφὸς τοῦ Μίνωος, ὁ ὁποῖος φυγὼν ἐκ Κρήτης ἐβασίλευσεν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου μετὰ πραότητος καὶ δικαιοσύνης. — **οὐδεμιᾶ αὐτῶν ὕβρει προστίθεται** δὲν θεωρεῖται ὡς ἀλαζονεῖα ἐκ μέρους των. — ὁ **Θησεύς**, ἔθεωρεῖτο ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Αἴθρας (θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροιζῆνος Πιπθέως). — ὁ **Ἴων** ἐκ τοῦ ὁποίου προῆλθον οἱ Ἴωνες, ἦτο κατὰ τὸν μῦθον υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Κρεούσης (θυγατρὸς τοῦ Ἐρεχθέως). — **ὡς**, αἰτιολ. — **σκευὴ ἐνδυμασία**. — **ὡς ἀποστροφὴν τινα αὐτῷ** ἵνα αὐτὸς ἔχη κάποιαν προφύλαξιν. — **ὀξύτης ὀρμητικότης**, παραφορά. — **ὕβρις ἀλαζονεῖα**. — **ἐφ' ὅτῳ δὴ** διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς. — **τοὺς μηλοφόρους**, βλ. Βιβλ. Γ', κεφ. 11, § 5. — **ὁμότιμοι**, ἐλέγοντο οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι, τοὺς ὁποίους ὁ Ἀλέξανδρος κατέταξεν εἰς τὸ μακεδονικὸν ἄγγημα τῶν ἐταίρων ἱππέων. — **ἐς τοὺς ἐταίρους**, ἐδῶ = πρὸς τοὺς φίλους.

Κεφάλαιον 30.

1. μὴ μόνον κτλ., ἡ σειρά: **μὴ κακιζέτω προφερόμενος μόνον ὅσα ἀξιά ἐστι κακιζεσθαι** ἅς μὴ τὸν κατηγορῆ ἀναφέρων μόνον ὅσα εἶναι ἀξία κατηγορίας. — **ἐς ἓν χωρίον ξυναγαγὼν συγκεφαλαιώσας** εἰς ἓν. — **ἐκλογίζομαι ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι**. — **ὅστις... ὄντινα... ἐς ὅσον** (πλαγ. ἐρωτήσεις ἐκ τοῦ ἐκλογιζέσθω) = **ποῖος... ποῖον... πόσον**. — **ὅστις τ' ὦν αὐτός... κακίζει πόσον ἀσήμαντος** εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος κατηγορεῖ. — **ὅποια τύχη κεκρημένος** εἰς ποῖαν ταπεινὴν θέσιν εὐρίσκεται. — **ὄντινα γινόμενον ἐκεῖνον** ἐνῶ ἀντιθέτως πόσον σπουδαῖος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος. — **ἀναμφιλογώτατα** χωρὶς καμμίαν διαμφισβήτησιν. — **ἐπὶ πᾶν ἐξικόμενον (τὸν Ἀλέξανδρον) τῷ αὐτοῦ ὀνόματι** καὶ ὅτι (ὁ Ἀλέξανδρος) ἔφρασε παντοῦ μὲ τὸ ὄνομά του (ἐγέμισεν ὅλον τὸν κόσμον μὲ τὸ ὄνομά του). — **σμικρότερός τε ἂν αὐτὸς ἐνῶ αὐτὸς (ὁ κακίζων)** εἶναι πολὺ ταπεινός. — **ἐπὶ σμικροῖς πονοῦμαι ἀσχολοῦμαι** μὲ ταπεινὰ πράγματα. — **ἐν κόσμῳ τίθεμαι τακτοποιῶ**.

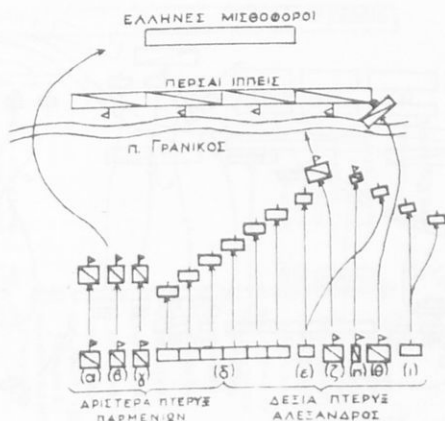
2 - 3. ὡς διότι. — **πεφοιτήκει (= ἐπεφοιτήκει)** δὲν εἶχε φθάσει. — **ἔξω τοῦ θεοῦ φῦναι** ὅτι ἐγεννήθη ἄνευ θείας βουλήσεως. — **ἐπισημαίνω** φανερώνω. — **φάσματα ἄλλα ἄλλοις γινόμενα** διά-

φοροι ὀπτασίαι φανεῖσαι εἰς διαφόρους. — ἔς τοῦτο μέχρι σήμερον. — ἔξ ἀνθρώπων ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. — οὐκ ἀνθρωπίνη οὔσα ὑπεράνθρωπος. — διὰ τοσούτου μετὰ τοσοῦτον χρόνον. — χρησμοὶ χρησθέντες χρησμοὶ δοθέντες (ἐπὶ θεῶν καὶ μαντείων τὸ ῥ. χρῶ = δίδω χρησμόν, παθ. χρῶμαι = χρησμοδοῦμαι, λέγομαι ὑπὸ τοῦ μαντείου). — ἀληθείας τε ἕνεκα τῆς ἐμῆς ἕνεκα τῆς ἀγάπης μου πρὸς τὴν ἀλήθειαν. — καὶ ἅμα ὠφελείας τῆς ἐς τοὺς ἀνθρώπους καὶ συγχρόνως πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων. — ἐφ' ὅτῳ ἕνεκα τούτου δέ. — ὀρμῶμαι παραινοῦμαι. — ἄνευ θεοῦ χωρὶς θεῖαν παρακίνησιν

(Διατὶ κατὰ τὸν συγγραφέα δὲν πρέπει νὰ κρίνωμεν τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ μεμονωμένων πράξεων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου του; Πῶς κρίνει τοῦτο ὁ Ἀρριανός; Πῶς φαίνεται ἡ ἀμεροληψία τοῦ συγγραφέως; Ποῦ ἀποδίδει οὗτος τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῷ κόσμῳ; Ποῖα ἀποτελέσματα ἔφερε τὸ ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος;)

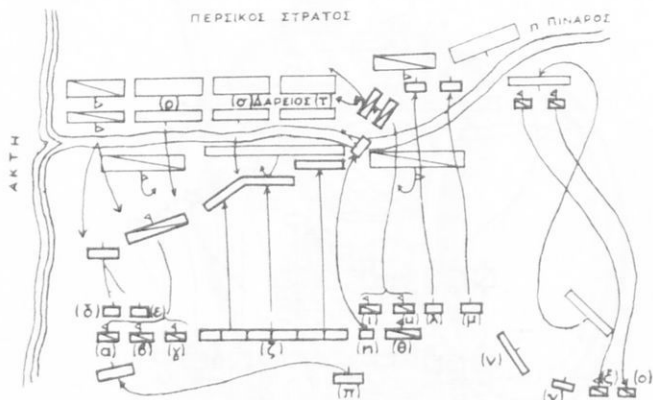


Εἶκ ὦ ν 1. Τύπος ὀπλίτου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.



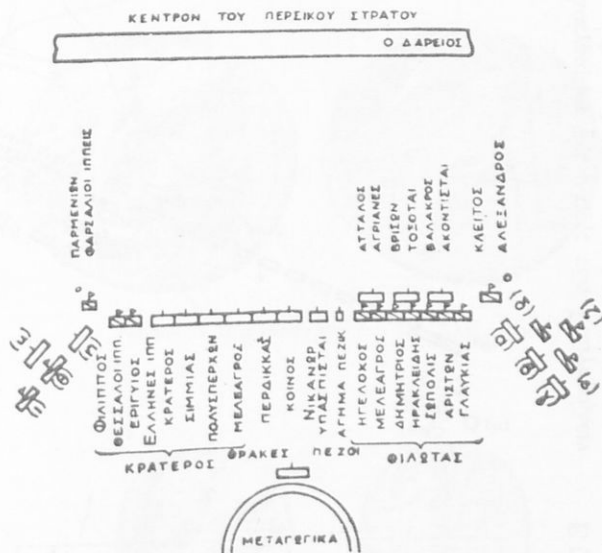
Εἰκὼν 2. Διάγραμμα δεικνύον τὰς θέσεις τῶν στρατιῶν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Γρανικοῦ (Μάιος - Ἰούνιος 334 π.Χ.)

- α. Θεσσαλοὶ ἵππεις.
- β. Σύμμαχοι ἵππεις.
- γ. Θρᾶκες ἵππεις.
- δ. Φάλαγγες Κρατέρου, Μελεάγρου καὶ Φιλίππου.
- ε. Ὑπασπισταί.
- ζ. Ἐταῖροι ἵππεις.
- η. Ἴλη τοῦ Σωκράτους.
- θ. Σαρισσοφόροι καὶ Παῖονες ἵππεις.
- ι. Τοξόται καὶ Ἀγριᾶνες ἀκοντισταί.



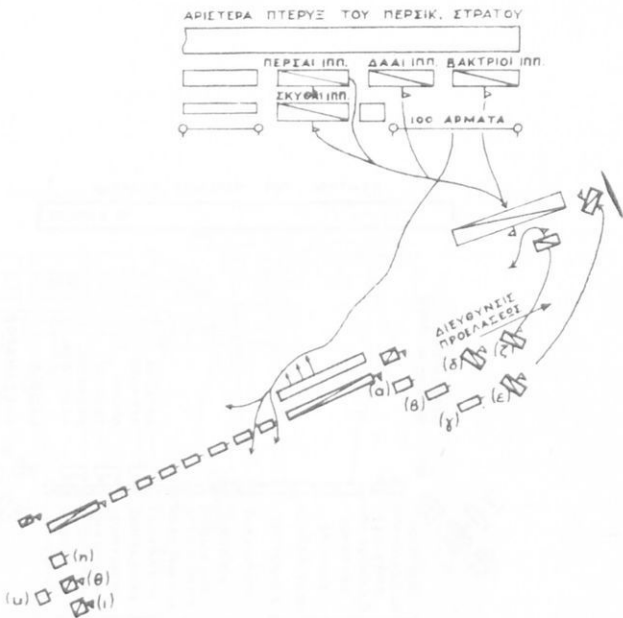
Εἰκὼν 3. Σχεδιάγραμμα τῆς μάχης τῆς Ἴσσοῦ (333 π.Χ).

- | | |
|--------------------------|-------------------------------------|
| α. Θεσσαλοὶ ἰππεῖς. | λ. Ἀντίοχος. |
| β. Πελοποννήσιοι ἰππεῖς. | μ. Ἀττάλος. |
| γ. Σύμμαχοι ἰππεῖς. | ν. Ἀγριαῖνες καὶ Ἕλληνες μισθοφόροι |
| δ. Κρήτες τοξόται. | ξ. Περοίδας. |
| ε. Θρακῆς τοξόται. | ο. Παντόρδανος. |
| ζ. Φάλαγξ. | π. Ἕλληνες μισθοφόροι ἐν ἐφεδρεία. |
| η. Ὑπασπισταί. | ρ. Κάρδακες. |
| θ. Ἐταῖροι ἰππεῖς. | σ. Ἕλληνες. |
| ι. Πρωτόμαχος. | τ. Κάρδακες. |
| κ. Ἀρίστων. | |



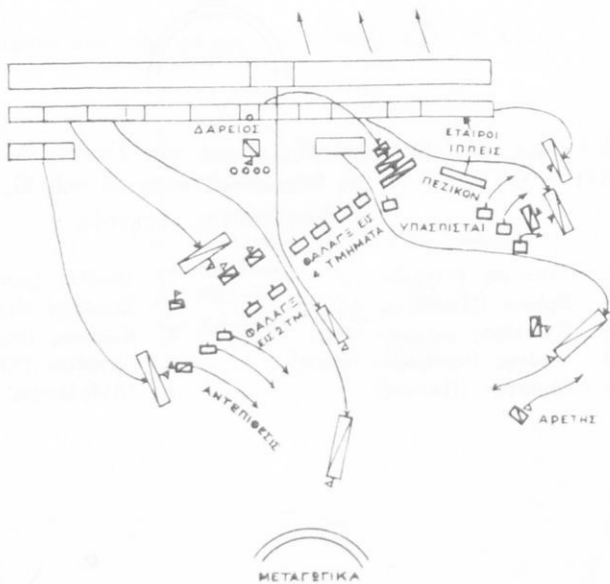
Εἰκὼν 4. Διάγραμμα τῆς μάχης τῶν Γαυγαμῆλων (1 Ὀκτωβρίου 331 π.Χ.) δεικνύον τὰς θέσεις τοῦ στρατοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ὑπὸ διαφόρους στρατήγηους.

- | | |
|--------------------------------|------------------------------------|
| α. Ἀτταλος (Ἀγριᾶνες). | ζ. Μενίδας (μισθοφόροι ἵππεις). |
| β. Βρίσων (Μακεδόνες τοξῶται). | η. Σιτάλης (Θρᾶκες πεζοί). |
| γ. Κλέανδρος (ἀρχαῖοι ξένοι). | θ. Κοίρακος (σύμμαχοι ἵππεις). |
| δ. Ἀρέτης (πρόδρομοι ἵππεις). | ι. Ἀγῶθων (Ὀδρῶσαι ἵππεις). |
| ε. Ἀρίστων (Παίονες). | κ. Ἀνδρόμαχος (μισθοφόροι ἵππεις). |



Εἰκὼν 5. Διάγραμμα τῆς μάχης τῶν Γαυγαμιῶν
 δευτέρου τῆν πρόσταν ἐπιθεσιν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου
 κατὰ τοῦ ἄκρου ἀριστεροῦ τοῦ περσικοῦ στρατεύματος
 (πρώτη φάσις τῆς μάχης).

Σημείωσις : Ἐπεξηγήσεις τῶν γραμμάτων βλ. εἰς εἰκόνα 4.



Εἰκὼν 6. Διάγραμμα τῆς μάχης τῶν Γαυγα-
 μιῶν δευτέρου τῆν τακτικὴν τῶν διεσδιόσεων
 τοῦ στρατοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου
 (δευτέρα φάσις τῆς μάχης).



Ἄργυροῦν τετράδραχμον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.



Χρυσοῦς στατήρ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Εἰκὼν 7. Νομίσματα Μ. Ἀλεξάνδρου.



Εἰς τὸν 8. Ἡ μάχη τῆς Ἰσσοῦ. (Ἐπιτάφιος τῆς Πολιτείας)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΔΑΡΕΙΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ

Εἰς τὴν εἰκόνα φαίνεται ἀριστερὰ ἐπιτάφιος ὁ Ἀλέξανδρος, καθ' ἣν στιγμήν ὄρμηξεν κατὰ τοῦ Δαρείου, ὁ δεξιὸς μὲν ἑώραξεν χερσὶν αὐτοῦ ἔγχευε ἀπελευθερωμένως βολήθειαν ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτόν.



ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΛΟΓΟΤΥΠΟΣ: ΑΘΗΝΑ 2011

ΕΛΛΑΣ



21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ



0020556431

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΓ', 1970 (IV) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 64.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1992/2-4-70

Έκτύπωση: — Βιβλιοδεσία 'Α/φών Γ. ΡΟΔΗ — 'Αμαρουσίον 59 — 'Αμαρουσίον

